Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos

Regiono bibliotekų strateginės plėtros skyriaus

Vyr. metodininkė Irmina Girnienė

Tyrimo „Panevėžio regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų mokslo (tiriamoji) veikla 2010-2015 metais“ ataskaita

Tyrimą „Savivaldybių viešųjų bibliotekų mokslo (tiriamoji) veikla 2010-2015 metais“ inicijavo nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

PANEVĖŽYS

2017

TURINYS

I. ĮŽANGA.....3
1.1.Tyrimo problema, tikslai ir uždaviniai 3
1.2.Tyrimo metodika 4

II. TYRIMO REZULTATAI 4

2.1. Mokslo (tiriamosios) veiklos samprata ir jos identifikavimas Panevėžio regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų teisės aktuose 4

2.2. Mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimas ir valdymas 16
2.2.1. Mokslo (tiriamosios) veiklos sritys, jų reglamentavimas ir paskirstymas SVB sistemoje 16
2.2.2. Personalo, kuriam pavedamos mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos, charakteristika 26

2.3. Regiono SVB atlikti mokslo (tiriamieji) darbai, jų rūšys ir tematika; mokslinių tyrimų, rinkos tyrimų ir informacinių analitinių darbų kokybės vertinimas 33
2.3.1. Regione atliktų mokslo (tiriamųjų) darbų rūšys ir tematika 37
2.3.1.1. Moksliniai tyrimai 37
2.3.1.2. Rinkos tyrimai 37
2.3.1.3. Informaciniai analitiniai darbai 38
2.3.1.4. SVB bazėje atlikti užsakomieji tyrimai 39
2.3.1.5. Tyrimai, atlikti mokymosi (studijų) tikslais 39
2.3.1.6. Dalyvavimas kitų institucijų organizuotuose tyrimuose 40

2.3.2. Mokslo tiriamosios veiklos rezultatų sklaida 42

2.3.3 . Mokslo (tiriamosios) veiklos rezultatų panaudojimas 43

2.4. SVB darbuotojų ir SVB vadovų anketinės apklausos analizė 44
2.4.1. SVB darbuotojų anketinės apklausos rezultatai 44
2.4.2. SVB vadovų anketinės apklausos rezultatai 51

III. IŠVADOS 57

IV. REKOMENDACIJOS 69

PRIEDAI 69

I. ĮŽANGA

Bibliotekose vykdoma mokslinė (tiriamoji) veikla ypač svarbi keičiantis bibliotekų veiklos aplinkybėms, kai šios įstaigos privalo teikti aukštos kokybės paslaugas su mažėjančiais ištekliais ir operaciniais gebėjimais. Kadangi inovacijoms reikalingų žinių gavimas yra tiesiogiai siejamas su moksliniais tyrimais ir plėtra, svarbu turėti patikimų žinių, ar mokslinė veikla yra viešųjų bibliotekų veiklų sąrašuose, kaip ji suprantama ir koks jos vaidmuo viešųjų bibliotekų veiklų struktūroje. Tik turėdami tokių žinių, galėsime modeliuoti bendrąją viešųjų bibliotekų veiklos praktiką nacionalinės mokslinės veiklos sistemos kontekste. Tikimąsi, jog atliktas tyrimas „Panevėžio savivaldybių viešųjų bibliotekų mokslo (tiriamoji) veikla 2010-2015 metais“ prisidės prie bendro nacionalinės Martyno Mažvydo vykdomo tyrimo „Savivaldybių viešųjų bibliotekų mokslo (tiriamoji) veikla 2010-2015 metais“ rezultatų.

Darbe naudojami trumpinimai:

Panevėžio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka – Apskrities biblioteka;

Panevėžio regiono savivaldybių viešosios bibliotekos – Panevėžio regiono SVB;

Panevėžio regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų tinklas – Panevėžio regiono tinklo SVB;

Rajono savivaldybės viešoji biblioteka – RSVB;

Miesto savivaldybės viešoji biblioteka – MSVB;

Viešoji biblioteka – VB;

Viešosios bibliotekos struktūrinis padalinys – VB skyrius;

Viešosios bibliotekos teritorinių padalinys (filialas) – VB filialas;

Panevėžio regiono VB skyrių ir administravimo, valdybos sektorių darbuotojų pareigybėms – VB pareigybės;

Informacinė analitinė veikla – IAV.

1.1.Tyrimo problema, tikslai ir uždaviniai

Tyrimas „Panevėžio savivaldybių viešųjų bibliotekų mokslo (tiriamoji) veikla 2010-2015 metais“ vykdytas 2016 rugsėjo – 2017 gruodžio mėnesį. Tyrimų laukas Panevėžio ir Utenos apskrities (Anykščių, Biržų, Ignalinos, Kupiškio, Molėtų, Panevėžio, Rokiškio, Zarasų rajono savivaldybių viešosios bibliotekos, Panevėžio miesto savivaldybės viešoji biblioteka, Pasvalio, Utenos ir Visagino viešosios bibliotekos) savivaldybių viešosios bibliotekos ir jose vykdoma mokslinė veikla.

Tyrimo tikslas – apibendrinti pastarųjų 5 metų (2010-2015) Panevėžio regiono mokslinio darbo patirtį viešosiose bibliotekose, išanalizuoti šiuo laikotarpiu atliktų mokslinių tyrimų ir mokslinės veiklos praktiką šiose bibliotekose.

1.2.Tyrimo metodika

Tyrimas atliekamas naudojant kiekybinius ir kokybinius tyrimo metodus:

1. bibliotekų veiklą reglamentuojančių dokumentų ir jų turinio analizė;
2. parengtų mokslo darbų (jų tematikos, formos, apimties, paskirties aspektu) statistinių duomenų (pagal parengtą unifikuotą formą) analizė;
3. viešosiose bibliotekose atliktų mokslo darbų ir jų rezultatų sklaidai skirtų priemonių analizė (pagal iš anksto parengtus vertinimo kriterijus);
4. bibliotekos vadovų ir darbuotojų, kurių funkcijos susijusios su mokslinės veiklos organizavimu, valdymu ir (ar) įgyvendinimu viešosiose bibliotekos anketinės apklausos metodai.

II. TYRIMO REZULTATAI

2.1. Mokslo (tiriamosios) veiklos samprata ir jos identifikavimas regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų teisės aktuose

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti ar Panevėžio regiono SVB veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose yra identifikuojama mokslo (tiriamoji) veikla ir ar juose pateikiami terminai leidžia nustatyti kokios pagrindinės mokslo (tiriamosios) veiklos rūšys (moksliniai tyrimai, rinkos tyrimai ar informacinė analitinė veikla) yra identifikuojamos. Šiam tikslui pasiekti buvo analizuojami 12 Panevėžio regiono SVB veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Šie dokumentai pagal jų paskirtį buvo analizuoti trimis lygmenimis: VB ***veiklos nuostatų*** arba bendrųjų nuostatų lygmeniu, ***struktūrinių padalinių lygmeniu*** *(VB skyriai ir filialai)* ir ***darbuotojų pareiginių nuostatų lygmeniu***.

Pagal dokumentuose naudojamą terminiją tiriamoji veikla priskiriama atitinkamoms tyrimų kategorijoms:

1) tekstais, kuriuose naudojamas terminas ***„mokslas, mokslinis“*** ir su šiais žodžiais arba jų šaknimis susijusiais terminais – tokia veikla priskiriama ***moksliniams tyrimams;***

2) tekstais, kuriuose naudojami terminai **„tirti, tiriamoji veikla, tyrinėti“** ir su šiais žodžiais susijusiais kitų žodžių deriniais ir čia nėra nenaudojamas terminas „mokslo, mokslinis“ – tokia veikla priskiriama **rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams**;

3) tekstais, kuriuose naudojami terminai ***„analizuoti, įvertinti, vertinti, diagnozuoti, prognozuoti, (su)rinkti duomenis “*** ir pan. ir numatomos funkcijos siejamos su sistemos ar jos dalies būklės nustatymu ir (ar) vadybinių sprendimų, vadybinio poveikio priemonių parinkimu tam, kad

sistemos būklė būtų pakeista ar pakoreguota – tokia veikla priskiriama prie ***informacinės analitinės*** veiklos.

1 lentelė. ***Mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimas Panevėžio regiono SVB veiklos nuostatuose***

Eil. Nr.	Terminai	SVB skaičius, kurių dokumentuose naudojamas šis terminas	Formuluotės*
1	2	3	4
1.	„Mokslas, mokslinis, moksliniai tyrimai, ...“.	0	–
2.	„Tiriamoji veikla, tirti, tyrinėti, vykdyti tyrimus...“	11	„nuolat tirti gyventojų poreikius, susijusius su Bibliotekos veikla, jos teikiamomis paslaugomis ir atsižvelgiant į tyrimų rezultatus, tobulinti Bibliotekos veiklą“; (Biržų RSVB) „nuolat tirti gyventojų poreikius bibliotekai ir jos teikiamoms paslaugoms ir tobulinti bibliotekos darbą. Kurti elektroninę duomenų bazę, dalyvauti Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemoje (LIBIS), diegti jos posistemes“; (Kupiškio RSVB) „rinkos tyrimas ir viešosios nuomonės apklausa, kodas 73.20“; (Panevėžio, Rokiškio, Anykščių, Ignalinos RSVB ir Utenos, Pasvalio VB) „siekiant tobulinti Bibliotekos darbą bei teikiamų paslaugų kokybę, nuolat tiria gyventojų poreikius“; (Pasvalio VB, Rokiškio RSVB) „nuolat tirti gyventojų poreikius bibliotekai ir jos teikiamoms paslaugoms bei tobulinti bibliotekos darbą“; (Panevėžio RSVB) „tirti gyventojų poreikius Bibliotekai ir jos teikiamoms paslaugoms ir tobulinti Bibliotekos darbą; (Visagino VB) „pastoviai ir sistemingai tiria gyventojų poreikius Bibliotekai ir jos teikiamoms paslaugoms bei tobulina Bibliotekos darbą“ ;(Anykščių RSVB) „nuolat ir sistemingai tiria gyventojų naudojimosi biblioteka ir jos teikiamomis paslaugomis poreikius, tobulina Bibliotekos darbą“; (Ignalinos RSVB) „nuolat tiria gyventojų poreikius bibliotekai ir jos teikiamoms paslaugoms, tobulina vartotojų aptarnavimą, organizuoja įvairius renginius“; (Molėtų RSVB) „nuolat tiria gyventojų poreikius, susijusius su Bibliotekos veikla, jos teikiamomis paslaugomis ir, atsižvelgdama į tyrimų rezultatus, tobulina Bibliotekos veiklą“; (Zarasų RSVB)
3.	„Informacinė analitinė veikla, analizuoti, vertinti,	1	„analizuoja tinklo bibliotekų praktinę veiklą, nuolat atnaujina žinias, diegia naujus, efektyvius darbo metodus ir priemones, dalyvauja įgyvendinant bibliotekų plėtros programas“. (Panevėžio m. VB)

	rinkti duomenis, diagnozuoti .... „		
Iš viso regione		12	–
Mokslo (tiriamoji) veikla neidentifikuota		0	–

Galimybė **dalyvauti mokslo (tiriamojoje) veikloje ir (ar) partnerystės galimybė fiksuojama formuluotėmis ir analizuojama kaip atskiras atvejis*

Apibendrinant 1 lentelėje pateiktą informaciją apie mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimo praktiką Panevėžio regiono SVB veiklos nuostatuose (2016 metų duomenimis), galime teigti, jog visų Panevėžio regiono SVB bendruosiuose nuostatuose mokslo (tiriamosios) veiklos vykdymo funkcija aiškiai identifikuoja ir bibliotekos prisiimama šią veiklos sritį. Išanalizavus dokumentuose pateikiamas formuluotes (1 priedas, 1 lapas) , pastebėta, kad 11-os (92 proc.) bibliotekų (Anykščių, Biržų, Ignalinos, Molėtų, Kupiškio, Rokiškio, Zarasų, Panevėžio RSVB, Pasvalio, Utenos ir Visagino VB) nuostatuose mokslo (tiriamajai) veiklai įvardyti naudojami tokie terminai kaip: „nuolat tirti“, „nuolat tiria“, „tirti gyventojų poreikius“, „pastoviai ir sistemingai tiria“. 6 iš jų į bendruosius nuostatus įtraukia teiginį iš ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus „rinkos tyrimas ir viešosios nuomonės apklausa, kodas 73.20“.

Visi šie teisės aktuose identifikuojami teiginiai ir juose įvardyta mokslo (tiriamoji) veikla siejama su gyventojų poreikių, nuomonės tyrinėjimais. Galima daryti prielaidą, jog ši bibliotekų veikla priskiriama atliekamiems rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams. Formuluotėse pateikiami teiginiai leidžia daryti prielaidą, jog bibliotekose atliktų tyrimų rezultatai panaudojami kaip įrankis bibliotekų veiklos tobulinimui (pvz., viešinimo), paslaugų plėtros ir kokybės, vartotojų aptarnavimo kokybės gerinimui.

Vienos Panevėžio regiono SVB (Panevėžio MSVB) bibliotekos nuostatuose mokslo (tiriamajai) veiklai įvardyti naudojamas terminas „analizuoja tinklo bibliotekų praktinę veiklą“. Teiginyje numatomos funkcijos siejamos su sistemos būklės nustatymu, efektyvių darbo metodų paieška ir bibliotekų plėtros galimybėmis – tokia veikla priskiriama informacinei analitinei veiklai.

Remiantis Panevėžio regiono VB teisės aktuose pateiktos informacijos analize, galima teigti:

1. Visos 12-ka (100 proc.) Panevėžio regiono SB savo veiklos nuostatų arba bendrųjų nuostatų lygmeniu deklaruoja mokslo (tiriamosios) funkcijos vykdymą. 11-os (92 proc.) bibliotekų nuostatuose vartojami teiginiai „tirti, tiria“ ar teiginiai, remiantis ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi „rinkos tyrimas ir viešosios nuomonės apklausa, kodas 73.20“, leidžia teigti, jog mokslo (tiriamoji) veikla šiose bibliotekose siejama su rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams. 1-os (8 proc.) bibliotekos nuostatuose vartojamas teiginys „analizuoja“, leidžia teigti jog šioje bibliotekoje vykdoma mokslinė (tiriamoji) veikla siejama su informacine analitine veikla. Iš

pateiktų duomenų taip pat matyti, kad nei viena šių bibliotekų apibrėždama mokslinę (tiriamąją) veiklą savo bendruosiuose nuostatuose nevartoja, ar sąmoningai vengia vartoti tokius terminus kaip: „Mokslas, mokslinis, moksliniai tyrimai, ...“. Galėtume daryti išvada, jog Panevėžio regiono VB veikla neapima mokslinių tyrimų lauko. VB veiklai analizuoti, tirti visiškai pakanka vykdomos informacinės analitinės veiklos ar atliekamų tyrimų, kurie siejami su rinkos tyrimais ar viešosios nuomonės apklausomis.

2 lentelė. ***Mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimas VB struktūrinių padalinių (skyrių ir filialų) nuostatuose***

Eil. Nr.	**Terminai**	**VB struktūrinių padalinių skaičius, kurių dokumentuose naudojamas šis terminas**		**Formuluotės****
		VB skyrių skaičius*	VB filialų skaičius	
1	2	3	4	5
1.	„Mokslas, mokslinis, moksliniai tyrimai, ...“.	–	–	–
2.	„Tiriamoji veikla, tirti, tyrinėti, vykdyti tyrimus...“	11	26	Nuolat atlieka Bibliotekos vartotojų nuomonės tyrimus, siekiant tobulinti Bibliotekos, Skyriaus veiklą, teikiamas paslaugas; Nuolat tirti gyventojų poreikius dėl teikiamų paslaugų ir tobulinti padalinio (filialo) darbą; Suderinus su Bibliotekos direktoriumi, vykdyti rinkodaros, socialinius ir kitus tyrimus, skirtus Skyriaus veiklai tobulinti; Tyrinėti asmenines bibliotekas ir pristatyti jas visuomenei; Tyrinėti rašytinį Anykščių krašto paveldą saugomą Bibliotekoje ir pristatyti jį visuomenei; rinkos tyrimas ir viešosios nuomonės apklausa, kodas 73.20; Tyrinėti Centro fondą ir tyrinėjimo rezultatus pristatyti visuomenei; Skyriaus paslaugų vartotojus aptarnauti vadovaujantis Naudojimosi biblioteka taisyklėmis, parengtomis LR kultūros ministerijos patvirtintų Bendrųjų naudojimosi biblioteka taisyklių pagrindu, tirti vartotojų poreikius ir tobulinti skyriaus darbą; Tirti įvairių vartotojų grupių interesus; Tirti skaitytojų vaikų ir jaunimo interesus, diferencijuoti jų aptarnavimą; Tiria įvairių grupių vartotojų skaitymo ir informacinius poreikius, kitų skyriaus teikiamų paslaugų paklausą ir kokybę; Siekiant tobulinti Bibliotekos darbą bei teikiamų paslaugų kokybę, nuolat tiria gyventojų poreikius;

3.	„Informacinė analitinė veikla, analizuoti, vertinti, rinkti duomenis, diagnozuoti .... „	8	62	Analizuoja ir prognozuoja skyriaus dokumentų fondo struktūrą, dalyvauja komplektuojant skyriaus ir Bibliotekos informacinių dokumentų fondą; Analizuoti Bibliotekos skyrių ir filialų dokumentų fondo komplektavimą, nurašymą ir panaudojimą; Analizuoti bibliotekų fondų sudėtį, tyrinėti fondų komplektavimo, spaudinių tvarkymo teoriją ir metodiką; Analizuoti ir vertinti Bibliotekos dokumentų fondų sudėtį ir panaudojimą; Kartu su Bibliotekos struktūrinių padalinių darbuotojais analizuoja gyventojų poreikį viešųjų bibliotekų paslaugoms mikrorajonuose ir prognozuoja viešųjų bibliotekų tinklo bei paslaugų plėtrą; Analizuoja Bibliotekos dokumentų fondo struktūrą, stebi ir analizuoja struktūrinių padalinių fondų panaudojimo, neigiamų atsakymų, informacijos užklausų išpildymo statistinius duomenis bei vartotojų sudėties pokyčius, rengia ir teikia siūlymus dokumentų fondo sudarymo klausimais; Analizuoti Centralizuotos bibliotekų sistemos fondų panaudojimą; Kaupti ir analizuoti Bibliotekos statistinius duomenis, veiklos ataskaitas ir planus; Kaupti ir analizuoti statistinius bei kitus duomenis formuojant bibliotekų politiką rajone bei priimant strateginius sprendimus, prognozuojant bibliotekų veiklą; Analizuoja dokumentų fondą, nustatyta tvarka išima iš fondų ir nurašo pasenusius, susidėvėjusius bei skaitytojų negrąžintus spaudinius; Analizuoti Bibliotekos skyrių ir padalinio dokumentų fondo komplektavimą, nurašymą ir panaudojimą.
4.	„Tiriamoji veikla, tirti, tyrinėti, vykdyti tyrimus...“ ir „Informacinė analitinė veikla, analizuoti, vertinti, rinkti duomenis, diagnozuoti .... „	13	22	–
Iš viso regione		**32**	**110**	–
Mokslo (tiriamoji) veikla neidentifikuota		**6**	**83**	–

*** Į VB skyrių skaičių neįtraukiama SVB administracija.*
***Dalyvavimo mokslo (tiriamojoje) veikloje funkcija ir (ar) partnerystės funkcija fiksuojama formuluotėmis ir analizuojama kaip atskiras atvejis.*

Apibendrinant 2 lentelėje patektą informaciją apie mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimą VB skyrių ir filialų nuostatuose, galime teigti, jog 11-a (92 proc.) iš 12-os Panevėžio regiono SVB mokslo (tiriamąją veiklą) identifikuoja VB skyrių ir filialų nuostatuose. 1 priedo 2 lape fiksuojami 231 – 38 VB skyriai (neįtraukiama administracija) ir 193 VB filialai, tačiau mokslo (tiriamoji) veikla identifikuojama tik 142-jų skyrių ar filialų (32-jų VB skyrių ir 110 filialų) veiklos nuostatuose, kurie sudaro 61 proc. nuo visų 1 priedo 2 lape fiksuotų VB skyrių ir filialų skaičiaus). Išanalizavus dokumentuose pateikiamas formuluotes (1 priedas, 2 lapas), pastebėta, kad:

7-ių Panevėžio regiono SVB (58,3 proc.) bibliotekų (Biržų, Molėtų, Panevėžio, Rokiškio, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB) nuostatuose mokslo (tiriamajai) veikla identifikuojama tiek VB skyrių, tiek filialų veiklos nuostatuose.

4-ių (33,3 proc.) bibliotekų (Anykščių, Ignalinos RSVB, Utenos ir Visagino VB) nuostatuose mokslo (tiriamoji) veikla identifikuojama tik VB skyrių nuostatuose.

1-os (8,3 proc.) bibliotekos (Kupiškio VB) mokslo (tiriamoji) veikla neidentifikuojama nei skyrių, nei filialų nuostatuose.

Pagal VB skyrių dokumentuose naudojamą terminiją skyrių mokslo (tiriamosios) veiklą galime priskirti:

1) rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams – vartojami terminai „tiriamoji veikla, tirti, tyrinėti, vykdyti tyrimus...“ . Tokia veikla identifikuojama 11-os skyrių nuostatuose iš 32 (34 proc., nuo visų VB skyrių, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
2) informacinei analitinei veiklai – vartojami terminai „analizuoti, įvertinti, vertinti, diagnozuoti, prognozuoti, (su)rinkti duomenis “ ir pan. Tokia veikla identifikuojama 8 skyrių nuostatuose iš 32 (25 proc., nuo visų VB skyrių, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
3) funkcijų dubliavimas, kai skyriaus nuostatuose nustatytos ir rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams, ir informacinės analitinės veiklai – vartojami 1) ir 2) tipo terminai. Tokia dviguba veikla identifikuojama 13 skyrių nuostatuose iš 32 (41 proc., nuo visų VB skyrių, kuriems priskiriama viena iš funkcijų).

Pagal VB filialų dokumentuose naudojamą terminiją filialų mokslo (tiriamosios) veiklą galime priskirti:

1) rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams – vartojami terminai „tiriamoji veikla, tirti, tyrinėti, vykdyti tyrimus...“. Tokia veikla identifikuojama 26 filialų nuostatuose iš 110 (24 proc., nuo visų filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);

2) informacinei analitinei veiklai – vartojami terminai „analizuoti, įvertinti, vertinti, diagnozuoti, prognozuoti, (su)rinkti duomenis “ ir pan. Tokia veikla identifikuojama 62 filialų nuostatuose iš 110 (56 proc., nuo visų filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);

3) funkcijų dubliavimas, kai skyriaus nuostatuose nustatytos ir rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams, ir informacinės analitinės veiklai – kai skyrių nuostatuose aptikti abiejų 1) ir 2) tipo terminai. Tokia dviguba veikla identifikuojama 22 filialų nuostatuose iš 110 (20 proc., nuo visų filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų).

Remiantis pateiktais terminais, galima teigti, kad nė viena iš 11-os Panevėžio regiono SVB skyrių ir filialų nuostatuose mokslinei (tiriamajai) veiklai identifikuoti nevartoja žodžių „mokslas, mokslinis“ ir su šiais žodžiais arba jų šaknimis susijusių terminų. Galima daryti prielaidą, kad bibliotekos nekelia uždavinio, kad VB skyriai ar filialai vykdytų mokslinius tyrimus, mokslo (tiriamoji) veikla VB skyriuose ir filialuose siejama su rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimais ir/ar informacine analitine veikla.

Pagal SVB dokumentuose naudojamą terminiją skyrių ir filialų mokslo (tiriamoji) veikla priskirtina:

1) rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams – 37 skyriams ir filialams, kurių dokumentuose identifikuota mokslo (tiriamoji) veikla (26 proc., nuo visų skyrių ir filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
2) informacinei analitinei veiklai – 70 skyriams ir filialams, kurių dokumentuose identifikuota mokslo (tiriamoji) veikla (49 proc., nuo visų skyrių filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
3) funkcijų dubliavimas, kai skyriaus nuostatuose nustatytos ir rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams, ir informacinės analitinės veiklai – 35 skyriams ir filialams, kurių dokumentuose identifikuota mokslo (tiriamoji) veikla (25 proc., nuo visų skyrių ir filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų).

3 lentelė. ***Mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimas SVB ir jų struktūrinių padalinių (skyrių ir filialų) personalo pareiginiuose nuostatuose***

Eil. Nr.	**Terminai**	**Pareigybių skaičius, kurių dokumentuose naudojamas šis terminas**		**Formuluotės****
		VB personalas*	VB filialų personalas	
1	2	3	4	5
1.	„Mokslas, mokslinis, moksliniai tyrimai, ...“.	4	0	Vadovauja bibliotekininkystės moksliniams tyrimams centralizuotoje bibliotekų sistemoje; Organizuoja mokslinį tiriamąjį darbą: organizuoti mokslinius tyrimus SVB tinklo bibliotekose; Dirba mokslinį - tiriamąjį darbą.
2.	„Tiriamoji veikla, tirti, tyrinėti, vykdyti tyrimus...“	35	78	Vykdo reguliarias Bibliotekos vartotojų, vietos gyventojų ir svečių apklausas, teikia pasiūlymus Direktoriui bibliotekinės veiklos gerinimo bei darbuotojų kompetencijų ugdymo klausimais; Dalyvauja tiriant Bibliotekos vartotojų vaikų grupių skaitymo, informacijos naudojimo ir kitus su Skyriaus teikiamomis paslaugomis susijusius, interesus;

				Atlieka mikrorajono gyventojų ir filialo skaitytojų poreikių tyrimus, apibendrina duomenis ir pateikia Viešosios bibliotekos specialistams; organizuoja tyrimus: numato tyrimo objektus, tikslus, uždavinius; rengia tyrimo dokumentaciją, apibendrina tyrimo rezultatus arba įpareigoja šį darbą atlikti kitus darbuotojus; Dalyvauja Bibliotekos metodinėje veikloje: konsultuoja ir apmoko filialų darbuotojus dokumentų komplektavimo ir tvarkymo bei LIBIS PĮ komplektavimo ir katalogavimo klausimais, dalyvauja išvykose į filialus, ruošia pranešimus, dalyvauja organizuojant apžiūras, konkursus, akcijas, tyrimus komplektavimo klausimais; Dalyvauja Viešosios bibliotekos metodinėje veikloje: konsultuoja ir apmoko filialų darbuotojus, dalyvauja išvykose į filialus, ruošia pranešimus, organizuoja ir rengia apžiūras, konkursus, akcijas, tyrimus; Dalyvauja Bibliotekos metodinėje veikloje: konsultuoja ir apmoko filialų darbuotojus, dalyvauja išvykose į filialus, ruošia pranešimus, organizuoja ir rengia apžiūras, konkursus, akcijas, vykdo tyrimus, apklausas darbo su skaitytojais klausimais; Dalyvauja Bibliotekos metodinėje veikloje: konsultuoja ir apmoko filialų darbuotojus, dalyvauja išvykose į filialus, ruošia pranešimus, organizuoja ir rengia apžiūras, konkursus, akcijas, tyrimus darbo su vaikais klausimais; Atlieka mikrorajono gyventojų ir skyriaus skaitytojų skaitybos poreikių tyrimus: platina anketas, atlieka apklausas, analizuoja ir apibendrina skaitymo duomenis; Atlieka skyriaus dokumentų fondo tyrimus; Atlieka mikrorajono vaikų skaitybos poreikių tyrimus: rengia anketas bei platina jas, analizuoja kitus skyriaus dokumentus, apibendrina duomenis. Tiria skyriaus teikiamas paslaugas, atsižvelgiant į besikeičiančius vartotojų poreikius; Atlieka dokumentų fondo panaudojimo tyrimus; Atlieka padalinio vartotojų poreikių tyrimus: platina anketas, atlieka apklausas, analizuoja formuliarus ir kitus padalinio dokumentus, apibendrina duomenis ir pateikia juos Bibliotekos direktoriaus pavaduotojai. Tirti vartotojų informacinius poreikius, tobulinti vartotojų aptarnavimą; Tiria ir organizuoja skaitytojų informacinius poreikius, daro išvadas, teikia pasiūlymus administracijai; Kontroliuoja metodinės ir tiriamosios veiklos vykdymą; Tiria prenumeratos leidinių paklausą ir tyrimų išvadų pagrindu prenumeruoja periodinius leidinius skyriams ir filialams (skirtų biudžetinių asignavimų ribose); Dalyvauja kaimo bibliotekos tiriamajame darbe: pateikia anketas, atlieka apklausas, analizuoja veiklos dokumentus, apibendrina duomenis; Organizuoti Viešosios bibliotekos padaliniuose lokalinius (vartotojų poreikių, bibliotekos įvaizdžio ir pan.) tyrinėjimus;

				Tyrinėja Centro kultūros paveldo dokumentus, rengia straipsnius, pranešimus mokslinėms konferencijoms; Tyrinėja Centre saugomus kultūros paveldo dokumentus, pristato tyrinėjimų rezultatus visuomenei; Tiria vartotojų informacijos poreikius, apibendrina duomenis ir pateikia Bibliotekos administracijai; Atlieka skaitytojų vaikų ir jaunimo skaitybos poreikių tyrimus; rengia ir platina anketas, atlieka apklausas, analizuoja ir apibendrina duomenis; Atlieka vaikų ir jaunimo literatūros skyriaus skaitytojų skaitybos poreikių tyrimus, dalyvauja rengiant anketas bei platina jas, atlieka apklausas, analizuoja formuliarus bei kitus skyriaus dokumentus, apibendrina duomenis; Vykdo skaitymo poreikių tyrimą ir analizę; Organizuoja tyrimus, susijusius su įvairių grupių vartotojų poreikiais ir paslaugų organizavimu; Rengia gyventojų ir bibliotekos vartotojų kultūrinių ir informacinių poreikių apklausas, jas apibendrina; Tyrinėja, aprašo ir skleidžia darbo su vaikais patyrimą; Tiria I – IV klasių vaikų skaitymo ir informacinius poreikius, teikiamų paslaugų paklausą ir kokybę; Tiria V – IX klasių vaikų skaitymo ir informacinius poreikius, teikiamų paslaugų paklausą ir kokybę; Atlieka mikrorajono gyventojų poreikių tyrimus Konsultuoja padalinio darbuotojus, ruošia pranešimus, organizuoja tyrimus darbo su vaikais klausimais; Kontroliuoja ir koordinuoja vartotojų aptarnavimą, dokumentų populiarinimą ir masinį darbą. Atlieka mokslinius tyrimus šioje srityje; Atlieka lokalius tyrimus vartotojų aptarnavimo gerinimo klausimais; Atlieka fondo tyrimus; Tiria vartotojų informacinius poreikius anketomis ar kitokiais apklausos būdais, analizuoja informacinių poreikių tyrimus, duomenis pateikia vyresniajam metodininkui; Atlieka apklausas krašto etninės kultūros klausimais, atlieka ir analizuoja kraštotyros poreikių tyrimus, duomenis pateikia skyriaus vedėjui; Atlieka vartotojų skaitybos poreikių tyrimus: rengia ir dalyvauja rengiant anketas bei platina jas, atlieka apklausas, apibendrina duomenis; pateikia administracijai;
3.	„Informacinė analitinė veikla, analizuoti, vertinti, rinkti duomenis, diagnozuoti .... „	22	63	Analizuoja filialų veiklos pokyčius, daro išvadas ir teikia pasiūlymus darbo gerinimui; Analizuoja bibliotekų statistinius duomenis, rengia statistines bei tekstines metines bibliotekų veiklos ataskaitas; Analizuoja bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo poreikį, koordinuoja kvalifikacijos kėlimo planus; Analizuoja skyriaus veiklą, rūpinasi savo ir skyriaus darbuotojų kvalifikacijos kėlimu; Atlieka skaitytojų skaitymo bei fondo panaudojimo analizes; Analizuoti Bibliotekos skyrių ir filialų dokumentų fondo komplektavimą, nurašymą ir panaudojimą; Atlieka skaitytojų skaitymo bei fondo panaudojimo analizes;

				Planuoja, analizuoja, apibendrina bibliotekos darbą: rengia metinius darbo planus, tekstines ir statistines ataskaitas; Analizuoja kaimo bibliotekų veiklą, išsiaiškina naujoves, nustato stipriąsias ir silpnąsias kaimo bibliotekų veiklos puses, jas įvertina, numato veiklos tobulinimo galimybes; Analizuoti Viešosios bibliotekos veiklą, kontroliuoti ir vertinti jos rezultatus, teikti siūlymus direktoriui; Analizuoti bibliotekų fondų sudėtį ir naudojimą, kartu su padalinių vadovais priimti sprendimus fondų komplektavimo tobulinimui; Stebėti ir analizuoti esamo dokumentų fondo panaudojimą; Stebėti ir analizuoti bibliotekos dokumentų fondo panaudojimą; Renka kraštotyros medžiagą, sistemina ją, rengia kraštotyros darbus; Renka kraštotyros medžiagą, sistemina ją, rengia kraštotyros darbus; Analizuoti bibliotekų tinklo veiklą: rinkti ir apibendrinti kaimo bibliotekų veiklos rodiklius; Studijuoti teorinės bei praktinės bibliotekų veiklos tyrimo medžiagą, skleisti gerą darbo patirtį; Analizuoti skaityklos lankytojų poreikius, juos apibendrinti, pateikti pasiūlymus; Analizuoti jaunimo poreikius, registruoti pageidavimus Jaunimo erdvėje ir perduoti Bibliotekos administracijai; Planuoti, organizuoti, analizuoti ir apibendrinti rajono bibliotekų veiklą; Analizuoja viešosios bibliotekos ir filialų spaudinių fondo sudėtį bei panaudojimą, kartu su komplektavimo taryba numato priemones komplektavimui gerinti; Analizuoja atsarginiame fonde saugomų dokumentų paklausą, nustato jų tolesnio saugojimo šiame fonde tikslingumą; Pateikia apibendrintus padalinių duomenis bibliotekos veiklos programos rengimui; Skatina padalinių darbo patirties studijavimą, apibendrinimą ir propagandą, formuoja pozityvų kaimo bibliotekų įvaizdį; Analizuoja padalinių veiklą ir teikia pasiūlymus jų veiklos tobulinimui; Analizuoja grožinės literatūros panaudojimą, teikia pasiūlymus skyriaus vedėjai dėl komplektavimo pagerinimo. Analizuoja dokumentų komplektavimą, nurašymą ir panaudojimą, numato priemones fondo komplektavimui gerinti; Analizuoja viešosios bibliotekos ir teritorinių dokumentų sudėtį ir panaudojimą, analizuoja trūkstamų dokumentų sąrašus, numato konkrečias priemones komplektavimui gerinti.
4.	„Tiriamoji veikla, tirti, tyrinėti, vykdyti tyrimus...“ ir „Informacinė analitinė veikla, analizuoti, vertinti, rinkti duomenis, diagnozuoti .... „	16	62	–
Iš viso regione		**77**	**203**	

Mokslo (tiriamoji) veikla neidentifikuota	–	–	–

** Į VB personalo pareigybių skaičių įtraukiamos SVB administravimo ir valdybos veiklos sektoriams priskiriamos pareigybės.*
***Dalyvavimo **mokslo (tiriamojoje) veikloje funkcija** ir (ar) partnerystės funkcija fiksuojama formuluotėmis ir analizuojama kaip atskiras atvejis*

Apibendrinant 3 lentelėje patektą informaciją apie mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimą SVB skyrių ir filialų darbuotojų pareiginiuose nuostatuose, galime teigti, jog visos 12-ka Panevėžio regiono SVB mokslo (tiriamąją) veiklą identifikuoja savo personalo pareiginiuose nuostatuose. 1 priedo 2 lape fiksuojami 280 – VB ar filialų darbuotojų pareiginiai nuostatai, kuriuose identifikuojama mokslo (tiriamoji) veikla. Tokios mokslinei (tiriamajai) veiklai priskirtos funkcijos nustatytos 77-ių VB skyrių ir 203-jų VB filialų darbuotojų pareiginiuose nuostatuose. 195-iems arba 70 proc. (55 VB skyrių ir 140 filialų) darbuotojams pagal jų pareiginiuose nuostatuose vartojamus terminus priskiriamos moksliniams tyrimams priskirtinos funkcijos (atsako, koordinuoja, organizuoja, vykdo, dalyvauja) ir 85-iems arba 30 proc. (22 VB skyrių ir 63 filialų) darbuotojams pagal jų pareiginiuose nuostatuose vartojamus terminus priskirtinos informacinės analitinės veiklos funkcijos. VB skyrių darbuotojams tokias funkcijas priskyrė visos 12-a (100 proc.) Panevėžio regiono SVB. VB filialų darbuotojams tokias funkcijas priskyrė 8-ios (67 proc.) Panevėžio regiono SVB.

Išanalizavus VB darbuotojų pareiginiuose dokumentuose pateikiamas formuluotes (1 priedas, 2 lapas), pastebėta, kad po vieną iš funkcijų:

1) **mokslinių tyrimų arba rinkos tyrimų, arba informacinės analitinės veiklos funkcijas** VB darbuotojams priskyrė – 17 proc. 2 Panevėžio regiono SVB (Molėtų, Rokiškio RSVB);
2) **mokslinių tyrimų arba rinkos tyrimų veiklos funkcijas** VB darbuotojams priskyrė – 8,3 proc. 1 Panevėžio regiono SVB (Kupiškio RSVB);
3) **mokslinių tyrimų arba informacinės analitinės veiklos funkcijas** VB darbuotojams priskyrė – 8,3 proc. 1 Panevėžio regiono SVB (Biržų VB);
4) **rinkos tyrimų veiklos funkcijas** VB darbuotojams priskyrė – 8,3 proc. 1 Panevėžio regiono SVB (Panevėžio RSVB).
5) **rinkos tyrimų arba informacinės analitinės veiklos funkcijas** VB darbuotojams priskyrė – 58 proc. 7 Panevėžio regiono SVB (Anykščių, Ignalinos, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB, Pasvalio, Utenos ir Visagino VB).

Net 7-ių iš 12 (58 proc.) Panevėžio regiono SVB (Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Rokiškio, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB, Pasvalio, Utenos ir Visagino VB) darbuotojų pareiginiuose aptinkamas funkcijų dubliavimas, kai darbuotojo pareiginiuose nustatytos ir rinkos tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcijos. O tokie darbuotojai sudaro 22 proc. nuo visų darbuotojų, kurių

pareiginiuose nurodytos formuluotes, priskiria vienokias ar kitokias mokslinės (tiriamosios) veiklos funkcijas.

Išanalizavus 77-ių VB skyrių darbuotojų pareiginiuose dokumentuose pateikiamas formuluotes, galime teigti, kad:

1) tik mokslinių tyrimų veiklos funkcija priskiriama – 4 darbuotojams (5 proc., nuo visų VB skyrių darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
2) tik rinkos tyrimų veiklos funkcija priskiriama – 35 darbuotojams (46 proc., nuo visų VB skyrių darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
3) tik informacinės analitinės veiklos funkcija priskiriama – 21 darbuotojui (27 proc., nuo visų VB skyrių darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
4) funkcijų dubliavimas, kai darbuotojo pareiginiuose nustatytos ir rinkos tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcijos priskiriamos – 17 darbuotojų (22 proc., nuo visų VB skyrių darbuotojų, kuriems priskiriama mokslo (tiriamosios) veiklos funkcija).

VB skyrių darbuotojų pareiginiuose dominuoja formuluotės, kurios nurodo, kad darbuotojams priskiriamos arba rinkos tyrimų funkcijas, arba informacinė analitinės veiklos funkcijas, arba šių abiejų funkcijų dubliavimą – kai darbuotojo pareiginiuose nustatytos ir rinkos tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcijos.

Išanalizavus VB filialų darbuotojų pareiginiuose dokumentuose pateikiamas formuluotes (1 priedas, 2 lapas), pastebėta, kad po vieną iš funkcijų:

1) rinkos tyrimų arba informacinės analitinės veiklos funkcijas VB filialų darbuotojams priskyrė – 5-ios Panevėžio regiono SVB (62, 5 proc.) (Biržų, Kupiškio, Molėtų RSVB, Panevėžio MSVB, Pasvalio VB).

Ir 3-ių iš 12 (37,5 proc.) Panevėžio regiono SVB (Panevėžio, Rokiškio, Zarasų RSVB) filialų darbuotojų pareiginiuose aptinkamas funkcijų dubliavimas, kai darbuotojo pareiginiuose nustatytos ir rinkos tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcijos. Tokie darbuotojai sudaro 31 proc. nuo visų filialų darbuotojų, kurių pareiginiuose nuostatuose numatyta vienokia ar kitokia mokslinės (tiriamosios) veiklos funkcija.

Išanalizavę 203-jų VB filialų darbuotojų pareiginiuose dokumentuose pateikiamas formuluotes, galime teigti, kad:

1) tik rinkos tyrimų veiklos funkcija priskiriama – 78 darbuotojams (38 proc., nuo visų filialų darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);

2) tik informacinės analitinės veiklos funkcija priskiriama – 63 darbuotojams (31 proc., nuo visų filialų darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);

3) funkcijų dubliavimas, kai darbuotojo pareiginiuose nustatytos ir rinkos tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcijos priskiriamos – 62 darbuotojams (31 proc., nuo visų filialų darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų).

Formuluotės VB filialų darbuotojų pareiginiuose, kurios mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijas, leidžia pastebėti, nė viena iš 8 Panevėžio regiono SVB, kurios filialų darbuotojams priskyrė vienokia ar kitokias mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijas, darbuotojams nepriskiria mokslinių tyrimų funkcijos. O kitų funkcijų pasiskirstymas gana tolygus, pirmenybę teikiant rinkos tyrimų veiklos funkcijai, kuri 23 proc. viršija darbuotojų priskyrimą informacinės analitinės veiklos funkcijų vykdymui.

Apibendrinant Panevėžio regiono SVB skyrių ir filialų darbuotojų pareiginiuose nuostatuose aptinkamas formuluotes, galime teigti, kad mokslinių tyrimų veiklos funkcija priskiriama tik VB skyrių darbuotojams ir tesudaro 1,4 proc. nuo visų VB skyrių ir filialų darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš mokslo (tiriamųjų) funkcijų. Rinkos tyrimų veiklos funkcija 15 proc. daugiau priskiriama VB skyrių darbuotojams nei filialų, o informacinės analitinės veiklos funkcija 4 proc. daugiau priskiriama filialų darbuotojams nei skyrių. O funkcijų dubliavimas, kai darbuotojo pareiginiuose nustatytos ir rinkos tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcijos 9 proc. daugiau priskiriamos filialų darbuotojams nei VB skyrių darbuotojams.

2.2. Mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimas ir valdymas

2.2.1. Mokslo (tiriamosios) veiklos sritys, jų reglamentavimas ir paskirstymas SVB sistemoje

4 lentelė. ***Mokslo (tiriamosios) veiklos reglamentavimas SVB veiklos dokumentuose ir įgaliojimų paskirstymas sistemoje***

Eil. Nr.	SVB pavadinimas	Mokslo (tiriamoji) veikla reglamentuojama SVB teisės aktuose:				
		VB veiklos bendruosiuose nuostatuose	VB skyrių nuostatuose *	VB filialų nuostatuose	SVB personalo pareiginiuose nuostatuose	
					VB personalo pareiginiuose nuostatose**	Filialų darbuotojų pareiginiuose nuostatuose
1.	Anykščių RSVB	taip	3	-	7	-
2.	Biržų RSVB	taip	3	26	3	27
3.	Ignalinos RSVB	taip	4	-	7	-
4.	Kupiškio RSVB	taip	-	-	2	16
5.	Molėtų RSVB	taip	4	24	6	24
6.	Panevėžio MSVB	taip	4	6	6	6
7.	Panevėžio RSVB	taip	1	-	4	36
8	Pasvalio VB	taip	3	-	8	33

9.	Rokiškio RSVB	taip	2	38	9	41
10.	Utenos VB	taip	2	-	10	-
11.	Visagino VB	taip	3	-	3	-
12.	Zarasų RSVB	taip	3	16	11	20
Iš viso Panevėžio apskrityje		12	32	110	77	203

** Į VB skyrių skaičių neįtraukiama SVB administracija.*
*** Į VB personalo pareigybių skaičių įtraukiamos SVB administravimo ir valdybos veiklos sektoriams priskiriamos pareigybės.*

Analizuodami 4 lentelės duomenimis, galime teigti, jog Panevėžio regiono SVB visų mokslo (tiriamoji) veikla yra identifikuojama kaip savarankiška bibliotekos funkcija, ir yra įgyvendinama visuose organizaciniuose lygiuose. Tačiau sistemiškai visų trijų lygių veiklos dokumentuose mokslo (tiriamoji) veikla yra reglamentuojama 5-iose iš 12 Panevėžio regiono SVB (Biržų Molėtų, Rokiškio, Zarasų RSVB ir Panevėžio MSVB) – jos sudaro 33,3 proc. viso Panevėžio regiono tinklo SVB. Mokslo (tiriamoji) veikla šiose bibliotekose nustatoma tiek bendruosiuose VB veiklos nuostatuose, tiek VB skyrių ir filialų nuostatuose, tiek skyriuose ir filialuose dirbančio personalo pareiginiuose nuostatuose. Kitose Panevėžio regiono SVB šios veiklos reglamentavimo praktika veiklos dokumentuose yra padrika arba fiksuojami neatitikimai:

1-oje Panevėžio regiono SVB (Kupiškio RSVB) ši veikla reglamentuota tik VB veiklos nuostatuose, tačiau VB skyrių ir filialų nuostatuose ir jų personalo pareiginiuose nuostatuose ši veikla neidentifikuojama;

4-iose Panevėžio regiono SVB (Anykščių, Ignalinos RSVB ir Utenos, Visagino VB) ši veikla reglamentuota VB veiklos nuostatuose ir VB skyrių nuostatuose bei skyrių personalo nuostatuose. Tačiau ši veikla nepriskiriama VB filialų ir jų darbuotojų nuostatams;

5-jų Panevėžio regiono SVB (Biržų, Molėtų, Rokiškio, Zarasų RSVB ir Panevėžio MSVB) dokumentuose mokslo (tiriamoji) veikla reglamentuojama VB bendruosiuose nuostatuose, VB skyrių nuostatuose ir jų personalo nuostatuose, VB filialų nuostatuose ir jų personalo nuostatuose;

2-jose Panevėžio regiono SVB (Panevėžio RSVB ir Pasvalio VB) mokslo (tiriamoji) veikla priskirta VB filialų darbuotojams, nors pačių VB filialų veiklos nuostatuose ši veikla nėra identifikuota.

Dokumentų, reglamentuojančių mokslo (tiriamąją) veiklą analizė leidžia tvirtinti, kad:
4-jų (33 proc. viso Panevėžio regiono tinklo SVB) bibliotekų ši funkcija pavedama tik VB skyriams ir jų personalui;
5-jų (42 proc. viso Panevėžio regiono tinklo SVB) bibliotekų dokumentuose mokslo (tiriamoji) veikla reglamentuojama ir VB filialų lygmeniu. Ši veikla reglamentuota 32 VB skyriams arba vidutiniškai po 2,7 VB skyrius ir 9,2 VB filialus vienoje Panevėžio regiono SVB;

Mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos yra pavestos 77 Panevėžio regiono tinklo SVB VB darbuotojų pareigybėms (arba 35 proc. visų apskrities VB pareigybių N=220,75 VEE [skaičiuoju nuo profesionalių bibliotekininkų kategorijos, etatų skaičiaus]) ir 203 VB filialų darbuotojų pareigybėms (arba 79,5 proc. visų apskrities teritorinių padalinių pareigybių N=255,25 VEE [taip pat skaičiuoju nuo profesionalių bibliotekininkų kategorijos etatų skaičiaus]).

5 lentelė. ***VB skyrių integravimas į mokslo tiriamąją veiklą***

Eil. Nr.	SVB pavadinimas	**Sektorius, kuriam priskiriamas VB skyrius***						
		Rinkodaros, vidinės ir išorinės komunikacijos organizavimo	Metodikos (veiklos analizės, personalo kompetencijų ugdymo)	Suaugusiųjų vartotojų aptarnavimo	Vaikų aptarnavimo	Bibliografinės (informacinės) veiklos	Išteklių sudarymo ir IPS kūrimo	**Kita** (papildyti įrašu, jei bibliotekoje yra skyrius, kurio negalima priskirti jokiam iš išvardintų sektorių)
1.	Anykščių RSVB	–	–	1	1	1	–	–
2.	Biržų RSVB	–	–	1	1	1	–	–
3.	Ignalinos RSVB	–	–	1	1	1	1	–
4.	Kupiškio RSVB	–	–	–	–	–	–	–
5.	Molėtų RSVB	–	–	1	1	1	1	–
6.	Panevėžio MSVB	–	1	1	1	–	1	–
7.	Panevėžio RSVB	–	–	–	–	–	1	–
8.	Pasvalio VB	–	–	1	–	–	2	–
9.	Rokiškio RSVB	–	–	1	1	–	–	–
10.	Utenos VB	–	–	–	1	–	1	–
11.	Visagino VB	–	–	1	1	–	1	–
12.	Zarasų RSVB	–	–	1	1	–	1	–
Iš viso apskrityje		**–**	**1**	**9**	**9**	**4**	**9**	**–**

**VB skyrių pavadinimai yra labai įvairūs, dažnai jie neatspindi pagrindinių jų įgyvendinamų funkcijų, todėl šiame tyrime VB skyriai suskirstomi į grupes pagal pagrindinius VB veiklos sektorius. Struktūrinis padalinys aptarnaujantis vartotojus vaikus, tačiau kurio pavadinime nėra žodžių „vaikai, vaikų“, priskiriamas prie Suaugusiųjų vartotojų aptarnavimo sektoriaus.*
Į VB skyrių skaičių neįtraukiama SVB administracija.

Kaip išsiaiškinta analizuojant VB skyrių bendruosiuose nuostatuose vartojamą terminiją:

34 proc. (11 skyrių) VB skyrių priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų funkcija;

25 proc. (8 skyriai)VB skyrių priskiriama informacinės analitinės veiklos funkcija;

41 proc. (13 skyrių) VB skyrių priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcija.

Pagal skyrių nuostatuose naudojamus terminus, galima nusakyti skyriams suteikiamų įgaliojimų pobūdį:

94 proc. (30 skyriai) – veikia sistemoje savarankiškai (patys tiria, vykdo tyrimus, atlieka įvairias su informacine analitine veikla siejamas veiklas);

3 proc. (1 skyrius: Anykščių RSVB) – vykdo tiriamąją veiklą prieš tik suderinus su bibliotekos vadovu;

3 proc. (1 skyrius: Panevėžio MSVB) – vykdo šią veiklą kartu su kitais skyriais.

Analizuodami 5-joje lentelėje pateiktus duomenis, galime daryti išvadą, kad mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos dažniausiai priskiriamos:

Suaugusiųjų vartotojų aptarnavimo veiklos sektoriui priskiriamiems skyriams (28 proc.);

Vaikų aptarnavimo veiklos sektoriui priskiriamiems skyriams (28 proc.);

Išteklių sudarymo ir IPS kūrimo (28 proc.).

Mažiau ši funkcija priskiriama Bibliografinės (informacinės) veiklos sektoriui priskiriamiems skyriams – 13 proc. O Metodikos (veiklos analizės, personalo kompetencijų ugdymo) veiklos sektoriui tik 3 proc. Tačiau turime pastebėti, kad Bibliografinės (informacinės) ir Metodikos veiklos sektoriams mokslo (tiriamosios) veikla nepriskiriama dėl to, kad Panevėžio regiono SVB organizacinėse struktūrose tokiems sektoriams priskiriami skyriai tiesiog neegzistuoja. Tad bibliotekų tarpusavio palyginimas, kokiems sektoriams mokslo (tiriamoji) veikla priskiriama neįmanoma, kadangi neatspindėtų realių situacijos.

Rinkodaros, vidinės ir išorinės komunikacijos organizavimo veiklos sektoriui priskiriamų skyrių nėra, jie nenumatyti bibliotekų organizacinėse struktūrose.

Remiantis VB filialų bendruosiuose dokumentuose naudojama terminija padalinių mokslo (tiriamosios) veiklą galime priskirti:

24 proc. (36 filialai) filialų priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų funkcija;

56 proc. (62 filialai) filialų priskiriama informacinės analitinės veiklos funkcija;

20 proc. (22 filialai) filialų priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcija.

Pagal filialų nuostatuose naudojamus terminus, galima nusakyti skyriams suteikiamų įgaliojimų pobūdį:

85 proc. (94 filialai) – veikia sistemoje savarankiškai (patys tiria, atlieka įvairias su informacine analitine veikla siejamas veiklas);

3 proc. (16 filialų Zarasų RSVB) – dalyvauja tiriamojoje veikloje.

3 proc. (1 skyrius: Panevėžio MSVB) – vykdo šią veiklą kartu su kitais skyriais.

Tačiau iš dokumentuose naudojamos terminijos, nėra galimybės nustatyti ar, kuris nors struktūrinis padalinys prisiima organizatoriaus ar koordinatoriaus poziciją.

6 lentelė. ***VB pareigybių, kurioms priskiriama mokslo tiriamoji veikla, pasiskirstymas pagal veiklos sektorius***

Eil. Nr.	SVB pavadinimas	Sektorius, kuriam priskiriama pareigybė ir pareigybė, kuri formaliai nėra priskirta jokiai struktūrai *							
		SVB administravimo ir valdybos	Rinkodaros, vidinės ir išorinės komunikacijos organizavimo	Metodikos (veiklos analizės, personalo kompetencijų ugdymo)	Suaugusiųjų vartotojų aptarnavimo	Vaikų aptarnavimo	Bibliografinės (informacinės) veiklos	Išteklių sudarymo ir IPS kūrimo	**Kita** (papildyti įrašu, jei bibliotekoje yra skyrius, kurio negalima priskirti jokiam iš išvardintų sektorių)
1.	Anykščių RSVB	1	–	1	1	3	1	–	–
2.	Biržų RSVB	1	–	–	1	1	–	–	–
3.	Ignalinos RSVB	1	–	–	2	1	2	1	–
4.	Kupiškio RSVB	1	–	–	1	1	–	–	–
5.	Molėtų RSVB	1	–	1	1	1	1	1	–
6.	Panevėžio MSVB	1	–	2	1	1	–	1	–
7.	Panevėžio RSVB	1	–	1	1	–	–	1	–
8.	Pasvalio VB	–	–	–	2	–	1	5	–
9.	Rokiškio RSVB	1	–	1	1	3	1	2	–
10.	Utenos VB	1	–	1	8	–	–	–	–
11.	Visagino VB	–	–	–	1	1	–	1	–
12.	Zarasų RSVB	1	–	1	5	3	–	1	–
Iš viso apskrityje		**10**	**0**	**8**	**25**	**15**	**6**	**13**	**–**

**VB skyrių pavadinimai yra labai įvairūs, dažnai jie neatspindi pagrindinių jų įgyvendinamų funkcijų, todėl šiame tyrime VB skyriai suskirstomi į grupes pagal pagrindinius VB veiklos sektorius. Pareigybės paskirstytos pagal darbinės veiklos pobūdį.*

Analizuodami 6-joje lentelėje pateiktus duomenis, matome, jog mokslo (tiriamoji) veikla pagal pareigybiniuose nuostatuose naudojamą terminiją priskiriama 77 VB pareigybės. Mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos dažniausiai priskiriamos pareigybėms, kurios priskiriamos Suaugusiųjų vartotojų ir vaikų aptarnavimo sektoriams (40 pareigybės) – 52 proc. visų VB darbuotojų pareigybių, kurioms priskiriama mokslo (tiriamoji) veikla.

Mažiau ši funkcija priskiriama Bibliografinės (informacinės) ir Išteklių sudarymo ir IPS kūrimo veiklos sektoriuose dirbančiam personalui (19 pareigybių) – 25 proc. visų VB darbuotojų pareigybių, kurioms priskiriama mokslo (tiriamoji) veikla.

Mažiausiai ši funkcija priskiriama Metodikos (veiklos analizės, personalo kompetencijų ugdymo) sektoriui (8 pareigybės) – 10 proc. visų VB darbuotojų pareigybių, kurioms priskiriama mokslo (tiriamoji) veikla. Tačiau kaip minėta analizuojant 5 lentelės duomenis, pareigybių priskiriamų šiam veiklos sektoriui nėra, kadangi Panevėžio regiono SVB organizacinėse struktūrose toks veiklos sektorius yra tik 1-oje (Panevėžio MSVB – 2 pareigybės) iš 12 Panevėžio regiono SVB. O bibliotekininkų metodininkų pareigybė, dažniausiai bibliotekų struktūrose priskiriama

Administracijos sektoriui – 6 pareigybės (Anykščių, Molėtų, Panevėžio, Rokiškio, Zarasų RSVB ir Utenos VB).

Rinkodaros, vidinės ir išorinės komunikacijos organizavimo veiklos sektoriui priskiriamų pareigybių nėra (minėta aptariant 5 lentelės duomenis).

Administravimo ir valdybos veiklos sektoriui (10 pareigybių: 9 direktoriaus pavaduotojai, 1 kultūrinės veiklos vadybininkas) – 13 proc. visų VB darbuotojų pareigybių, kurioms priskiriama mokslo (tiriamoji) veikla.

Pagal skyrių pareigybiniuose nuostatuose naudojamus terminus, galima nusakyti suteikiamų įgaliojimų pobūdį:

12 proc. pareigybių (9 pareigybės: direktoriaus pavaduotojai), kurios priskiriamos administravimo ir valdybos sektoriui – veikia sistemoje savarankiškai (patys tiria, vykdo tyrimus, atlieka įvairias su informacine analitine veikla siejamas veiklas), arba šioms pareigybėms priskiriama mokslo (tiriamosios) veiklos koordinavimo, vadovavimo, organizavimo funkcija;

Visos kitos 68 pareigybės (88 proc.) – arba veikia sistemoje savarankiškai (patys tiria, vykdo tyrimus, atlieka įvairias su informacine analitine veikla siejamas veiklas), arba dalyvauja mokslo (tiriamojoje) veikloje.

7 lentelė. ***Mokslo (tiriamosios) veiklos paskirstymas pareigybių lygiu***

Eil. Nr.	SVB pavadinimas	Pareigybės, kurioms priskiriama mokslo (tiriamoji) veikla:									
		SVB pagrindinėje bibliotekoje (VB)								Teritoriniame padalinyje	
		Direktorius	Direktoriaus pavaduotojas	Vadybininkas (kultūrinės veiklos, rinkodaros, viešųjų ryšių specialistas ir pan.)	Metodininkas (taip pat vyriausias, vyresnysis metodininkas)	Skyriaus (centro) vedėjas	Vyriausias bibliotekininkas	Vyresnysis bibliotekininkas	Bibliotekininkas	Vyresnysis bibliotekininkas	Kita pareigybė, jei tokia yra (vedėjas, vyriausias bibliotekininkas, bibliotekininkas ir pan.)
1.	Anykščių RSVB	–	–	1	1	3	–	2	–	–	–
2.	Biržų RSVB	–	1	–	–	2	–	–	–	27	–
3.	Ignalinos RSVB	–	1	–	–	4	–	2	–	–	–
4.	Kupiškio RSVB	–	1	–	–	2	–	–	–	15	1
5.	Molėtų RSVB	–	1	–	1	4	–	–	–	20	4
6.	Panevėžio MSVB	–	1	–	1	4	–	–	–	–	6
7.	Panevėžio raj. SVB	–	1	–	1	1	1	–	–	35	1
8.	Pasvalio VB	–	–	–	1	3	2	2	–	24	9
9.	Rokiškio RSVB	–	1	–	1	4	–	3	–	41	–
10.	Utenos VB	–	1	–	1	1	6	–	1	–	–
11.	Visagino VB	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–
12.	Zarasų RSVB	–	1	–	1	3	–	6	–	18	2
Iš viso apskrityje		**–**	**9**	**1**	**8**	**34**	**9**	**15**	**1**	**180**	**23**

Analizuodami 7 lentelėje pateikiamus duomenis, galime teigti, jog mokslo (tiriamosios) veiklos funkcija dažniausiai priskiriama šioms VB pareigybėms:
– skyrių vedėjams (44 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskiriama ši veikla);
– vyresniesiems bibliotekininkams (19 proc.).

Svarbu pastebėti, kad 9-ių Panevėžio regiono SVB struktūroje yra direktoriaus pavaduotojų pareigybės, ir mokslo (tiriamoji) veikla 100 proc. priskiriama šioms pareigybėms.

Pagal VB filialų pareiginius nuostatus mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos dažniausiai priskiriamos vyresniųjų bibliotekininkų pareigybėms (87 proc. visų filialų pareigybių, kurioms priskiriama ši veikla).

Siekiant nustatyti darbuotojų atsakomybės laipsnį buvo remtasi bibliotekų pateiktais pareiginių nuostatų teiginiais (vartojamais žodžiais), kuriuos pateikė Panevėžio regiono SVB (3 priedo 1-joje dalyje. Bibliotekos veiklos dokumentai: struktūrinių padalinių ir pareigybių nuostatai). Tokį pasirinkimą lėmė keletas veiksnių:

1. 5 iš 12 Panevėžio regiono SVB (3 priedo 2-joje dalyje. Personalo, dalyvaujančio šioje veikloje, charakteristikos) nepateikė duomenų apie darbuotojams priskiriamas funkcijas (atsakomybės laipsnį). Tai sudaro 42 proc. visų pareigybių, kurioms priskirta mokslo (tiriamosios) veiklos funkcija (99 pareigybės, 23 VB pareigybės ir 76 VB filialo darbuotojų pareigybės). Šioms pareigybėms atsakomybės laipsnis priskirtas vadovaudamasis pareiginiuose nuostatuose vartojamais teiginiais;
2. 7 Panevėžio regiono SVB nurodė pareigybėms priskiriamas funkcijas ir atsakomybės lygį – 181 darbuotojų pareigybėms (72 VB pareigybių ir 109 VB filialų pareigybių). Tačiau tik 56-ioms (31 proc. nuo 181 pareigybės) pareigybėms priskirtos funkcijos (atsakomybės laipsnis), atitinka pareiginiuose nuostatuose naudojamas formuluotes. Kitoms 125 pareigybėms (51 VB pareigybė ir 74 VB filialų pareigybė) bibliotekų nurodytos funkcijos (atsakomybės laipsnis) arba neatitiko pareiginiuose nuostatuose vartojamų teiginių (35 proc. nuo 181 pareigybės), arba atitiko iš dalies, nes buvo papildytos papildomais atsakomybės lygiais, kadangi nuostatuose naudojami terminai atskleidžia funkcijų dubliavimą (34 proc. nuo 181 pareigybių).

Pagal VB darbuotojų pareiginiuose (77 nuostatų teiginiai) nuostatuose naudojamą terminiją galima identifikuoti pareigybei priskiriamas tam tikras funkcijas – atsakomybės laipsnį:

Atsakomybės funkcija – šiai funkcijai priskiriami tokie pareiginiuose nuostatuose naudojami terminai (žodžiai): kontroliuoja, užtikrina, vadovauja. Šis atsakomybės laipsnis pagal pareiginius nuostatus priskirtas 4 VB darbuotojų pareigybėms (5,2 proc. visų VB pareigybių, kurioms

priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). Išskirtinai ši funkcija direktoriaus pavaduotojo pareigybei – 3 direktoriaus pavaduotojai iš 9 (33 proc. visų Panevėžio regiono VB struktūrose esančių direktoriaus pavaduotojų pareigybių ir kuriems yra priskirta mokslo (tiriamoji) veikla). Ir 1-am centro vedėjui.

Koordinavimo funkcija – priskirta tik 1-am direktoriaus pavaduotojui (1,3 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla

Organizavimo funkcija – priskirta 8 VB darbuotojams (10,4 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). 3-ims skyrių vedėjams ir 1 metodininkui.

Grupių organizavimo funkcija – tokių pareigybių, kurioms būtų priskiriamos tokios funkcijos Panevėžio regiono bibliotekų darbuotojų pareiginiuose nenustatyta.

Vykdymo funkcija – šiai funkcijai priskiriami tokie pareiginiuose nuostatuose naudojami terminai (žodžiai): vykdo, dirba, tiria, tyrinėja, atlieka. Tokia funkcija priskirta 31 VB darbuotojui (40,3 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). 2-iems direktoriaus pavaduotojams, 15 skyrių vedėjams, 2 metodininkams, 7 vyriausiesiems ir 5 vyresniesiems bibliotekininkams.

Dalyvavimo funkcija – priskirta 11 VB darbuotojų pareigybėms (14,2 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). 4 skyrių vedėjai, 1 vyriausiasis ir 6 vyresniesiems bibliotekininkams.

Keletos funkcijų dubliavimas – kai tai pačiai pareigybei pareiginiuose nuostatuose priskiriamos kelios funkcijos (pvz.: ir koordinuoja, ir vykdo, ir organizuoja; ir atsako, ir organizuoja ir IAV; ir organizuoja, ir vykdo; ir vykdo, ir IAV. Bei kiti panašūs įpareigojimai. Tokios pareigybės sudaro 22 proc., visų aukščiau įvardytų VB darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų.

Tik IAV funkcija – šiai funkcijai priskiriami tokie pareiginiuose nuostatuose naudojami terminai (žodžiai): stebėti, analizuoti, planuoti, rinkti ir sisteminti medžiagą, apibendrinti. Tokia funkcija priskirta 22-iems VB darbuotojams (28,6 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). 1 direktoriaus pavaduotojas, 9 skyrių vedėjai, 5 metodininkai, 1 vyriausiasis ir 4 vyresnieji bibliotekininkai, 1 bibliotekininkas ir 1 kultūrinės veiklos vadybininkas.

Apibendrinant, galime teigti, jog pagal darbuotojų (kuriems yra priskirta mokslo (tiriamoji) veika) pareiginiuose nuostatuose vartojamus teiginius atsakomybės ir koordinavimo funkcija beveik vienareikšmiškai priskiriama direktoriaus pavaduotojams. Mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimo funkcijos beveik vienareikšmiškai deleguojamos tik direktorių pavaduotojams ir skyrių vedėjams. Vykdymo funkcija daugiausiai priskiriama skyrių vedėjams ir vyriausiesiems bibliotekininkams. O Dalyvavimo funkcijų priskyrimas dominuoja vyresniųjų bibliotekininkų pareiginiuose nuostatuose. IAV daugiausia priskiriama skyriaus vedėjams ir metodininkams.

Darbuotojai, kuriems priskirta organizavimo ir vykdymo funkcija – dažniausiai dirba suaugusiųjų, vaikų aptarnavimo ar bibliografinės (informacinės) veiklos sektoriuje.

Darbuotojai, kuriems priskirta dalyvavimo funkcija – dirba suaugusiųjų ir vaikų aptarnavimo veiklos sektoriuje.

Darbuotojai, kuriems priskirta IAV funkcija – SVB administravimo ir valdybos sektoriuje dirbantys metodininkai. Suaugusiųjų vartotojų aptarnavimo sektoriuje dirbantys skyrių vedėjai ir vyresnieji bibliotekininkai. Išteklių sudarymo ir IPS kūrimo sektoriuje dirbantys skyrių vedėjai.

Pagal VB filialų darbuotojų pareiginiuose nuostatuose naudojamą terminiją galima identifikuoti pareigybei priskiriamas tam tikras funkcijas – atsakomybės laipsnį:

Atsakomybės, koordinavimo, organizavimo, grupių organizavimo funkcijos – tokių pareigybių, kurioms būtų priskiriamos tokios funkcijos Panevėžio regiono bibliotekų darbuotojų pareiginiuose nenustatyta.

Vykdymo funkcija – priskirta 140 filialų darbuotojų pareigybėms (37 proc. visų filialų pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). 2 filialo vedėjai ir 74 vyresnieji bibliotekininkai.

Dalyvavimo funkcija – priskirta 64 filialų darbuotojų pareigybėms (32 proc. visų filialų pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). 2 filialo vedėjai ir 62 vyresnieji bibliotekininkai.

Keletos funkcijų dubliavimas – kai filialuose tai pačiai pareigybei pareiginiuose nuostatuose priskiriamos kelios funkcijos aptinkamas 31 proc. visų aukščiau įvardytų filialų darbuotojų, kuriems priskiriama mokslo (tiriamosios) veiklos funkcija.

Tik IAV funkcija – priskirta 63-iems VB darbuotojams (31 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskirtos mokslo (tiriamoji) veikla). 7 skyrių vedėjai, 8 vyriausiasis ir 40 vyresnieji bibliotekininkai, 8 bibliotekininkai).

Apibendrinant, galime teigti, jog pagal darbuotojų pareiginiuose nuostatuose vartojamus teiginius filialų darbuotojams atsakomybės, koordinavimo, organizavimo, grupių organizavimo funkcijos nėra priskirtos.

Vykdymo ir dalyvavimo funkcija dominuoja filialuose dirbančių vyresniųjų bibliotekininkų pareiginiuose nuostatuose. IAV dažniausiai priskiriama skyriaus vedėjams, vyriausiesiems ir vyresniesiems bibliotekininkams.

Apie Panevėžio regiono SVB formuojamas mokslo (tiriamosios) organizavimo struktūras reikėtų kalbėti tik kaip apie formalias struktūras, kadangi tyrimo metu remtasi darbuotojų pareiginiuose nuostatuose vartojamais terminais, kurie įpareigoja atlikti darbuotojus tam tikrus darbus. Kalbėdami apie mokslo (tiriamosios) veiklos organizacines struktūras, kalbame tik apie darbuotojų pareigybes, kurioms pareiginiuose nuostatuose įvardijamos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijų (atsako, koordinuoja, organizuoja, vykdo, dalyvauja, organizuoja grupes) ir su jomis susiję atsakomybės laipsniai. Tuo pačiu darydami prielaidą, kad šių darbuotojų veikla išskirtinai siejama su mokslo, rinkos ir kitokio pobūdžio tyrimais, o ne su IAV.

Analizuodami atskirų Panevėžio regiono tinklo SVB darbuotojų pareiginius nuostatus galime nustatyti keleta mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimo struktūrų tipų pareigybių lygmeniu:

1 tipas – 7 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Ignalinos, Kupiškio, Molėtų, Panevėžio RSVB ir Pasvalio, Utenos, Visagino VB) struktūroje numatytas arba atsakingas, arba koordinuojantis, arba organizuojantis asmuo (dažniausiai bibliotekoje tai vienas asmuo, kurio pareigybė – direktoriaus pavaduotojas ar skyrių vedėjas) ir asmenys vykdantys ir/ar dalyvaujantys mokslo (tiriamojoje) veikloje. 2 iš 7 bibliotekų (Panevėžio ir Kupiškio RSVB) bibliotekų struktūroje mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos, ne IAV, priskirtos ne tik VB lygmeniu, o ir VB filialų darbuotojų pareigybių lygmeniu.

2 tipas – 1 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Biržų RSVB) bibliotekų struktūroje numatyti atsakingi, ar organizuojantys asmenys, tačiau VB lygmeniu nei šios veiklos vykdytojų ar dalyvių nėra. Nors bibliotekos struktūroje mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos, ne IAV, priskirtos ir VB filialų darbuotojų pareigybių lygmeniu.

3 tipas – 1 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Panevėžio MSVB) struktūroje numatyti organizuojantys asmenys, tačiau VB lygmeniu ir VB filialų lygmeniu nei šios veiklos vykdytojų ar dalyvių nėra.

4 tipas – 3 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Anykščių, Rokiškio ir Zarasų RSVB) VB struktūroje nenumatyti ar atsakingi, ar koordinuojantys, ar organizuojantys asmenys, tačiau yra vykdytojai ir/ar dalyviai tiek VB lygmeniu, tiek šios funkcijos priskirtos ir 2 iš 3 (Rokiškio ir Zarasų RSVB) VB filialų darbuotojų pareigybių lygmeniu.

Panevėžio regione labiausiais paplitęs 1 tipas (58 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB), kai mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimas pareigybių lygmeniu: atsakomybė, koordinavimas, organizavimas, vykdymas ir dalyvavimas priskiriamas tik VB dirbantiems darbuotojams. 2 bibliotekos iš 12 (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) mokslo (tiriamosios)

veiklos organizavimą pareigybių lygmeniu (vykdyti ir/ar dalyvauti) priskiria ir VB filialų darbuotojams pagal pareigybinius nuostatus.

69 proc. pačių Panevėžio regiono SVB nurodytų funkcijų (3 priedo. 2 lapas) arba neatitiko pareiginiuose nuostatuose vartojamų teiginių, arba atitiko iš dalies, nes buvo papildytos papildomais atsakomybės lygiais, kadangi nuostatuose naudojami terminai atskleidžia funkcijų dubliavimą.

Šie duomenys leidžia teigti, jog 58 proc. Panevėžio regiono tinklo SVB bibliotekų egzistuoja formalios mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimo struktūros, tačiau tai, kad net 69 proc. pačių bibliotekų nurodytų funkcijų neatitiko pareiginiuose nuostatuose vartojamų teiginių, arba juos atitiko iš dalies, leidžia manyti jog formaliai darbuotojų dokumentuose deklaruoti įpareigojimai neatitinka realiai darbuotojų atliekamų funkcijų susijusių su mokslo (tiriamajai) veiklai priskiriamomis funkcijomis. Arba daugelių atveju pareiginiuose nuostatuose dubliuojamos funkcijos, kai tai pačiai pareigybei pareiginiuose nuostatuose priskiriamos kelios funkcijos (pvz.: ir vykdo, ir IAV), dažniau pareigų vykdymas ir realūs atliekami darbai siejami su IAV.

2.2.2. Personalo, kuriam pavedamos mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos, charakteristika

Tyrimo 1 priedo, 3 lapo suvestiniai duomenis apie darbuotojų išsilavinimą, sudaro galimybės pateikti apibendrintus duomenis apie darbuotojų, kuriems priskirtos mokslinės veiklos funkcijos (atsakomybės, koordinavimo, organizavimo, vykdymo ar dalyvavimo) ir darbuotojų, kuriems priskirtos tik IAV veiklos funkcijos išsilavinimą.

1 priedo, 3 lape fiksuojamas 195-ių VB (55 darb.) ir VB filialų (140 darb.) Panevėžio regiono tinklo SVB darbuotojų pareigybių, kurioms priskirtos mokslinės veiklos funkcijos (atsakomybės, koordinavimo, organizavimo, vykdymo ar dalyvavimo), išsimokslinimas. Iš jų:

Specialusis išsimokslinimas – 109 darbuotojai (56 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla). Iš jų:

Aukštasis specialusis išsimokslinimas – 45 darbuotojai (23 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla):

M-95 – 32 (16 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

B – 8 (4 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

PB – 5 (3 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

Aukštesnysis specialus išsimokslinimas – 64 (33 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla):

S – 64 (proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla).

Kitos srities išsimokslinimas – 86 darbuotojų (44 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla). Iš jų:

Aukštasis – 49 (25 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla):

M-95 – 18 (9 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

M – 4 (2 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

B – 11 (6 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

PB – 16 (8 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

Aukštesnysis – 24 (12 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla):

S – 24 (12 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla);

Kitas – 13 (7 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla):

BV – 13 (7 proc. nuo 195 kuriems priskirta ši veikla).

1 priedo, 3 lape fiksuojamas 85-ių VB (22 darb.) ir VB filialų (63 darb.) darbuotojų pareigybės, kuriems priskirtos tik IAV funkcijos.

Specialusis išsimokslinimas – 39 darbuotojai *(46 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla). Iš jų:*

Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą –18 darbuotojų (21 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla):

M-95 – 12 (14 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

M – 1 (1 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

B – 4 (5 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

PB – 1 (1 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

Aukštesnysis specialus išsimokslinimas – 21 (25 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla):

S – 21 (25 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla).

Kitos srities išsimokslinimas – 46 darbuotojai *(54 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla).* Iš jų:

Aukštasis – 25 (29 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla):

M-95 – 1 (1 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

M – 1 (1 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

B – 18 (21 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

PB – 5 (6 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

Aukštesnysis – 15 (18 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla):

S – 15 (18 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla);

Kitas išsilavinimas – 6 (7 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla):

BV – 6 (7 proc. nuo 85 kuriems priskirta ši veikla).

8 lentelė. ***Darbuotojų bibliotekinio darbo patirtis, darbo patirtis šiose pareigose ir amžius,*** **pagal jiems priskirtas mokslinės veiklos funkcijas ar IAV funkcijas**

	Viso bibliotekinio darbo patirtis (pilni metai –vidurkis)		**Šiose pareigose (pilni metai – vidurkis)**		**Amžius (pilni metai – vidurkis)**	
Darbuotojų suskirstymas pagal mokslinei veiklai priskiriamas funkcijas:	**VB**	**Filialai**	**VB**	**Filialai**	**VB**	**Filialuose**
Atsako	39	–	13	–	58	–
Organizuoja ir koordinuoja	23	–	9	–	48	–
Vykdo	25	21	17	17	52	50
Dalyvauja	17	18	12	16	38	49
Ir organizuoja, ir koordinuoja, ir vykdo, ir kitokie mišrūs, kompleksiški įpareigojimai	27	–	18	–	54	–
Ir/ar (atsako, koordinuoja, organizuoja, vykdo, dalyvauja) ir IAV	31	18	19	15	54	50
Bendras amžiaus vidurkis, apimantis aukščiau įvardytas funkcijas	**27**	**19**	**15**	**16**	**51**	**50**
Darbuotojai, kuriems priskirtos tik IAV funkcijos (stebėti, analizuoti, planuoti, rinkti ir sisteminti medžiagą, apibendrinti)	**21**	**20**	**9**	**17**	**42**	**51**
Bendras darbuotojų (VB ir filialų) amžiaus vidurkis, pagal mokslinei veiklai priskiriamas funkcijas	23		15		50	
Bendras darbuotojų (VB ir filialų) amžiaus vidurkis, kuriems priskirtos tik IAV funkcijos	20		13		46	
Bendras darbuotojų (VB ir filialų) amžiaus vidurkis, kuriems priskirtos mokslinei veiklai priskiriamos funkcijos ir IAV funkcijos	**22**		**14**		**48**	

Remiantis 1 priedo, 3 lapo suvestiniuose duomenyse pateikta informacija kokiam personalui yra pavestos mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos: jo išsimokslinimas, darbo patirtis, amžius. Darbuotojai skirstomi pagal jiems pareiginiuose nuostatuose priskirtas funkcijas:

1 grupė – tik atsako*;*

2 grupė – tik organizuoja ar koordinuoja;

3 grupė – tik vykdo;

4 grupė – tik dalyvauja;

5 grupė – kompleksiški įpareigojimai: ir organizuoja, ir koordinuoja, ir vykdo, ir kitokie mišrūs įpareigojimai;

6 grupė – kompleksiški įpareigojimai (ir/ar atsako, koordinuoja, organizuoja, vykdo, dalyvauja) ir IAV;

7 grupė – tik IAV.

VB darbuotojai, kuriems pagal pareiginius nuostatus priskiriamos moksliniams tyrimams priskiriamų funkcijos ir atsakomybės laipsnis (55 pareigybės arba 71 proc. nuo visų 77 VB pareigybių, kurios registruotos 1 priedo 3 lape):

1 grupė. Šia grupę sudaro 2 darbuotojai, kurie įgiję Aukštąjį specialųjį (bibliotekinį) išsimokslinimą (M/-95), vidutinis bibliotekinio darbo stažas 39 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 13 metų, amžiaus vidurkis – 58 metai;

2 grupė. Šia grupę sudaro 4 darbuotojai, kurių 3 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B), 1 įgijęs Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S). Vidutinis šių darbuotojų bibliotekinio darbo stažas 23 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 9 metus, amžiaus vidurkis – 48 metai;

3 grupė. Šia grupę sudaro 21 darbuotojai, kurių 10 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B), 6 įgijęs Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 5 įgiję Kitos srities (ne bibliotekinį) aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, M, B, PB). Vidutinis šių darbuotojų bibliotekinio darbo stažas 25 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 17 metų, amžiaus vidurkis – 52 metai;

4 grupė. Šia grupę sudaro 6 darbuotojai, kurių 2 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95), 1 įgijęs Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 3 įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M, B, PB). Vidutinis šių darbuotojų vidutinis bibliotekinio darbo stažas 17 metų, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 12 metų, amžiaus vidurkis – 38 metai;

5 grupė. Šia grupę sudaro 6 darbuotojai, kurių 4 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95), 1 įgijęs Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 1 įgijęs Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S). Vidutinis šių darbuotojų bibliotekinio darbo stažas 27 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 18 metų, amžiaus vidurkis – 54 metai;

6 grupė. Šia grupę sudaro 16 darbuotojų, kurių 11 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B), 3 įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 2 įgijęs Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (B). Vidutinis šių darbuotojų bibliotekinio darbo stažas 31 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 19 metų, amžiaus vidurkis – 54 metai.

Apibendrinant pateiktą, galime teigti, kad dažniausiai darbuotojams, kuriems pagal pareiginius nuostatus pareiginiuose nuostatuose formuluojamus terminus priskiriama moksliniams tyrimams priskirtina funkcija ir atsakomybės laipsnis – tik vykdymo funkcija (38 proc. nuo visų VB darbuotojų,

kuriems priskirtos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijos) ir 29 proc. VB darbuotojų, kuriems priskiriami įvairūs kompleksiški įpareigojimai (ir organizuoja, ir koordinuoja, ir vykdo, ir kitokie mišrūs įpareigojimai) ir IAV funkcijos.

VB moksliniams tyrimams priskiriamų funkcijų vykdymas pavestas darbuotojams, kurių 80 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą:

32 (72 proc.) įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B);

12 (18 proc.) įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S).

20 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą:

10 (91 proc.) įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, M, B, PB);

1 (9 proc.) įgijęs Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S).

Vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 27 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 15 metų, amžiaus vidurkis – 51 metai.

VB darbuotojai, kuriems pagal pareiginius nuostatus priskiriamos tik IAV funkcijos (22 pareigybės arba 29 proc. nuo visų 77 VB pareigybių, kurios registruotis 1 priedo 3 lape):

7 grupė. Šia grupę sudaro 22 darbuotojai, kurių 11 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, M, B), 3 įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 8 įgijęs Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (B, PB). Vidutinis šių darbuotojų vidutinis bibliotekinio darbo stažas 21 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 9 metus, amžiaus vidurkis – 42 metai.

Ši tik IAV funkcija priskiriama darbuotojams, kurių 64 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą:

11 (79 proc.) įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, M, B);

3 (21 proc.) įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S).

36 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą:

8 (100 proc.) įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (B, PB).

Vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos tik IAV priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 21 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 9 metus, amžiaus vidurkis – 42 metai.

VB filialuose dirbantys darbuotojai, kuriems pagal pareiginius nuostatus priskiriamos moksliniams tyrimams priskiriamų funkcijos ir atsakomybės laipsnis (140 pareigybių arba 69 proc. nuo visų 203 pareigybių filialuose, kurios registruotis 1 priedo 3 lape):

1 grupė ir 2 grupė. Šiai grupei priskiriamos funkcijos nenustatytos remiantis darbuotojų pareiginiais nuostatais.

3 grupė. Šia grupę sudaro 35 darbuotojai, kurių 1 įgijęs Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (B), 18 įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 9 įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, M, B, PB), 4 įgiję Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S) ir 3 turintys Bendrąjį vidurinį išsimokslinimą (BV). Vidutinis šių darbuotojų bibliotekinio darbo stažas 21 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 17 metų, amžiaus vidurkis – 50 metai;

4 grupė. Šia grupę sudaro 63 darbuotojai, kurių 10 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B, PB), 19 įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 20 įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, M, B, PB), 9 įgiję Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S) ir 5 turintys Bendrąjį vidurinį išsimokslinimą (BV). Vidutinis šių darbuotojų vidutinis bibliotekinio darbo stažas 18 metų, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 16 metų, amžiaus vidurkis – 49 metai;

5 grupė. Šiai grupei priskiriamos funkcijos nenustatytos remiantis darbuotojų pareiginiais nuostatais;

6 grupė. Šia grupę sudaro 42 darbuotojai, kurių 2 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95), 15 įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 10 įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, B, PB), 10 įgiję Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S) ir 5 turintys Bendrąjį vidurinį išsimokslinimą (BV). Vidutinis šių darbuotojų bibliotekinio darbo stažas 18 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 15 metų, amžiaus vidurkis – 50 metai.

Apibendrinant pateiktą informaciją, galime teigti kad dažniausiai VB filialų darbuotojams pagal pareiginiuose nuostatuose formuluojamus terminus priskiriama moksliniams tyrimams priskirtina funkcija ir atsakomybės laipsnis – dalyvavimo funkcija (45 proc. proc. nuo visų filialų darbuotojų, kuriems priskirtos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijos) ir 30 proc. darbuotojų priskiriami įvairūs kompleksiški įpareigojimai (ir organizuoja, ir koordinuoja, ir vykdo, ir kitokie mišrūs įpareigojimai) ir IAV funkcijos.

Filialuose moksliniams tyrimams priskiriamų funkcijų vykdymas pavestas darbuotojams, kurių 46 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą:

13 (20 proc.) įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B);

52 (80 proc.) įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S).

54 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą. Iš jų 28 proc. aukštąjį išsimokslinimą:

39 (52 proc.) įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, M, B, PB);

23 (31 proc.) įgijęs Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S);

13 (17 proc.) turintys bendrąjį vidurinį išsimokslinimą (BV).

Vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 19 metų, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 16 metų, amžiaus vidurkis – 50 metų.

Filialuose dirbantys darbuotojai, kuriems pagal pareiginius nuostatus priskiriamos tik IAV funkcijos (63 pareigos arba 31 proc. nuo visų 203 pareigybių filialuose, kurios registruotis 1 priedo 3 lape):

7 grupė. Šia grupę sudaro 63 darbuotojai, kurių 7 įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B, PB), 18 įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S), 17 įgijęs Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, M, B, PB), 15 įgiję Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S) ir 6 turintys Bendrąjį vidurinį išsimokslinimą (BV). Vidutinis šių darbuotojų vidutinis bibliotekinio darbo stažas 20 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 17 metų, amžiaus vidurkis – 51 metai.

Ši tik IAV vykdymo funkcija filialuose priskiriama darbuotojams, kurių 40 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą:

7 (28 proc.) įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą (M/-95, B, PB);

18 (72 proc.) įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą (S).

60 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą:

17 (45 proc.) įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą (M/-95, M, B, PB);

15 (39 proc.) įgijęs Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą (S);

6 (16 proc.) turintys bendrąjį vidurinį išsimokslinimą (BV).

Vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos tik IAV priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 20 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 17 metų, amžiaus vidurkis – 51 metai.

Apibendrinant Panevėžio regiono tinklo SVB situaciją galime teigti, kad dažniausiai darbuotojams pagal pareiginiuose nuostatuose formuluojamus terminus priskiriama moksliniams tyrimams priskirtina funkcija ir atsakomybės laipsnis – tik vykdymo funkcija (būdinga 21 VB darbuotojui) arba tik dalyvavimo funkcija (būdinga 63 VB filialų darbuotojams). Tokie darbuotojai sudaro 43 proc. nuo visų 195 VB ir VB filialų darbuotojų, kuriems priskiriamos moksliniams tyrimams priskirtos funkcijos. Panevėžio regiono tinklo SVB net 30 proc. darbuotojų priskiriami įvairūs kompleksiški įpareigojimai (ir organizuoja, ir koordinuoja, ir vykdo, ir kitokie mišrūs įpareigojimai) ir IAV funkcijos.

Panevėžio regiono tinklo SVB struktūroje moksliniams tyrimams priskiriamų funkcijų vykdymas pavestas darbuotojams, kurių 56 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą:

45 (41 proc.) įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą;

64 (59 proc.) įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą.

44 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą:

49 (57 proc.) įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą;

24 (28 proc.) įgijęs Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą;

13 (15 proc.) turintys bendrąjį vidurinį išsimokslinimą.

Panevėžio regiono tinklo SVB vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 23 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 15 metų, amžiaus vidurkis – 50 metų.

Apibendrinant Panevėžio regiono tinklo SVB situaciją ir įvertinus darbuotojų pareiginius nuostatus, pastebime kad tik IAV funkcijos priskiriamos 85 pareigybėms (22 VB darbuotojai ir 63 filialų darbuotojai), kurių 46 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą:

18 (46 proc.) įgiję Aukštąjį specialųjį išsimokslinimą;

21 (54 proc.) įgiję Aukštesnyjį specialųjį išsilavinimą.

54 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą:

25 (54 proc.) įgiję Kitos srities aukštąjį išsimokslinimą;

15 (33 proc.) įgijęs Kitos srities aukštesnįjį išsimokslinimą;

6 (13 proc.) turintys bendrąjį vidurinį išsimokslinimą.

Panevėžio regiono SVB tinklo vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos tik IAV priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 20 metų, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 13 metų, amžiaus vidurkis – 46 metai.

Panevėžio regiono tinklo SVB vidutinis darbuotojų, kuriems priskirtos mokslinei veiklai priskiriamos funkcijos ir IAV funkcijos bibliotekinio darbo stažas 22 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 14 metų, amžiaus vidurkis – 48 metų.

2.3. Regiono SVB atlikti mokslo (tiriamieji) darbai, jų rūšys ir tematika; mokslinių tyrimų, rinkos tyrimų ir informacinių analitinių darbų kokybės vertinimas

Panevėžio regiono SVB, buvo paprašyta pateikti informaciją apie jų bibliotekų iniciatyva organizuotus ir įvykdytus tyrimus 2010-2015 metais. 2 (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) nurodė, kad jokių veiklų nevykdė: Molėtų ir Rokiškio RSVB. 1 (8 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) atsisakė pateikti duomenis apie mokslo (tiriamąją) veiklą: Utenos VB.

9 Panevėžio regiono SVB (Anykščių, Biržų, Ignalinos, Kupiškio, Panevėžio, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB, Pasvalio ir Visagino VB), pildydamos 7 priedą „Mokslo (tiriamieji) darbai ir šių darbų sklaidai skirtos publikacijos, parengtos savivaldybių viešosiose bibliotekose 2010-2015 metais“, pateikė tokią informaciją:

9 lentelė. ***Panevėžio regiono SVB mokslinė (tiriamoji) veikla 2010-2015 metais organizuota ir atlikta bibliotekų iniciatyva, ir dalyvavimas kitų institucijų tyrimuose***

Eil. Nr.	**SVB pavadinimas**	*Atlikti darbai**					
		Bibliotekų darbuotojų atlikti tyrimai			Kiti tyrimai		
		Moksliniai tyrimai	Rinkos tyrimai	Tyrimai, skirti vadybiniams sprendimams	Bibliotekos bazėje atlikti užsakomieji tyrimai	Tyrimai, atlikti mokymosi (studijų) tikslais	Tyrimai, kuriuose biblioteka dalyvavo**
1.	Anykščių RSVB	–	–	1	–	–	–
2.	Biržų RSVB	1	1	–	–	–	–
3.	Ignalinos RSVB	3	–	–	–	1	1
4.	Kupiškio RSVB	–	–	–	–	1	–
5.	Molėtų RSVB	Nevykdė					
6.	Panevėžio MSVB	3	1	–	–	3	–
7.	Panevėžio RSVB	–	–	–	–	1	–
8.	Pasvalio VB	–	2	–	–	–	–
9.	Rokiškio RSVB	Nevykdė					
10.	Utenos VB	N. d.					
11.	Visagino VB	–	–	–	–	2	–
12.	Zarasų RSVB	–	4	–	–		–
	Iš viso Panevėžio apskrityje	7	8	1	0	8	1

*Lentelėje pateikiama informacija, kurią pateikė Panevėžio regiono SVB pildydamos 7 priedą „Mokslo (tiriamieji) darbai ir šių darbų sklaidai skirtos publikacijos, parengtos savivaldybių viešosiose bibliotekose 2010-2015 metais“.
***Neįtraukiami Apskrities bibliotekos organizuoti ir vykdyti tyrimai, kuriuose vienokiu ar kitokiu būdu (teikdami duomenis, atsakydami į klausimus, organizuodami apklausas) dalyvavo Panevėžio regiono SVB darbuotojai.*

Iš pateiktų duomenų matyti kokius tyrimus *savarankiškai atliko Panevėžio regiono SVB darbuotojai*:

3 (25 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) bibliotekos nurodė atlikę mokslinius tyrimus (Biržų, Ignalinos RSVB ir Panevėžio miesto VB) – atlikti 7 darbai.

4 (33 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) bibliotekos nurodė atlikę rinkos tyrimus (Biržų, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB) – atlikti 8 darbai.

1 (8 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) bibliotekos nurodė atlikę tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti (Anykščių RSVB) – atliktas 1 darbas.

Įvertinus Panevėžio regiono SVB pateiktus, šių bibliotekų darbuotojų savarankiškai atliktus tyrimus, atlikti tyrimai buvo perskirstyti. Įvertinus pateiktus darbus, pastebėta, kad darbai, kurios bibliotekos priskyrė moksliniams tyrimams negali priklausyti šiai tyrimų kategorijai, kadangi neatitinka tokiems darbams keliamų reikalavimų. Iš jų 4 darbai priskirti rinkos tyrimams:

1 darbas Ignalinos RSVB – Vaikų skaitymo įpročių tyrimas ir analizė. Ignalina: Ignalinos rajono savivaldybės viešoji b-ka. 2013 m. [interaktyvus: žiūrėta 2017 m. lapkričio 7 d. Prieiga per internetą: http://www.ignalina.lt/go.php/lit/Daugiau-apie-projekto-igyvendinima/3422] [11 p.];

3 darbai Panevėžio MSVB – Lašinytė, Indrė. Panevėžio miesto savivaldybės viešosios bibliotekos skaitytojų poreikiai ir naudojimosi biblioteka ypatumai. Panevėžys: Panevėžio miesto savivaldybės viešoji biblioteka, [2011]. [9 p];

Lašinytė, Indrė; Navagruckienė, Gitana. Panevėžio miesto savivaldybės viešosios bibliotekos anketinis tyrimas E-žinios kiekvienam E-raštingumo kursams įvertinti. Panevėžys: Panevėžio miesto savivaldybės viešoji biblioteka, [2013]. [7 p] [nepublikuota].

Lašinytė, Indrė. Panevėžio miesto savivaldybės viešosios bibliotekos anketinis tyrimas Panevėžio miesto gyventojų laisvalaikio poreikiai. Panevėžys: Panevėžio miesto savivaldybės viešoji biblioteka, [2014]. [5 p] [nepublikuota].

1 darbas Biržų RSVB nepatenka į tiriamojo laikotarpio 2010-2015 metus – Ramutėnienė, Laima. Kaimas kine, kinas kaime: projekto vertinimo tyrimo ataskaita. Biržai: Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešoji biblioteka, 2016. [6 p.][nepublikuota].

2 darbai Ignalinos RSVB perkelti prie kitų tyrimams priskiriamų darbų – II Vaikų skaitymo įpročių tyrimas. Ignalinos moksleivių skaitomumas. Ignalina: Ignalinos rajono savivaldybės viešoji b-ka. 2014 m. [interaktyvus: žiūrėta 2017 m. lapkričio 7 d. Prieiga per internetą: http://www.ignalina.lt/go.php/lit/Daugiau-apie-projekto-igyvendinima/3422][1 p.];

III Vaikų skaitymo įpročių tyrimas. Ignalinos moksleivių skaitomumas. Ignalina: Ignalinos rajono savivaldybės viešoji b-ka. 2015 m. [interaktyvus: žiūrėta 2017 m. lapkričio 7 d. Prieiga per internetą: http://www.ignalina.lt/go.php/lit/Daugiau-apie-projekto-igyvendinima/3422] [1 p.].

Įvertinus pateiktus darbus, pastebėta, kad darbai, kurios bibliotekos priskyrė *rinkos tyrimams* negali priklausyti šiai tyrimų kategorijai, kadangi neatitinka tokiems darbams keliamų reikalavimų. Iš jų 2 darbai priskirti tyrimams, skirtiems vadybiniams sprendimams pagrįsti:

1 darbas Panevėžio MSVB – Lašinytė, Indrė. Darbuotojų motyvacija Panevėžio miesto savivaldybės viešojoje bibliotekoje. Panevėžys: Panevėžio miesto savivaldybės viešoji biblioteka, [2012]. [8 p].

1 darbas Pasvalio VB – Pasvalio rajono bibliotekų tinklo optimizavimo programa 2013 – 2017 metams. Pasvalys: Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka, 2013. [18 p.] [nepublikuota].

3 darbai Zarasų RSVB perkelti prie kitų tyrimams priskiriamų darbų – Seminaro [„Naujos informacinės technologijos: viešųjų bibliotekų vaidmuo bendruomenėms“ dalyvių apklausa. Zarasai: Zarasų rajono savivaldybės viešoji b-ka, 2012]. [nepublikuota, šaltinis: Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos ataskaita. 2013, p. 64-65];

Renginio [„Skaityk kiTaip“ dalyvių skaitymo poreikių apklausa. Zarasai: Zarasų rajono savivaldybės viešoji b-ka, 2012]. [nepublikuota, šaltinis: Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos ataskaita. 2013, p. 65-66];

Elektroninė apklausa [„Naudojimasis paslaugomis Zarasų viešojoje bibliotekoje Zarasai: Zarasų rajono savivaldybės viešoji b-ka, 2011]. [nepublikuota, šaltinis: Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos ataskaita. 2012, p. 58-59].

Panevėžio regiono SVB pateikė 1 darbą, kurį priskyrė *tyrimams, skirtiems vadybiniams sprendimams pagrįsti*. Tačiau įvertinus jį, šis darbas priskirtas rinkos tyrimų kategorijai:

1 darbas Anykščių RSVB – Apklausos analizė (dėl paslaugų ir darbo laiko). Aykščiai: Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulų viešoji b-ka. 2013. [3 p.][nepublikuota].

10 lentelė. ***Panevėžio regiono SVB mokslinė (tiriamoji) veikla 2010-2015 metais organizuota ir atlikta bibliotekų iniciatyva, ir dalyvavimas kitų institucijų tyrimuose***

Eil. Nr.	**SVB pavadinimas**	*Atlikti darbai **					
		Bibliotekų darbuotojų atlikti tyrimai			Kiti tyrimai		
		Moksliniai tyrimai	Rinkos tyrimai	Tyrimai, skirti vadybiniams sprendimams	Bibliotekos bazėje atlikti užsakomieji tyrimai	Tyrimai, atlikti mokymosi (studijų) tikslais	Tyrimai, kuriuose biblioteka dalyvavo**
1.	Anykščių RSVB	–	1	–	–	–	–
2.	Biržų RSVB	–	1	–	–	–	–
3.	Ignalinos RSVB	–	1	–	–	1	1
4.	Kupiškio RSVB	–	–	–	–	1	–
5.	Molėtų RSVB	Nevykdė					
6.	Panevėžio MSVB	–	3	1	–	3	–
7.	Panevėžio RSVB	–	–	–	–	1	–
8.	Pasvalio VB	–	1	1	–	–	–
9.	Rokiškio RSVB	Nevykdė					
10.	Utenos VB	N. d.					
11.	Visagino VB	–	–	–	–	2	–
12.	Zarasų RSVB	–	1	–	–	–	–
	Iš viso Panevėžio apskrityje	0	8	2	0	8	1

*Darbai paskirstyti, tyrėjui įvertinus pateiktus darbus.

Pagal pateiktos 10 lentelės duomenis matyti, kad mokslinių tyrimų kategorijai priskirtinų darbų Panevėžio regiono SVB tiriamuoju laikotarpiu atlikta nebuvo. 6 bibliotekos (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) atliko rinkos tyrimus: Anykščių, Biržų, Ignalinos, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB, 2 bibliotekos (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti. Daugiau nei 1 kategorijai priskiriamus darbus ir daugiau nei 1

tyrimą atliko 2 bibliotekos (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB): Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB.

Kiti tyrimai atlikti Panevėžio regiono SVB:

5-iose bibliotekose (42 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) tyrimus mokymosi (studijų) tikslais atliko studentai (Ignalinos, Kupiškio, Panevėžio RSVB, Panevėžio MSVB ir Visagino VB) – atlikti 7 bakalauro darbai ir 1 savarankiškas darbas;

1 biblioteka (8 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) dalyvavo kitų institucijų (ne Panevėžio apskrities bibliotekos) organizuotame tyrime (Ignalinos RSVB).

11 lentelė. ***Panevėžio regiono SVB iniciatyva 2010-2015 metais įvykdytų tyrimų paskirstymas pagal temas***

Eil. Nr.	Tema	Tyrimų skaičius
1.	**Vadyba, planavimas, strategija**	**2**
1.1.	Bibliotekų vidaus ir išorės aplinkos tyrimai	2
2.	**Vartotojų elgsenos tyrimai (pažinimo aspektai)**	**7**
Iš viso		
3.	**Projekto veiksmingumo tyrimai;** *šiame kontekste:*	**1**
3.1.	Projekto poveikio tyrimai	1
	Viso	**10**

Atliktos tiriamosios veiklos sklaidą (rengė ir viešino straipsnius, organizavo renginius, pristatė pranešimus) vykdė 7 Panevėžio regiono SVB (58 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB), iš kurių 6 bibliotekos atliko tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti ar rinkos tyrimus.

6 Panevėžio regiono SVB (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) nurodė atlikę 29 tyrimams ar jų sklaidai priskiriamus darbus: straipsniai, bibliografijos, bibliografinės rodyklės, apklausos, analizės, leidiniai, pranešimai.

2.3.1. Regione atliktų mokslo (tiriamųjų) darbų rūšys ir tematika

2.3.1.1. Moksliniai tyrimai

Mokslinių tyrimų kategorijai priskirtinų darbų Panevėžio regiono SVB tiriamuoju laikotarpiu, 2010-2015 metais, nebuvo atlikta.

2.3.1.2. Rinkos tyrimai *ir* tyrimai, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti.

Rinkos tyrimus ir tyrimai, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti atliko 6 bibliotekos (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) atliko rinkos tyrimus: Anykščių, Biržų, Ignalinos, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB. **Šios bibliotekos atliko 8 rinkos**

tyrimus, kurių 86 proc. (7 darbai) Vartotojų elgsenos tyrimai (pažinimo aspektai). Tai įvairaus pobūdžio gyventojų arba bibliotekos vartotojų apklausos, siekiant išsiaiškinti, kaip jie vertina bibliotekos teikiamas paslaugas, prieinamumą, paslaugų kokybę, kokios potencialios vartotojų grupės nesinaudoja bibliotekos paslaugomis (įpročiai, laisvalaikio leidimo formos) ir kokias paslaugas reikėtų sukurti, kad ši grupė pradėtų lankytis bibliotekoje, bibliotekos įvaizdžio tyrimai. **1 tyrimas įgyvendinto projekto poveikiui įvertinti.**

1 darbas nevertintas (Anykščių RSVB), kadangi nėra duomenų apie šį darbą. Visi kiti 7 darbai buvo išanalizuoti ir įvertinti, remiantis 4 priedu „Savivaldybių viešųjų bibliotekų mokslo darbų vertinimo kriterijų lentelė“. Aukščiausiais balais įvertinti 3 Panevėžio MSVB atlikti rinkos tyrimų darbai – balų vidurkis 3,42. Šiuos darbus galima būtų apibūdinti taip: tema aktuali ir svarbi bibliotekai, ar net visam sektoriui. Ji susieta su darbo tikslais, bei išvadomis. Pasirinkta teisinga metodika, tačiau galimi ir tobulinimai. Tema išanalizuota, surinkti duomenys tinkamai panaudoti ir darbas turi aiškų adresatą. Pateiktos aiškio išvados, kurios susietos su tikslai ir uždaviniais. Vaizdinė medžiaga tvarkingai pateikta ir aiški. Tačiau pasirinkta klaidinga citavimo ir bibliografinių nuorodų sistema.

Bendras atliktų rinkos tyrimų vertinimo balų vidurkis 1,9. Daugiausia tai tyrimai, kurių tema jau daugelio tyrinėta ir nepagrindžia realių bibliotekos poreikių, tyrimo tikslų, uždavinių. Pasirinkta metodika, neįrodo, kad tyrimo tikslai tikrai bus pasiekti. Darbai neišbaigti, silpnai pristatyti darbo rezultatai, išvados suformuluotos neaiškiai ir neturi konkretaus adresato. Menkai susietos darbo dalys, šiuose darbuose nerandama citavimo ar bibliografinių nuorodų sistemos. Daugelyje darbų tekstas iliustruotas netinkamai, pasirinkti netinkami duomenų iliustravimo modeliai.

2 Panevėžio regiono SVB (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB): Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB atliko tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti. Šie darbai apima Bibliotekų vidaus ir išorės aplinkos tyrimų lauką. Bendras tyrimų, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti įvertinimo balų vidurkis – 3,29.

Apibendrinant galima teigti, jog bendras visų atliktų tyrimų vertinimo balas 2,6. Tai vidutinis įvertinimas ir darbuotojams atliekantiems tyrimus būti kelti kvalifikaciją šioje darbo srityje, norint parinkti tinkamą temą, metodiką, tinkamai atlikti tyrimus, parengti jų apibendrinimus ir paviešinti.

2.3.1.3. Informaciniai analitiniai darbai (Panevėžio regiono SVB metinių ataskaitų įvertinimas)

Bibliotekų metinės veiklos ataskaitos priskiriamos prie informacinių analitinių darbų kategorijai. Siekiant įvertinti Panevėžio regiono SVB atliktų ataskaitų atitikimą pagal šiai kategorijai priskiriamiems darbams keliamus reikalavimus buvo išanalizuotos visų Panevėžio regiono SVB 2010 ir 2015 metų veiklos ataskaitos. Jos įvertintos, remiantis 5 priedu „Analitinių ataskaitų vertinimo kriterijų lentelė“. *Bendras visų (2010 ir 2015 m.) ataskaitų vertinimo balų vidurkis –1,41 balų.* Šiuos

darbus galima būtų apibūdinti taip: ataskaitose pateikiami bendrieji atsiskaitomaisiais metais įgyvendinti bibliotekos tikslai ir uždaviniai, tačiau jie nesusieti su aptarnaujamos bendruomenės poreikiais, kultūrinėmis ir socialinėmis problemomis. Atskirų veiklos sričių analizė nėra kokybiška, pateiktos informacijos nepakanka, kad būtų galima suprati, kokių rezultatų siekė ar pasiekė biblioteka. Pateikiamos išvados pateikiamos paviršutiniškai, jos dažniausia tik iš dalies atitinka bibliotekos tikslus ir uždavinius. Darbo struktūra nenuosekli, nepagrįstai išsamiai analizuojamos vienos veiklos sritys, o kitų sričių analizė paviršutiniška. Iliustracijoms neretai pasirenkami netinkami duomenų vaizdavimo modeliai ar vaizdinė medžiaga pateikta tinkamai, tačiau pateikiamas perteklinis iliustracijų kiekis pagrindiniame dokumente, kuris galėtų būti pateikiamas dokumento prieduose.

Vertinant atskiras parengtų ataskaitų dalis, balų vidurkis:

Prioritetinių veiklos tikslų ir uždavinių nustatymas ir identifikavimas – 1,83 balų;

Atskirų bibliotekos veiklos sričių (Bibliotekų prieinamumas, fondo formavimas, vartotojų aptarnavimas, vaikų aptarnavimas, informacinė ir kraštotyros veikla, metodinė veikla, mokslinio tyrimo darbas ir dalyvavimas projektuose, žmogiškieji ištekliai, materialinė bazė, finansavimas) – 1,26 balų;

Išvados, rekomendacijos ir prognozės – 2, 13 balų;

Darbo įforminimas (Darbo struktūra ir teksto iliustravimas) – 2, 15 balų.

Aukščiausias vertinimo balas 2,67, žemiausias 0,40. Aukščiausiais balais įvertintos Kupiškio ir Zarasų RSVB parengtos 2010 ir 2015 metų veiklos ataskaitos – bendras balų vidurkis 2,49.

Bendras parengtų ataskaitų vertinimo balas – žemesnis nei vidutinis įvertinimas (1,41 balų). Toks vertinimas leidžia daryti prielaidą, kad Panevėžio regiono SVB rengiamos ataskaitos mažai atitinka analitiniams darbui keliamus reikalavimus. Daugeliu atvejų, tai aprašomojo metų veiklos pobūdžio darbai, kuriuose pateikiami kiekybiniai rezultatai, tačiau jie menkai interpretuojami, nenumatomos veiklos prognozės.

2.3.1.4. SVB bazėje atlikti užsakomieji tyrimai

Panevėžio regiono SVB nenurodė tokio tipo darbų, kurie būtų atlikti 2010-2015 metais.

2.3.1.5. Tyrimai, atlikti mokymosi (studijų) tikslais

38 proc. mokymosi tikslais atliktų darbų užfiksuota vienoje Panevėžio regiono SVB (Panevėžio MSVB). 5-iose Panevėžio regiono SVB (42 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) tyrimus mokymosi (studijų) tikslais atliko studentai (Ignalinos, Kupiškio, Panevėžio RSVB, Panevėžio MSVB ir Visagino VB) – atlikti 7 bakalauro darbai ir 1 savarankiškas darbas. 50 proc. visų darbų

atliko Šiaulių kolegijos Verslo ir technologijų fakulteto, humanitarinių mokslų katedros studentai. Šiuose darbuose analizuojamos tokios temos:

1) Bibliotekų įtaka visuomenės skaitmeninės atskirties mažinimui, socialinių poveikio vartotojams įtaka;
2) Bibliotekų organizuojamų projektų, biblioterapinių renginių poveikis jų dalyviams;
3) Bibliotekininko mokymosi poreikis ir psichologinių, socialių kompetencijų taikymas savo veikloje;
4) Bibliotekos veiklos ir paslaugų kokybės vertinimas.

Analizuojant Panevėžio regiono SVB pateiktus duomenis, galima pastebėti, kad 50 proc. šių darbų saugomi tiek bibliotekų, tiek mokymosi įstaigų archyvuose. 38 proc. darbų saugomi tik mokymo įstaigų archyvuose. Kiti 12 proc. darbų buvimo vieta neaiški. Iš bibliotekų pateiktų duomenų matyti, kad net 88 proc. (7 darbų) atliktų darbų rezultatai pritaikyti Panevėžio regiono SVB. Jų teiginių rezultatai buvo panaudoti skaitmeninės atskirties mažinimui, mokymo programų vartotojams tobulinimui, rekomendacijų darbui su skaitytojais, teikiamų paslaugų kokybės gerinimo rengimui.

2.3.1.6. Dalyvavimas kitų institucijų organizuotuose tyrimuose.

Apskrities bibliotekos darbuotojų iniciatyva 2010-2015 metais buvo atlikti 5 tyrimai. Iš jų 3 tyrimuose dalyvavo Panevėžio regiono SVB darbuotojai. Iš jų:

- 2 (67 proc.) tyrimai, kurie skirti vadybiniams sprendimams pagrįsti. Jie skirti Panevėžio apskrities bibliotekos ir Panevėžio regiono bibliotekų bendrų veiklų skaitmeninio paveldo išsaugojimui organizavimo, skenavimo paslaugų teikimo Regiono bibliotekoms planavimui;
- 1 (33 proc.) tyrimas, priskiriamas rinkos tyrimams ir siejamas su kultūrinės tapatybės formavimu per bibliotekose komplektuojamus meno leidinius, jų populiarinimą, kultūrinės veiklos organizavimą.

12 lentelė. ***Apskrities bibliotekos iniciatyva arba jai dalyvaujant organizuoti ir įvykdyti tyrimai 2010-2015 metais***

Eil. Nr.	**Tyrimai**	**Tyrimų skaičius (iš viso)**	**Iš jų:**	
			Dalyvavo SVB darbuotojai (teikdami duomenis, atsakydami į klausimus, organizuodami vartotojų apklausas)	SVB darbuotojai nedalyvavo (buvo tiesiogiai analizuojami duomenys, apklausiami gyventojai ir kitos interesų grupės)
1.	Panevėžio AVB inicijuoti tyrimai	**5**	**3**	**2**

2010-2015 metais taip pat buvo atlikti 2 tyrimai, kuriuose Panevėžio regiono SVB buvo tik tyrimų objektas, tačiau jų darbuotojai šiuose tyrimuose tiesiogiai nedalyvavo. Iš jų:

- 1 (50 proc.) tyrimas, skirtas priskiriamas rinkos tyrimams ir siejamas su vartotojų elgsenos (pažinimo) tema. Jo metu buvo siekiama išsiaiškinti teritorijos vartotojų sudėtį: grupes, amžių, demografinius ir socialinius visuomeninius veiksnius. Išsiaiškinus kokios visuomenės grupės mažiausiai aktyvios ir nesilanko bibliotekose, skirtas dėmesys jos ir šias grupes paskatinti lankytis bibliotekoje, naudotis jos paslaugomis.
- 1 (50 proc.) tyrimas, skirtas vadybiniams sprendimams pagrįsti. Tyrimu siekta prisidėti prie informacinių išteklių sudarymo ir struktūravimo Panevėžio apskrities ir Panevėžio regiono bibliotekose tobulinimo. Tyrimo rezultatai apibendrinti ir pateikti pasiūlymai dėl tolesnio bibliotekų bendradarbiavimo, komplektuojant fondus, teikiant elektronines paslaugas lankytojams ir metodinę pagalbą.

13 lentelė. **Apskrities bibliotekos iniciatyva arba jai dalyvaujant *2010-2015 metais įvykdytų tyrimų paskirstymas pagal temas***

Eil. Nr.	Tema	Tyrimų skaičius	Tyrimų dalis bendrojoje tyrimų struktūroje
1.	**Vadyba, planavimas, strategija**	**2**	**40,00**
1.1.	Veiklos stebėsenos ir vertinimo tyrimai		
1.2.	Bibliotekų vidaus ir išorės aplinkos tyrimai		
1.3.	Mokslinių tyrimų būklės bibliotekose identifikavimas		
1.4.	Veiklos planavimas (bendradarbiavimas)	2	
2.	**Vartotojų elgsenos tyrimai (pažinimo aspektai)**	**1**	**20,00**
3.	**Bibliotekų kuriamų produktų ir paslaugų tyrimai**	**1**	**20,00**
3.1.	Kraštotyros veikla bibliotekose		
3.2.	Tarpbibliotekinio skolinimo paslaugų būklės ir plėtros tyrimas		
3.3.	Kultūrinės tapatybės formavimas	1	
4.	**Bibliotekų informacinių išteklių sudarymo ir struktūravimo problemos**	**1**	**20,00**
Iš viso			**100,00**
5.	**Projekto veiksmingumo tyrimai**	**0**	

Apie dalyvavimą kitų institucijų (ne Apskrities bibliotekos) organizuotuose tyrimuose informaciją pateikė tik viena Ignalinos rajono savivaldybės viešoji biblioteka. Ji nurodė, kad 2014 metais dalyvavo Ignalinos rajono savivaldybės administracijos užsakomajame tyrime „Ignalinos rajono kultūros plėtros analizė“, kuri atliko UAB „Eurointegracijos projektai“. Pagrindinis atlikto tyrimo tikslas – įvardinant rajono privalumus ir trūkumus, atsižvelgiant į įvairių visuomenės grupių ir kultūros vartotojų poreikius parengti Ignalinos rajono kultūros plėtros analizę. Šio tikslo buvo siekiama atliekat Ignalinos rajono gyventojų nuomonės tyrimą apie Ignalinos rajono savivaldybės

gyventojų, kultūros renginių lankytojų, kultūros paslaugų poreikį, nustatyti kultūros sektoriaus plėtros prioritetus bei identifikuoti šios srities gerinimo kryptis. Taip pat analizuojant bendrą Ignalinos rajono kultūros veiklų situaciją, atlikta SSGG analizė. Atlikus analizes buvo identifikuojamos Ignalinos rajono kultūros sektoriaus problemos ir pateikiami jų sprendimo būdai, numatant tikslingus plėtros veiksmus.

2.3.2. Mokslo tiriamosios veiklos rezultatų sklaida

Visos 6 Panevėžio regiono SVB, atlikusios tyrimus, vykdė atliktos tiriamosios veiklos sklaidą (rengė ir viešino straipsnius, organizavo renginius, pristatė pranešimus, atliko kitus tyrimams ar jų rezultatų sklaidai priskiriamus darbus).

14 lentelė. ***Panevėžio regiono SVB iniciatyva 2010-2015 metais įvykdytų tyrimų viešinimas***

Eil. Nr.	Tema	Tyrimų skaičius
1.	**Straipsniai:**	**7**
1.1.	Straipsniai, publikuoti atskiruose mokslo (recenzuotuose) leidiniuose (knygoje, straipsnių rinkinyje)	2
1.2.	Straipsniai, publikuoti profesiniuose periodiniuose leidiniuose	1
1.3.	Specialiai tyrimo tikslams: straipsniai, kuriuose pristatomi ar apžvelgiami aktualūs bibliotekai moksliniai tyrimai jų rezultatų panaudojimo ar specialiai sklaidos tikslams	4
2.	**Sudaryti mokslo darbai**	**0**
3.	**Pranešimai moksliniam (moksliniam – praktiniam) renginiui**	**7**
4.	**Tezės mokslinei konferencijai**	**0**
5.	**Mokslinių renginių organizavimas**	**12**
6.	**Organizuoti renginiai: seminarai, seminarai – praktikumai ir pan.), kuriuose buvo pristatomi, aptariami bibliotekose atliktų ar su bibliotekų veikla susijusių mokslinių tyrimų rezultatai, ar jų panaudojimo bibliotekų veiklos praktikoje galimybės**	**1**
	Viso	**27**
7	**Kiti darbai neįtraukti į 1-6 lentelės skyrius:**	**37**
7.1.	Kiti tyrimams ar jų rezultatų sklaidai priskiriami darbai	29
7.2.	Tyrimai, atlikti mokymosi (studijų) tikslais	8
	Iš viso	**64**

3 (50 proc. nuo atlikusių tyrimus) bibliotekos (Anykščių, Zarasų RSVB ir Panevėžio MSVB) parengė ir pristatė 7 tiriamosios veiklos viešinimui skirtus straipsnius:

2 straipsniai, publikuoti atskiruose mokslo (recenzuotuose) leidiniuose, kuriuos parengė ir publikavo 1 Panevėžio regiono biblioteka (Anykščių RSVB). Šie straipsniai skirti kraštotyros tyrinėjimų pristatymui ir viešinimui.

1 straipsnis publikuotas profesiniame periodiniame leidinyje „Tarp knygų“, kurį parengė 1 Panevėžio regiono biblioteka (Panevėžio MSVB). Jame pristatyti atlikto rinkos tyrimo rezultatai.

4 straipsniai parengti kituose leidiniuose, skirti specialiai tyrimo rezultatams pristatyti. Juos parengė 3 Panevėžio regiono bibliotekos (Anykščių, Zarasų RSVB ir Panevėžio MSVB). Šie straipsniai paviešinti bibliotekų interneto svetainėse ar specialiuose bibliotekininkams skirtuose subsvetainėse (pvz. *http://bukbibliotekininku.blogspot.lt/2012/06/darbuotoju-motyvacija-panevezio-m.html*).

Daugiau nei 1 straipsnį parengė 2 Panevėžio regiono bibliotekos (Anykščių RSVB, Panevėžio MSVB).

3 (50 proc. nuo atlikusių tyrimus) bibliotekų (Anykščių, Biržų RSVB ir Panevėžio MSVB) darbuotojai parengė ir pristatė 7 tiriamosios veiklos, atliktos tik pačios bibliotekos, viešinimui skirtus pranešimus moksliniame renginyje.

57 proc. šių pranešimų skirti paviešinti ir pristatyti kraštotyros tyrinėjimus. 29 proc. pranešimų susijusių su rinkos tyrimais, kurie skirti vartotojų elgsenos pažinimui. 14 proc. pranešimų skirta bibliotekų vidaus ir išorės aplinkos tyrinėjimams pristatyta.

43 proc. visų pranešimų perskaityti kitose ne Panevėžio regiono SVB.

2010-2015 metais 6 Panevėžio regiono SVB (Biržų, Ignalinos, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB, Pasvalio ir Visagino VB) organizavo 12 mokslinių renginių ir 1 tyrimo pristatymo renginį. Net 46 proc. (6 renginiai) mokslinius renginius organizavo 1 Panevėžio regiono SVB (Biržų RSVB). Mokslinius renginius organizavo 5 iš 6 tyrimus atlikusių Panevėžio regiono SVB. 1 (Visagino VB) Panevėžio regiono SVB neatliko tyrimų, tačiau nurodė organizavusi mokslinį renginį. 62 proc. šių renginių mokslinės, praktinės konferencijos (kraštotyros ir kalbotyros tyrinėjimams pristatyti, bibliotekų išorės ir vidaus problemoms spręsti, vartotojų įpročių pažinimui). 38 proc. – seminarai, skirti kraštotyros tyrinėjimams pristatyti, vartotojų įpročių pažinimui).

Kiti tyrimams ar jų rezultatų sklaidai priskiriami darbai:

6 Panevėžio regiono SVB (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) nurodė atlikę 29 tyrimams ar jų sklaidai priskiriamus darbus: straipsniai, bibliografijos, bibliografinės rodyklės, apklausos, analizės, leidiniai, pranešimai. 5-iose Panevėžio regiono SVB (42 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) tyrimus mokymosi (studijų) tikslais atliko studentai (Ignalinos, Kupiškio, Panevėžio RSVB, Panevėžio MSVB ir Visagino VB) – atlikti 7 bakalauro darbai ir 1 savarankiškas darbas.

2.3.3. Mokslo (tiriamosios) veiklos rezultatų panaudojimas

Visos Panevėžio regiono SVB atlikusios rinkos tyrimus ir tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti, nurodė ir šių tyrimų rezultatų pritaikymą bibliotekų praktinėje veikloje.

Atliktų rinkos tyrimų rezultatų panaudojimas Panevėžio regiono SVB:

Šių tyrimų rezultatų pritaikymas apima tokias bibliotekų veiklos sritis, *kaip naujų paslaugų kūrimas, ar jau esančių patobulinimas.* Sukurtos naujos paslaugos: 3D modeliavimo užsiėmimai, integruotos pamokos, skaitmeninės fotografijos ir filmavimo kursai, sustabdyto kadro filmukų dirbtuvės, paveikslėlių maketavimo kompiuterinėmis programomis mokymai. Atnaujintos kompiuterinio raštingumo mokymų programos gyventojams, praplėsta renginių temų įvairovė.

Kita rezultatų panaudojimo sritis apima darbo organizavimo tobuliną, susijusį su fondų atnaujinimo darbais, bibliotekos įvaizdžio ar prieinamumo lankytojui klausimais.

Atliktų tyrimų, skirtų vadybiniams sprendimams pagrįsti rezultatų panaudojimas Panevėžio regiono SVB:

Šių tyrimų rezultatų pritaikymas apima tokias bibliotekų veiklos sritis, bibliotekų veiklos prioritetų, tikslų, uždavinių nustatymas ir priemonių šiems tikslams įgyvendinti parengimas. Bei darbuotojų motyvavimo sistemos priemonių išplėtimas, siekiant gerinti bibliotekos teikiamų paslaugų kokybę.

2.4. SVB darbuotojų ir SVB vadovų anketinės apklausos analizė

Apklausoje dalyvavo 11 iš 12 Panevėžio regiono SVB (Anykščių, Biržų, Ignalinos, Kupiškio, Molėtų, Panevėžio, Rokiškio, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB, Pasvalio ir Visagino VB). Darbuotojams išsiųsta 116 (71 VB ir 45 filialų darbuotojams) kvietimų dalyvauti apklausoje. Apklausoje dalyvavo 76 respondentai (1 neidentifikuotas, 49 VB ir 26 filialų darbuotojai) arba 66 proc. pakviestųjų. Vadovams išsiųsta 11 kvietimų dalyvauti apklausoje, kurių apklausoje dalyvavo 6 arba 55 proc. pakviestųjų.

Toliau bus analizuojami 75 (49 VB ir 26 filialų darbuotojų, kurių 60 proc. dirbantys Panevėžio ir 40 proc. Utenos apskrities SVB tinklo bibliotekose) ir 6 bibliotekų vadovų (kurių 83 proc. vadovauja Panevėžio ir 17 proc. Utenos apskrities SVB tinklo bibliotekoms) atsakymai į apklausos klausimus. Vangus vadovų dalyvavimas apklausoje, leidžia abejoti apklausos rezultatų patikimumu, tačiau jais remiantis galima daryti prielaidą, jog pateikti atsakymai atspindi daugumos Panevėžio regiono SVB vadovų nuomonę.

2.4.1. SVB darbuotojų anketinės apklausos rezultatai

Apibendrinant apklaustųjų pateiktą informaciją apie amžių, išsimokslinimą ir studijų kryptį, užimamas pareigas, darbo vietą ir stažą šiose pareigose galime susidaryti įsivaizduojamą darbuotojo portretą, kuris dirba tiriamosios veiklos srityje, ar vienaip ar kitaip susijęs su tiriamąja veikla bibliotekoje. Panevėžio regiono SVB tinklo bibliotekose tai darbuotojas, kuris yra 51-60 metų amžiaus, turintis Aukštąjį bibliotekininkystės, informacijos ir komunikacijos krypčių išsimokslinimą (Aukštasis, įgytas iki 1995; Magistras; Bakalauras; Profesinis bakalauras). Šis darbuotojas dirba

kaimo filiale, ar VB Suaugusiųjų gyventojų aptarnavimo skyriuje, kuriuose užima VB Centro, VB skyriaus ar Filialo vadėjo arba vyresniojo bibliotekininko pareigas jau 21-30 metų.

88 proc. apklaustųjų darbuotojų teigė, jog tiriamosios veiklos kompetencija yra tikrai neatsiejama arba labiau neatsiejama jų profesinės kompetencijos dalis. 65 proc. apklaustųjų teigė, kad jų pareiginiuose nuostatuose yra įrašyti įpareigojimai vykdyti (organizuoti, koordinuoti) tiriamąją veiklą, tačiau 8 proc. apklaustųjų nežinojo ar tokie įpareigojimai yra jų pareiginiuose nuostatuose.

***3 klausimo pasirinkimuose įvardytus darbus per pastaruosius 2 metus nurodė atlikę 42 proc.* paklaustųjų.** Kiekvienas atliko nuo 1 iki 5 darbų. 2 proc. nurodė, kad išvardintus darbus atlieka kelis kartus per mėnesį, o *net 53 proc. teigė kad niekada neteko atlikti darbų, kurie pateikti pasirinkimuose.*

67 proc. apklaustųjų teigė, kad jiems niekada neteko (išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):

1. Organizuoti mokslinius-praktinius seminarus, konferencijas, kitus renginius savivaldybės (ir (arba) regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu) lygmeniu;
2. Rinkti duomenų apie kitose bibliotekose, mokslo institucijose atliktų tyrimų rezultatus; juos apibendrinti ir (ar) rengti jų pritaikymo SVB rekomendacijas;
3. Prižiūrėti (pildyti arba dalyvauti prižiūrint (pildant) elektroninių tinklinių priemonių (blog(o), tinklalapio, el. svetainės ir pan.) turinį tiriamojo darbo klausimais;
4. Organizuoti ir atlikti (rengti tyrimo dokumentus, atlikti tyrimo veiksmus, rengti tyrimo ataskaitas ir jų publikacijas) taikomųjų mokslinių, rinkos tyrimų ir vadovauti juos vykdančios grupės darbui;
5. Konsultuoti tiriamojo darbo organizavimo ir įgyvendinimo klausimais SVB darbuotojus;
6. Atlikti taikomuosius mokslinius, rinkos tyrimus (rengti tyrimo dokumentus, atlikti tyrimo veiksmus, rengti tyrimo ataskaitas ir jų publikacijas.

11 proc. bent kartą per metus (išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):

1. Rengė atskirų bibliotekos veiklos sričių (arba filialo veiklos) analizes ir vertinimus (surinko ir analizavo duomenis, rengė išvadas, prognozes, rekomendacijas);
2. Dalyvavo atliekant taikomuosius mokslinius, rinkos tyrimus (dalyvavo darbo grupėse arba savarankiškai atliko už tiriamąją veiklą atsakingų asmenų pavedamus darbus);
3. Skaitė bibliotekininkystės ir su šia sritimi susijusių mokslų (informacijos ir komunikacijos krypčių) mokslines publikacijas.

Tik 2 proc. nurodė, kad išvardintus darbus atlieka kelis kartus per mėnesį, o šie darbai susiję su bibliotekininkystės ar kitų mokslo krypčių mokslinių publikacijų skaitymas.

53 proc. paklaustųjų per pastaruosius 2 metus nurodė atliko įvairius su tiriamąja veikla susijusius darbus. 4 proc. negalėjo pasakyti kokius darbus atliko. 43 proc. teigė, kad jiems niekada neteko atlikti vieno ar kito iš šių darbų. 53 proc. apklaustųjų nurodė, kad jiems niekada neteko *(išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):*

1. Rengti pranešimus, straipsnius, kitas tiriamųjų darbų publikacijas ir organizuoti jų sklaidą (profesinėje bendruomenėje, spaudoje, internetinėje erdvėje ir pan.);
2. Rengti bendrą bibliotekos metų veiklos ataskaitą: sutvarkyti ir analizuoti darbuotojų pateiktus statistinius duomenis, rašyti apibendrinančius tekstus;
3. Apklausti tiriamuosius žodžiu pagal sudarytus apklausų (interviu) planus;
4. Rengti tyrimo (-ų) ataskaitas (apibendrinti duomenis, parinkti grafikų ir paveikslų dizainą, rašyti ataskaitos tekstus ir t.t.);
5. Rengti vienos ar kelių bibliotekos veiklos sričių analizę, prognozuoti jos (jų) vystymo perspektyvas, teikti šio pobūdžio rekomendacijas bibliotekos vadovui (-ams).

Mažiausiai darbuotojams tekę rengti pranešimus, straipsnius ar kitaip organizuoti atliktų tiriamųjų darbų sklaidą.

42 proc. apklaustųjų nurodė išvardintus darbus atliekantys su tiriamąja veikla susijusius darbus kartą per metus. 56 proc. darbuotojų nurodė, kad jie bent kartą per metus *(išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):*

1. Renka, analizuoja ir apibendrina statistinius duomenis metinei SVB veiklos ataskaitai;
2. Rengia atskiros SVB veiklos srities (fondo sudarymo, vartotojų aptarnavimo, atskirų SVB struktūrinių

padalinių ir pan.) statistinių duomenų analizę ir tekstą metinei veiklos ataskaitai;

3. Organizuoja tiriamųjų apklausas (išdalina ir surinka klausimynus, sukviečia tiriamųjų grupes ir organizuoja darbą šiose grupėse).

Kaip dažniausiai atliekamą darbą iš įvardytų, susijusius su tiriamąja veikla, darbuotojai įvardijo – statistinių duomenų rinkimą, analizę ir apibendrinimą SVB veiklos ataskaitai.

Dažniausiai naudojamus statistinės analizės metodus naudojamus darbuose net 64 proc. apklaustųjų įvardijo – aprašomosios statistikos metodą. Net 20 proc. teigė nenaudojantys jokių pasirinkimuose įvardytų metodų, ar negalėjo pasakyti, nes neturėjo žinių nė apie vieną iš šių metodų. **91 proc. apklaustųjų surinktus statistinius duomenis apdoroja Microsoft Office Excel programa.** Tik 1 proc. apklaustųjų naudojasi daugiau nei viena statistinių duomenų apdorojimo priemone. 7 proc. nurodė nenaudojantys jokių priemonių ar nevykdo šių darbų.

Net 39 proc. (29 darbuotojai) darbuotojų teigia, kad šios tiriamoji nėra jų pagrindinė veikla. Ši veikla kaip papildomos pareigos.

17 proc. (13 darbuotojų) teigė, kad tokios pareigos yra tik įrašytos jų pareiginiuose nuostatuose, tačiau konkrečių darbų atlikti neteko. Toks pat procentas teigė, kad tokios pareigos neįrašytos jų pareiginiuose nuostatuose, tačiau dažnai yra įpareigojami tokius darbus atlikti.

Dar 19 proc. (14 darbuotojų) pateikė savo atsakymo variantus: šios pareigos yra tik įrašytos jų pareiginiuose nuostatuose ir tai nėra pagrindinė veikla bibliotekoje, tačiau įvairius darbus atlikti jiems tenka. Kita dalis teigė, jog tai nėra pagrindinė veikla bibliotekoje. Dar kiti teigė, kad tiriamąją veiklą jie vykdo ar joje dalyvauja dėl savišvietos tikslų ir darbo rezultatų gerinimo, ar savo malonumui.

Tik 8 proc. (6 darbuotojai) apklaustųjų teigė, jog tiriamoji veikla yra pagrindinė šių darbuotojų veikla bibliotekoje.

Pasiteiravus darbuotojų nuomonės, ar savivaldybės viešoji biblioteka, yra institucija, kuri turėtų *savarankiškai (nuo tyrimo temos parinkimo, tyrimo atlikimo iki tyrimų rezultatų sklaidos) vykdyti*: mokslinius, rinkos tyrimus ar planingai ir sistemingai atlikti informacinius analitinius darbus (rengti analitines veiklos ataskaitas, rinkti duomenis, juos analizuoti, vertinti, rengti rekomendacijas veiklos pokyčiams ir pan.). 73 proc. (54 darbuotojai) apklaustųjų pateikę atsakymus į šiuos klausimus turėjo savo nuomonę, o 27 proc. (20 darbuotojų) arba nežino, arba laikosi neutralios pozicijos „nei taip, nei ne“. 59 proc. apklaustųjų nusiteikę pozityviai tokių darbų atlikimo galimybėmis SVB, 14 proc. negatyviai, o 27 proc. atsakydami į klausimus išlieka neutralūs.

Tačiau iš atsakymų matyti, kad **68 proc. apklaustųjų pasisako už tai, kad SVB savarankiškai vykdytų rinkos tyrimus ir planingai bei sistemingai atlikinėtų informacinius analitinius darbus. Didžiausio nepritarimo arba mažiau palaikymo (22 proc. apklaustųjų) sulaukė mintis, jog SVB turėtų savarankiškai vykdyti mokslinius tyrimus.**

78 proc. (58 darbuotojai) labiau palaikė ar visiškai pritarė minčiai, jog tiriamoji veikla yra vertinama kaip intelektuali ir reikšminga bibliotekos veikla, daranti įtaką visos SVB sistemos raidai ir veiklos rezultatams. O manančių, kad bibliotekoje atlikti tyrinėjimai (arba analitiniai

informaciniai darbai) daro teigiamą įtaką SVB sistemos veiklos rezultatams buvo net 81 proc. (61 darbuotojai) apklaustųjų.

Kalbėdami apie jų bibliotekoje rengiamas metų veiklos ataskaitas, 45 proc. (34 darbuotojai) visiškai pritarė minčiai, kad jas rengiantiems darbuotojams visiškai pakanka kompetencijų tinkamai parengti ši bibliotekos veiklos rezultatus atspindintį dokumentą. Paprašyti įvertinti su veiklos ataskaitų svarba ar rezultatais susijusius teiginius 53 proc. apklaustųjų visiškai pritarė vieniems ar kitiems teiginiams.

93 proc. darbuotojų visiškai ar labiau pritarė tokiems teiginiams (išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):

1. Metų veiklos ataskaitos bibliotekoje rengiamos atsakingai prisilaikant visų šiam dokumentui keliamų reikalavimų – šis teiginys sulaukė didžiausio darbuotojų pritarimo. 71 iš 74 (96 proc.) darbuotojų visiškai ar labiau pritarė šiam teiginiui;
2. Metų veiklos ataskaita yra bibliotekos veiklai labai svarbus dokumentas;
3. Metų veiklos ataskaitos rezultatai visuomet panaudojami aiškinantis bibliotekos pasiekimus, trūkumus, spręstinas problemas;
4. Metų veiklos ataskaitos rezultatai visuomet naudojami planuojant bibliotekos veiklą.

Net 86 proc. apklaustųjų (63 darbuotojai) visiškai nepritaria ar labiau nepritaria teiginiui, kad Metų veiklos ataskaitos bibliotekoje rengiamos formaliai ir tik todėl, kad to reikalaujama „iš aukščiau“.

Pateikti vertinimai, leidžia matyti, kad dauguma apklaustųjų metų veiklos ataskaitą vertina kaip svarbų bibliotekos veiklos dokumentą, kurį rengia kompetentingi darbuotojai pagal šiam dokumentui keliamus reikalavimus. O šio dokumento rezultatai padeda išsiaiškinti veiklos pasiekimus, problemas ir juo remiantis planuojama tolimesnė bibliotekų veikla.

Atsakydami į klausimą „Ar Jums asmeniškai visuomet pakanka kompetencijų Jums pavedamiems tiriamiesiems darbams atlikti“ tik 11 proc. (8 darbuotojai) apklaustųjų teigė, jog jaučia kompetencijų trūkumą kai reikia atlikti tiriamuosius darbus ir jiems jų dažniau nepakanka, nei pakanka.

Net 36 proc. (27 darbuotojai), teigė, kad kompetencijų jiems visiškai pakanka arba pakanka.

Iš pateiktų atsakymų, galime teigti, jog beveik puse apklaustųjų 48 proc. linkę manyti, kad kompetencijų, atliekant įvairius jiems pavestus tiriamuosius darbus, jiems dažniau pakanka, nei nepakanka.

23 proc. apklaustųjų teigė, jog retai jaučiantys žinių trūkumą įvairiose tiriamosios veiklos srityse. O 8 proc. nurodė niekada nepristingantys žinių ir jaučiasi tvirtai vienose ar kitose tiriamosios veiklos srityse.

22 proc. apklaustųjų įvardijo šias tiriamosios veiklos sritis, kuriose jiems visiškai trūksta arba jie dažniau pristinga žinių *(išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):*

1. Parenkant tyrinėjimo (informacinio analitinio darbo) metodiką: atsirenkant tyrimo metodus, pagrindžiant jų patikimumą;
2. Pasirenkant tyrinėjimo (informacinio analitinio darbo) instrumentus: nustatant duomenų atrankos kriterijus, duomenų analizės metodus, rengiant anketas, interviu, stebėjimo ir pan. planus;
3. Nustatant tiriamojo (informacinio analitinio) darbo tikslus.

14 proc. apklaustųjų nurodė, kad jie niekada nepristinga žinių aprašydami gautus rezultatus, kurdami darbo rezultatų apibendrinimo tekstą (lingvistinės kompetencijos) ir pasirinkdami darbo rezultatų apipavidalinimo priemones: paveikslų, diagramų, schemų, lentelių grafinius modelius, juos kuriant ir atvaizduojant.

Tačiau net 38 proc., teigė niekada neatlikę nei vieno su įvardintomis sritimis susijusio darbo.

Nors net 41 proc. darbuotojų teigė turintys pakankamai žinių, tačiau paprašyti pasirinkti tiriamosios veiklos sritis, kuriose dar norėtų tobulinti savo žinias 53 proc. visų apklaustųjų buvo linkę pripažinti kad žinios įvairiose tiriamosios veiklos srityse visgi jiems labiau reikalingos, nei ne, arba labiausiai reikalingos.

47 proc. apklaustųjų pasirinko tiriamosios veiklos sritis, kuriose labiausiais norėtų įgyti žinių *(išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):*

1. Bibliotekos veiklos analizės metodikos;
2. Statistinės analizės žinių ir įgūdžių;
3. Tyrimų, analitinės veiklos SVB sistemoje organizavimo žinių ir įgūdžių.

12 proc. visų apklaustųjų, teigė, jog žinios skirtingose tiriamosios veiklos srityse jiems nereikalingos, ar mažiau reikalingos. Jie teigė, kad teorinių žinių apie mokslo tiriamąją veiklą, mokslinių tyrimų metodologijas, tyrinėjimų, informacinės analitinės veiklos rezultatų vertinimo, aprašymo, pristatymo ir viešinimo žinių ir įgūdžių jiems reikia mažiau ar mažiausiai.

Dar 34 proc. Apklaustųjų arba neturėjo aiškios nuomonės, ar negalėjo iš viso pasakyti ar norėtų įgyti kokių nors žinių tiriamosios veiklos srityje ar ne.

97 proc. apklaustųjų mano, kad tinkamiausias būdas jiems siekti papildomų žinių tiriamojo darbo srityje – specialistų konsultacijos. 85 proc. mano, kad vienas sėkmingiausių būdų įgyti papildomų žinių – dalyvavimas paskaitose ir seminaruose.

78 proc. taip pat pasisakė už stažuotes ir praktikumus mokymo bazėse ir dalykinius žaidimus, diskusijas, imitacinius žaidimus ir pan., formas, kai mokymo dalyviai savarankiškai ieško iškylančių problemų sprendimų.

Kaip visiškai netinkamos, labiau netinkamos mokymosi formos 27 proc. apklaustųjų nuomone: mokymai naudojant kompiuterines programas (nuotolinis mokymas), Savarankiškas darbas pačiai (-iam) pasirenkant mokymosi šaltinius ar naudojantis nurodytais mokymo(si) šaltiniais.

75 proc. apklaustųjų (56 darbuotojai) linkę atsargiai vertinti savo profesinio tobulėjimo galimybes tyrinėjamosios veiklos srityje, nes savo atsakymais neišreiškia aiškios pozicijos šiuo klausimu. Tačiau 43 proc. jų tokias galimybes vertina labiau gerai, nei blogai. O 19 proc. (14 darbuotojų) įžvelgia asmeninio profesinio tobulėjimo galimybes, vertindami jas labai gerai ar gerai. Pesimistiškai nusiteikusiųjų proc. labai nedidelis ir tesudaro 3 proc.

44 proc. (33 darbuotojai) nepateikė jokio atsakymo, tai leidžia daryti prielaidą, kad per pastaruosius dvejus metus jiems netekę organizuoti, savarankiškai atlikti mokslinių ar rinkos tyrimų, ar dalyvauti juos atliekant.

56 proc. (42 darbuotojai) apklaustųjų nurodė, kad turi organizavimo, savarankiško darbo ar dalyvavimo atliekant mokslinius ar rinkos tyrimus patirties, iš kurių 31 proc. (13 darbuotojų iš 42) nurodė atlikę daugiau nei 1 darbą. Didžioji dalis nurodžiusių, jog atliko daugiau nei vieną darbą, net 38 proc. nurodė dalyvavę atliekant mokslinius ir rinkos tyrimus, o 23 proc., organizavusių mokslinius tyrimus, nurodė juos ir savarankiškai atlikę. Analizuodami 55 darbuotojų pasirinkimus matome, kad per pastaruosius 2 metus jie:

Organizavo mokslinius tyrimus 5 proc. (3 darbuotojai);

Organizavo rinkos tyrimus 7 proc. (4 darbuotojai);

Savarankiškai atliko mokslinį tyrimą 9 proc. (5 darbuotojai);

Savarankiškai atliko rinkos tyrimą 11 proc. (6 darbuotojai);

Dalyvavo atliekant mokslinį tyrimą 29 proc. (16 darbuotojų);

Dalyvavo atliekant rinkos tyrimą 39 proc. (22 darbuotojai).

Organizavę ar savarankiškai atlikę mokslinius ar rinkos tyrimus nurodė 33 proc. (14 darbuotojų iš 42, nurodžiusių jog per pastaruosius 2 metus yra organizavę ar atlikę, ar dalyvavę atliekant mokslinius ar rinkos tyrimus). Tačiau paprašyti nurodyti atliktų darbų pavadinimus, rezultatų publikavimo formas ir publikavimo šaltinius (jei tyrimo medžiaga publikuota) sunkiai galėjo pateikti tokią informaciją, arba pateikė netinkamą informaciją.

Iš 14 darbuotojų, teigusių, jog atliko tam tikrus darbus tokią – informaciją pateikė 71 proc. jų (10 darbuotojų). Šie 10 darbuotojų įvardijo 11 darbų, tačiau 9 (82 proc.) iš jų atitinka klausime apibrėžtus reikalavimus (organizuoti ar savarankiškai atlikti). Kita dalis – darbai atlikti dalyvaujant kitų institucijų organizuojamuose tyrimuose (atliekant dalį su tyrimu susijusių darbų: informacijos

rinkimas, apklausų platinimas ir kt.) ar baigiamojo studijų darbo rengimas (bibliografijos rodyklės rengimas).

Pagrindines priežastis, kurios riboja asmeninį dalyvavimą tiriamojoje veikloje apklaustieji įvardijo:

1. Praktinių tiriamajai veiklai būtinų įgūdžių stoką – 55 proc. apklaustųjų pritaria tokiai nuomonei;
2. Teorinių tiriamosios veiklos žinių trūkumą – 48 proc.

Didelis pagrindinis darbo krūvis ir laiko stoka įvardijamos kaip nemažą įtaką darančios priežastys. Apklaustieji įvardijo ir kitas priežastis: bibliotekose nėra tinkamų specialistų, kurie galėtų organizuoti tyrimus, netikima tyrimų naudingumu ir reikalingumu, ar sudėtingas respondentų pritraukimas (apklausos ir kt.).

Apklaustųjų nuomone dalyvavimo tiriamojoje veikloje neriboja neigiamas bendradarbių požiūris į tiriamąją veiklą ir netinkama šios veiklos vadyba bibliotekoje (sistemoje). Šias priežastis jie laiko nereikšmingomis. Tokią nuomonę palaikė 89 proc. apklaustųjų.

Priemonės, kurios bibliotekose labiausiai padėtų įtvirtinti ir plėtoti tiriamąją veiklą, apklaustųjų nuomone, yra:

1. Tinkamas specialistų parengimas tiriamajai veiklai – palaikymą tokiai nuomonei išreiškė 73 proc. apklaustųjų;
2. Efektyvi metodinė pagalba SVB organizuojant ir įgyvendinant tiriamąją veiklą – 64 proc. apklaustųjų.

Ne mažiau svarbus piniginis bibliotekos darbuotojų skatinimas už šios veiklos rezultatus. Šią priemonę, kaip padėsiančia įtvirtinti ir plėtoti tiriamąją veiklą bibliotekose įvardijo 47 proc. apklaustųjų.

Kaip mažiausiai įtakos tiriamajai veiklai bibliotekose įtvirtinti ir plėtoti įvardintos turinčios priemonės – teigiamas bendradarbių požiūris į šia veiklą bibliotekoje (sistemoje) ir ryšių ir bendradarbiavimo su aukštosiomis mokyklomis stiprinimas.

2.4.2. SVB vadovų anketinės apklausos rezultatai

Apibendrinant bibliotekų vadovų pateiktą informaciją apie jų amžių, išsimokslinimą ir studijų kryptį ir stažą vadovaujančiuose pareigose galime susidaryti įsivaizduojamą bibliotekos vadovo portretą. Panevėžio regiono SVB bibliotekoms vadovauja vadovas, kuris yra 51-60 metų amžiaus, turintis Aukštąjį bibliotekininkystės, informacijos ir komunikacijos krypčių išsimokslinimą (Aukštasis, įgytas iki 1995; Magistras; Bakalauras; Profesinis bakalauras). Bibliotekos vadovo pareigas užima jau 11-15 metų.

Paprašyti įvertinti bendrą tiriamosios veiklos būklę viešųjų bibliotekų sektoriuje, net 33 proc. bibliotekų vadovų negalėjo įvertinti ir pateikti savo nuomonės. Pozityvią ar labiau pozityvią nuomonę išreiškė 50 proc. vadovų.

33 proc. teigė, jog mokslinių tyrimų vykdymo funkcija numatyta jų vadovaujamų bibliotekų bendruosiuose nuostatuose, tačiau išanalizavus mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimo praktiką VB veiklos nuostatuose (2016 metų duomenimis), galime teigti, kad nei viena šių bibliotekų apibrėždama mokslinę tiriamąją veikla savo bendruosiuose nuostatuose nevartoja tokių terminus kaip: „Mokslas, mokslinis, moksliniai tyrimai, ...“. Toks vadovų pateiktų atsakymų ir dokumentuose aptinkamų formuluočių neatitikimas, leidžia daryti išvada, jog bibliotekų vadovai painioja mokslinių tyrimus su tyrimais, kurie siejami su rinkos tyrimais ar viešosios nuomonės apklausomis, ar informacine analitine veikla, traktuodami ir manydami, jog jie priskiriami mokslinių tyrimų kategorijai.

Išreikšta vadovų nuomonė apie tiriamosios veiklos svarbą bibliotekų sektoriaus vystymui, leidžia teigti, kad 67 proc. vadovų šią veiklą vertina kaip tikrai svarbi bibliotekų sektoriaus vystymui. Tačiau 33 proc. išreiškia abejonę ir mano, kad ši veikla mažiau svarbi, nei svarbi.

67 proc. vadovų visišką pritarimą išreiškė teiginiams, kad tiriamoji veikla padeda išsiaiškinti ir interpretuoti bibliotekoms svarbius reiškinius ir jų esmes, tačiau reikia papildomų pastangų suprasti mokslinių tyrimų tekstus, o tai labai apsunkina ir tyrimų rezultatų panaudojimą. O teiginys „Tiriamoji veikla yra bereikalingas užsiėmimas, atitraukiantis darbuotojus nuo svarbesnių reikalų“ sulaukė vadovų nuomonių pasidalijimo į dvi dalis, vieną jų 50 proc. visiškai pritarė, ar labiau pritarė šiam teiginiui. O kita dalis 50 proc. teigė visiškai nepritarė ar labiau nepritarė. **83 proc. bibliotekų vadovų turėjo savo nuomonę vertinant pateiktas bibliotekų veiklos tyrinėjimo sritis. Nustatydami tiriamosios veiklos prioritetus pirmiausia siūlytų organizuoti ir vykdyti šių bibliotekų veiklų sričių tyrinėjimus** (išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus)**:**

1. Dokumentų fondo vystymo tyrinėjimus (struktūros, turinio, dokumentų rūšių, dokumentų paskirstymo sistemose, naujinimo ir panaudojimo, bibliotekoje esančių ir jei prieinamų informacijos šaltinių reikšmingumo bei vietos fondo struktūroje ir pan. tyrinėjimai) – 67 proc. vadovų , mano tai labai aktuali tyrinėjimų sritis.

50 proc. vadovų mano, kad labai aktualios tyrinėjimų sritys, kurios apima:

2. Bibliotekų techninio aprūpinimo ir jų atitikties visuomenės poreikiams tyrinėjimus;
3. Bibliotekų išorinės veiklos tyrinėjimus (išorinių sąlygų ir faktorių, darančių įtaką bibliotekos veiklai, iššaukiančių poreikį keistis, tyrinėjimai;

4. Bibliotekų vartotojų ir jų poreikių raidos tyrinėjimai (vartotojų lūkesčių, jų požiūrio į bibliotekos paslaugas, produktus, personalą, techninį aprūpinimą, informacijos ieškos ir informacinio aptarnavimo sistemas, teikiamų paslaugų kokybę ir pan. tyrinėjimus);
5. Naujų, konkurencingų bibliotekų veiklos rūšių, jų technologijų ir metodikų tyrinėjimai;
6. Naujų bibliotekinių produktų, užtikrinančių bibliotekų konkurencingumą, tyrinėjimai.

Viena bibliotekų vadovas kaip labai aktualią bibliotekų veiklos tyrinėjimų sritį nurodė – „Bibliotekų bendradarbiavimo ir patirties sklaidos tyrimai“.

Kaip neaktuali tyrinėjimų sritis įvardyta – Profesijos kaitos (modifikacijos) tyrinėjimai (67 proc. vadovų).

Vadovai paklausti apie jų bibliotekoje atliktą tiriamąją veiklą (taikomųjų mokslinių tyrimų, rinkos tyrimų, veiklos ar atskirų veiklos sričių analizės) ir šios veiklos rezultatų įtaką. Net 67 proc. jų teigė, jog rezultatai paskatino bibliotekoje įdiegti naujoves – diegiamos naujos ar tobulinamos paslaugos. Kiekvienoje vidutiniškai atlikta po 3 darbus, susijusius su naujovių diegimu, paslaugų ar veikla tobulinimu. 64 proc. vykusių pokyčių bibliotekose susiję su naujų paslaugų kūrimu ar jų tobulinimu. 18 proc. su technologinių procesų tobulinimu. 33 proc. naujovių netobulino ar nediegė, remdamiesi tiriamosios veiklos rezultatais.

Dalis vadovų, kurie teigė, jog tiriamosios veiklos rezultatai paskatino jų bibliotekoje diegti naujoves, paprašyti įvardyti atliktus darbus nepateikė informacijos. 75 proc. jų pateikia informaciją: 67 proc. jų šiuos rezultatus panaudojo organizuodami akcijas, renginius, rengdami projektus. 33 proc. (1 biblioteka) panaudojo informaciją vadybiniams ir organizaciniams sprendimams priimti. Buvo pakeista bibliotekos struktūra, įkurtos naujos erdvės lankytojoms ar pritaikytos senos erdvės naujoms veikloms.

Puse vadovų (50 proc.) mano, jog biblioteka turėtų atlikti taikomuosius mokslinius tyrimus, tačiau biblioteka turėtų tik dalyvauti atliekant mokslinius tyrimus (surinkti reikiamus duomenis, atlikti apklausas bei kitus techninio pobūdžio darbus) – tokiai minčiai visiškai pritarė 50 proc. vadovų manančių, kad turi atlikti tokius tyrimus. Dar 25 proc. vadovų manančių, kad turi atlikti tokius tyrimus, išreiškusių visišką pritarimą kad mokslinius tyrimus biblioteka turėtų atlikti bendradarbiaudama su nacionalinės bibliotekos specialistais ar tyrimai turėtų būti atliekami bibliotekos bazėje, tačiau organizuoti ir atlikti juos turi institucijos, kurių personalas turi būtinas šiai veiklai kompetencijas. 17 proc. (1 vadovas) išreiškė nepritarimą ir teigė, jog „Taikomieji tyrimai turėtų būti atliekami apskrities viešosiose bibliotekose. Tam reikalingas kompetentingas personalas (kai kuriose viešosiose bibliotekose nėra nei direktoriaus pavaduotojo, nei metodininko pareigybės).“

Nuomonės dėl klausimo „Ar savivaldybės viešojoje bibliotekoje turėtų būti atliekami rinkos tyrimai?“ išsiskyrė į dvi aiškias pozicijas 50 proc. (3 vadovai) apklaustųjų bibliotekų vadovų mano, kad tokie tyrimai turi būti atliekami SVB. Tačiau toks pat procentas jų neturėjo aiškios nuomonės šiuo klausimu. Tų kurie mano, kad tokie tyrimai turi būti atliekami jų bibliotekoje, visiškai ar labiau pritarė, kad šiuos tyrimus bibliotekos tūrėtų atlikti bendradarbiaudamos su Lietuvos nacionalinės bibliotekos specialistais arba bibliotekos turėtų tik dalyvauti atliekant mokslinius tyrimus (surinkti reikiamus duomenis, atlikti apklausas bei kitus techninio pobūdžio darbus). Dar 75 proc. jų visiškai pritarė, ar labiau pritarė nuomonei, kad rinkos tyrimai galėtų atliekami bendradarbiaujant su apskrities viešosios bibliotekos specialistais.

67 proc. (4 vadovai) apklaustųjų bibliotekų vadovų mano, kad savivaldybės viešojoje bibliotekoje turėtų būti atliekami informaciniai analitiniai darbai. Iš jų: 75 proc. visiškai pritarė minčiai, kad biblioteka turėtų savarankiškai atlikti SVB, atskirų jos veiklos sričių analizę ir vertinimą, tačiau jai šiais klausimais turėtų būti teikiama informacinė, konsultacinė ir metodinė pagalba. Ir net 75 proc. apklaustųjų pasisakė visiškai nepritariantys ar, labiau nepritariantys teiginiui, kad biblioteka turi teikti reikiamus duomenis veiklos analizei, tačiau analizuoti ir vertinti veiklą turėtų metodikos centrų specialistai.

Apibendrinant vadovų atsakymą „Kam iš Jūsų bibliotekos darbuotojų (kuriai pareigybei, pareigybėms) yra pavesta parengti SVB sistemos metų veiklos ataskaitą, išanalizuoti ir apibendrinti metų veiklos rezultatus?“, galime teigti, jog šių darbų paskirstymas savivaldybių viešosios bibliotekose neturi aiškaus modelio kokioms pareigybėms tūrėtų būti priskirtos minėtos veiklos ir kiekviena biblioteka individuliai susikuria sau tinkamiausią modelį. Tačiau iš vadovų atsakymų matyti, kad 67 proc. atvejų šioje veikloje dalyvauja ar ją vykdo VB Skyrių vedėjai.

Paprašyti įvertinti pateiktus teiginius apie pastaraisiais metais jų bibliotekoje parengtas SVB sistemos metų veiklos ataskaitas, 83 proc. vadovų visiškai pritarė ar labiau pritarė tokiems teiginiams (*išvardinta nuo didžiausio pasirinkusių skaičiaus):*

1. Metų veiklos ataskaita yra labai svarbus dokumentas SVB sistemos veiklai – 100 proc. vadovų visiškai pritarė ar labiau pritarė šiam teiginiui;
2. Metų veiklos ataskaita yra labai svarbus dokumentas SVB sistemos veiklai, kuri rengiama labai atsakingai, prisilaikant visų šiam dokumentui privalomų reikalavimų – 83 proc. vadovų visiškai pritarė ar labiau pritarė šiam teiginiui;

3. Metų veiklos ataskaitos rezultatai visuomet panaudojami aiškinantis bibliotekos pasiekimus, trūkumus, spręstinas problemas – šis teiginys sulaukė 67 proc. vadovų visiškai pritarė ar labiau pritarė šiam teiginiui.

67 proc. visiškai ar labiau nepritarė teiginiui, kad Metų veiklos ataskaitos bibliotekoje rengiamos formaliai ir tik todėl, kad to reikalaujama „iš aukščiau“. Ir 50 proc. mano, kad bibliotekos darbuotojams trūksta laiko, kuris skiriamas metų tinkamam veiklos ataskaitos parengimui. 50 proc. vadovų visiškai pritaria teiginiui, kad bibliotekos darbuotojams visiškai pakanka žinių ir kompetencijų metų veiklos ataskaitai tinkamai parengti.

Vadovai 100 proc. pritarė teiginiui, kad SVB metų veiklos ataskaitos modeliai turi būti parengiami centralizuotai, laikantis vieningų reikalavimų visam SVB sektoriui. Tačiau tik 50 proc. vadovų teigė, kad būtina peržiūrėti šiuo metu rengiamos SVB sistemos metų veiklos ataskaitos formą ir turinį ir padaryti esminius pakeitimus.

Visi vadovai nurodė, jog rengia daugiau negu vieną ataskaitą. Be rengiamos metinės veiklos ataskaitos LNB 83 proc. teigė pateikiantys dar po vieną, 17 proc. pateikia dvi atskiras ataskaitas savivaldybei. 50 proc. vadovų nurodė savivaldybei rengiantys atskiras SVB metų veiklos ataskaitas pagal savivaldybės reikalavimus (rekomendacijas); 33 proc. vadovų savivaldybės institucijoms atsiskaito pateikiant atskirus duomenis apie SVB metų veiklos rezultatus taip, kaip šių duomenų pareikalauja savivaldos institucijos.

Labiausiai reikšmingos kliūtis, kurios trukdo organizuoti ir vykdyti tiriamąją veiklą SVB sistemose, bibliotekų vadovų nuomone:

1. SVB personalui nepakanka tiriamosios veiklos kompetencijų; Sunku įrodyti tiriamosios veiklos reikalingumą bibliotekos savininkui ir gauti finansavimą šiai veiklai; Trūksta kokybiškų metodinių priemonių tiriamosios veiklos organizavimui ir vykdymui – 67 proc. vadovų.
2. Nepakanka informacijos, žinių apie viešųjų bibliotekų ir visų bibliotekų sektoriuje vykdomus tyrinėjimus; Didelis SVB darbuotojų darbo krūvis kitose srityse trukdo tinkamai organizuoti ir atlikti tiriamąją veiklą SVB sistemoje – 50 proc. vadovų.

Kad bibliotekos vadovams stinga bazinių gebėjimų ir įgūdžių tiriamosios veiklos organizavimo ir vykdymo klausimais kaip labai reikšmingą priežastį įvardijo 33 proc. vadovų. Tačiau vadovai paklausti ar jiems būtų naudinga sustiprinti įvairius tiriamosios veiklos gebėjimus, 88 proc. jų linkę pripažinti, jog sustiprinti gebėjimus tiriamosios veiklos srityje jiems labiau reikalinga ar labai reikalinga. **Labiausiais reikalingi gebėjimai, kuriuos norėtų sustiprinti bibliotekų vadovai, apima šias veiklos sritis:**

1. Tiriamosios veiklos rezultatus apibendrinimo (ataskaitos ar kitokios medžiagos) parengimas ir tiriamosios veiklos rezultatų sklaidos organizavimas – šioje srityje gebėjimus patobulinti norėtų 83 proc. vadovų.
2. Surinktų duomenų apdorojimas, interpretavimas ir vertinimas; Tiriamosios veiklos organizavimas ir koordinavimas – šioje srityje gebėjimus patobulinti norėtų 67 proc. vadovų.

Kad tiriamosios veiklos planavimas labai naudingas mano tik 33 proc. bibliotekų vadovų.

Paklausti kokius gebėjimus įvairiose tiriamosios veiklos srityse, 83 proc. vadovų mano, jog personalui reikia stiprinti gebėjimus įvairiose tiriamosios veiklos srityse. Labiausiai reikalingus ar labiau reikalingus gebėjimus, kurių tūrėtų įgyti personalas, jų nuomone, apima šias veiklos sritis:

1. Tiriamosios veiklos rezultatų apibendrinimo (ataskaitos ir kitokios medžiagos) parengimas;
2. Surinktų duomenų apdorojimas, interpretavimas ir vertinimas;
3. Adekvačių tiriamosios veiklos metodų parinkimas ir metodikos parengimas;
4. Tiriamosios veiklos rezultatų sklaidos organizavimas;
5. Tiriamosios veiklos planavimas.

Apie vadovų tiriamosios veiklos patirtį galime spręsti analizuodami jų atsakymus į klausimą „Ar per pastaruosius dvejus metus Jūs asmeniškai esate organizavusi (-ęs), savarankiškai atlikusi (- ęs) taikomąjį mokslinį tyrimą, rinkos tyrimą ar dalyvavusi (-ęs) tokius tyrimus atliekant?“. 83 proc. (5 vadovai) vadovų nepateikė jokio atsakymo, tai leidžia daryti prielaidą, kad per pastaruosius dvejus metus jiems netekę organizuoti, savarankiškai atlikti mokslinių ar rinkos tyrimų, ar dalyvauti juos atliekant. 17 proc. (1 vadovas) nurodė, kad turi savarankiško darbo ar dalyvavimo atliekant mokslinius ar rinkos tyrimus patirties. Per pastaruosius 2 metus šis vadovas nurodė savarankiškai atlikęs rinkos tyrimą ir dalyvavęs atliekant mokslinį ar rinkos tyrimą. Tačiau nurodyti atliktų darbų pavadinimų, rezultatų publikavimo formų ir publikavimo šaltinių (jei tyrimo medžiaga publikuota) negalėjo ir informacijos nepateikė. Iš pateiktų atsakymų matyti, kad vadovų savarankiškas darbų atlikimas ar dalyvavimas tiriamojoje veikloje labai mažas, o mokslinių ar rinkos tyrimų per pastaruosius 2 metus vadovai neorganizavo.

III. IŠVADOS

Panevėžio regiono SVB veiklą reglamentuojančių dokumentų ir jų turinio analizė leidžia teigti, kad:

1. *Visos 12-ka (100 proc.) Panevėžio regiono SB savo veiklos nuostatų arba bendrųjų nuostatų lygmeniu deklaruoja mokslo (tiriamosios) funkcijos vykdymą.* 11-os (92 proc.) bibliotekų nuostatuose vartojami teiginiai „tirti, tiria“ ar teiginiai, remiantis ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi „rinkos tyrimas ir viešosios nuomonės apklausa, kodas 73.20“, leidžia teigti, jog mokslo (tiriamoji) veikla šiose bibliotekose siejama su rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams. 1-os (8 proc.) bibliotekos nuostatuose vartojamas teiginys „analizuoja“, leidžia teigti jog šioje bibliotekoje vykdoma mokslinė (tiriamoji) veikla siejama su informacine analitine veikla. Iš pateiktų duomenų taip pat matyti, kad nei viena šių bibliotekų apibrėždama mokslinę (tiriamąją) veiklą savo bendruosiuose nuostatuose nevartoja, ar sąmoningai vengia vartoti tokius terminus kaip: „Mokslas, mokslinis, moksliniai tyrimai, ...“. Galėtume daryti išvada, jog Panevėžio regiono VB veikla neapima mokslinių tyrimų lauko.

2. Pagal SVB dokumentuose naudojamą terminiją skyrių ir filialų mokslo (tiriamoji) veikla priskirtina:

- rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams – 37 skyriams ir filialams, kurių dokumentuose identifikuota mokslo (tiriamoji) veikla (26 proc., nuo visų skyrių ir filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
- informacinei analitinei veiklai – 70 skyriams ir filialams, kurių dokumentuose identifikuota mokslo (tiriamoji) veikla (49 proc., nuo visų skyrių filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų);
- funkcijų dubliavimas, kai skyriaus nuostatuose nustatytos ir rinkos tyrimams ir kitokio pobūdžio tyrimams, ir informacinės analitinės veiklai – 35 skyriams ir filialams, kurių dokumentuose identifikuota mokslo (tiriamoji) veikla (25 proc., nuo visų skyrių ir filialų, kuriems priskiriama viena iš funkcijų).

3. *Visos 12-ka Panevėžio regiono SVB mokslo (tiriamąją) veiklą identifikuoja savo personalo pareiginiuose nuostatuose.* 1 priedo 2 lape fiksuojami 280 – VB ar filialų darbuotojų pareiginiai nuostatai, kuriuose identifikuojama mokslo (tiriamoji) veikla. Tokios mokslinei (tiriamajai) veiklai priskirtos funkcijos nustatytos 77-ių VB skyrių ir 203-jų VB filialų darbuotojų pareiginiuose nuostatuose. 195-iems arba 70 proc. (55 VB skyrių ir 140 filialų) darbuotojams pagal jų pareiginiuose nuostatuose vartojamus terminus priskiriamos moksliniams tyrimams priskirtinos funkcijos (atsako, koordinuoja, organizuoja, vykdo, dalyvauja) ir 85-iems arba 30 proc. (22 VB skyrių ir 63 filialų)

darbuotojams pagal jų pareiginiuose nuostatuose vartojamus terminus priskirtinos informacinės analitinės veiklos funkcijos.

4. *Apibendrinant Panevėžio regiono SVB skyrių ir filialų darbuotojų pareiginiuose nuostatuose aptinkamas formuluotes, galime teigti, kad mokslinių tyrimų veiklos funkcija priskiriama tik VB skyrių darbuotojams* ir tesudaro 1,4 proc. nuo visų VB skyrių ir filialų darbuotojų, kuriems priskiriama viena iš mokslo (tiriamųjų) funkcijų. *Rinkos tyrimų veiklos funkcija 15 proc. daugiau priskiriama VB skyrių darbuotojams nei filialų, o informacinės analitinės veiklos funkcija 4 proc. daugiau priskiriama filialų darbuotojams nei skyrių.* O funkcijų dubliavimas, kai darbuotojo pareiginiuose nustatytos ir rinkos tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcijos 9 proc. daugiau priskiriamos filialų darbuotojams nei VB skyrių darbuotojams.

5. *Tačiau sistemiškai visų trijų lygių veiklos dokumentuose mokslo (tiriamoji) veikla yra reglamentuojama 5-iose iš 12 Panevėžio regiono SVB (Biržų Molėtų, Rokiškio, Zarasų RSVB ir Panevėžio MSVB) – jos sudaro 33,3 proc. viso Panevėžio regiono tinklo SVB.* Mokslo (tiriamoji) veikla šiose bibliotekose nustatoma tiek bendruosiuose VB veiklos nuostatuose, tiek VB skyrių ir filialų nuostatuose, tiek skyriuose ir filialuose dirbančio personalo pareiginiuose nuostatuose. Kitose Panevėžio regiono SVB šios veiklos reglamentavimo praktika veiklos dokumentuose yra padrika arba fiksuojami neatitikimai.

6. *Mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos yra pavestos 77 Panevėžio regiono tinklo SVB VB darbuotojų pareigybėms* (arba 35 proc. visų apskrities VB pareigybių N=220,75 VEE [skaičiuoju nuo profesionalių bibliotekininkų kategorijos, etatų skaičiaus]) *ir 203 VB filialų darbuotojų pareigybėms* (arba 79,5 proc. visų apskrities teritorinių padalinių pareigybių N=255,25 VEE [taip pat skaičiuoju nuo profesionalių bibliotekininkų kategorijos etatų skaičiaus]).

7. Kaip išsiaiškinta analizuojant VB skyrių bendruosiuose nuostatuose vartojamą terminiją:

34 proc. (11 skyrių) VB skyrių priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų funkcija;

25 proc. (8 skyriai)VB skyrių priskiriama informacinės analitinės veiklos funkcija;

41 proc. (13 skyrių) VB skyrių priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcija.

Pagal skyrių nuostatuose naudojamus terminus, galima nusakyti skyriams suteikiamų įgaliojimų pobūdį:

94 proc. (30 skyriai) – veikia sistemoje savarankiškai (patys tiria, vykdo tyrimus, atlieka įvairias su informacine analitine veikla siejamas veiklas);

Remiantis VB filialų bendruosiuose dokumentuose naudojama terminija padalinių mokslo (tiriamosios) veiklą galime priskirti:

24 proc. (36 filialai) filialų priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų funkcija;

56 proc. (62 filialai) filialų priskiriama informacinės analitinės veiklos funkcija;
20 proc. (22 filialai) filialų priskiriama rinkos tyrimų ir kitokio pobūdžio tyrimų, ir informacinės analitinės veiklos funkcija.
Pagal filialų nuostatuose naudojamus terminus, galima nusakyti skyriams suteikiamų įgaliojimų pobūdį:
85 proc. (94 filialai) – veikia sistemoje savarankiškai (patys tiria, atlieka įvairias su informacine analitine veikla siejamas veiklas).

8. Mokslo (tiriamosios) veiklos funkcija dažniausiai priskiriama šioms VB pareigybėms:
- *skyrių vedėjams (44 proc. visų VB pareigybių, kurioms priskiriama ši veikla);*
- *vyresniesiems bibliotekininkams (19 proc.).*

Svarbu pastebėti, kad 9-ių Panevėžio regiono SVB struktūroje yra direktoriaus pavaduotojų pareigybės, ir mokslo (tiriamoji) veikla 100 proc. priskiriama šioms pareigybėms.
Pagal VB filialų pareiginius nuostatus mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos dažniausiai priskiriamos vyresniųjų bibliotekininkų pareigybėms (87 proc. visų filialų pareigybių, kurioms priskiriama ši veikla).
9. Iš 12 Panevėžio regiono SVB 5- ios (3 priedo 2-joje dalyje. Personalo, dalyvaujančio šioje veikloje, charakteristikos) nepateikė duomenų apie darbuotojams priskiriamas funkcijas (atsakomybės laipsnį). 7 Panevėžio regiono SVB nurodė pareigybėms priskiriamas funkcijas ir atsakomybės lygį, tačiau tik dalis pareigybėms priskirtų funkcijų (atsakomybės laipsnis), atitiko pareiginiuose nuostatuose naudojamas formuluotes. Kitoms pareigybėms nurodytos funkcijos (atsakomybės laipsnis) arba neatitiko pareiginiuose nuostatuose vartojamų teiginių, arba atitiko iš dalies, nes buvo papildytos papildomais atsakomybės lygiais, kadangi nuostatuose naudojami terminai atskleidžia funkcijų dubliavimą. Siekiant nustatyti darbuotojų atsakomybės laipsnį buvo remtasi bibliotekų pateiktais pareiginių nuostatų teiginiais (vartojamais žodžiais), kuriuos pateikė Panevėžio regiono SVB (3 priedo 1-joje dalyje. Bibliotekos veiklos dokumentai: struktūrinių padalinių ir pareigybių nuostatai): *Apibendrinant, galime teigti, jog pagal VB darbuotojų (kuriems yra priskirta mokslo (tiriamoji) veika) pareiginiuose nuostatuose vartojamus teiginius* atsakomybės ir koordinavimo funkcija beveik vienareikšmiškai priskiriama direktoriaus pavaduotojams. Mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimo funkcijos beveik vienareikšmiškai deleguojamos tik direktorių pavaduotojams ir skyrių vedėjams. Vykdymo funkcija daugiausiai priskiriama skyrių vedėjams ir vyriausiesiems bibliotekininkams. O Dalyvavimo funkcijų priskyrimas dominuoja vyresniųjų bibliotekininkų pareiginiuose nuostatuose. IAV daugiausia priskiriama skyriaus vedėjams ir metodininkams.

Darbuotojai, kuriems priskirta organizavimo ir vykdymo funkcija – dažniausiai dirba suaugusiųjų, vaikų aptarnavimo ar bibliografinės (informacinės) veiklos sektoriuje.

Darbuotojai, kuriems priskirta dalyvavimo funkcija – dirba suaugusiųjų ir vaikų aptarnavimo veiklos sektoriuje.

Darbuotojai, kuriems priskirta IAV funkcija – administravimo ir valdybos sektoriuje dirbantys metodininkai. Suaugusiųjų vartotojų aptarnavimo sektoriuje dirbantys skyrių vedėjai ir vyresnieji bibliotekininkai. Išteklių sudarymo ir IPS kūrimo sektoriuje dirbantys skyrių vedėjai.

Apibendrinant, galime teigti, jog pagal darbuotojų pareiginiuose nuostatuose vartojamus teiginius VB filialų darbuotojams atsakomybės, koordinavimo, organizavimo, grupių organizavimo funkcijos nėra priskirtos.

Vykdymo ir dalyvavimo funkcija dominuoja filialuose dirbančių vyresniųjų bibliotekininkų pareiginiuose nuostatuose. IAV dažniausiai priskiriama skyriaus vedėjams, vyriausiesiems ir vyresniesiems bibliotekininkams.

10. Panevėžio regiono SVB formuojamas mokslo (tiriamosios) organizavimo struktūras reikėtų kalbėti tik kaip apie formalias struktūras, kadangi tyrimo metu remtasi darbuotojų pareiginiuose nuostatuose vartojamais terminais, kurie įpareigoja atlikti darbuotojus tam tikrus darbus. Kalbėdami apie mokslo (tiriamosios) veiklos organizacines struktūras, kalbame tik apie darbuotojų pareigybes, kurioms pareiginiuose nuostatuose įvardijamos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijų (atsako, koordinuoja, organizuoja, vykdo, dalyvauja, organizuoja grupes) ir su jomis susiję atsakomybės laipsniai. Tuo pačiu darydami prielaidą, kad šių darbuotojų veikla išskirtinai siejama su mokslo, rinkos ir kitokio pobūdžio tyrimais, o ne su IAV.

Analizuodami atskirų Panevėžio regiono tinklo SVB darbuotojų pareiginius nuostatus galime nustatyti keleta mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimo struktūrų tipų pareigybių lygmeniu:

1 tipas – 7 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Ignalinos, Kupiškio, Molėtų, Panevėžio RSVB ir Pasvalio, Utenos, Visagino VB) struktūroje numatytas arba atsakingas, arba koordinuojantis, arba organizuojantis asmuo (dažniausiai bibliotekoje tai vienas asmuo, kurio pareigybė –direktoriaus pavaduotojas ar skyrių vedėjas) ir asmenys vykdantys ir/ar dalyvaujantys mokslo (tiriamojoje) veikloje. 2 iš 7 bibliotekų (Panevėžio ir Kupiškio RSVB) bibliotekų struktūroje mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos, ne IAV, priskirtos ne tik VB lygmeniu, o ir VB filialų darbuotojų pareigybių lygmeniu.

2 tipas – 1 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Biržų RSVB) bibliotekų struktūroje numatyti atsakingi, ar organizuojantys asmenys, tačiau VB lygmeniu nei šios veiklos vykdytojų ar dalyvių nėra. Nors bibliotekos struktūroje mokslo (tiriamosios) veiklos funkcijos, ne IAV, priskirtos ir VB filialų darbuotojų pareigybių lygmeniu.

3 tipas – 1 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Panevėžio MSVB) struktūroje numatyti organizuojantys asmenys, tačiau VB lygmeniu ir VB filialų lygmeniu nei šios veiklos vykdytojų ar dalyvių nėra.
4 tipas – 3 iš 12 Panevėžio regiono tinklo SVB (Anykščių, Rokiškio ir Zarasų RSVB) VB struktūroje nenumatyti ar atsakingi, ar koordinuojantys, ar organizuojantys asmenys, tačiau yra vykdytojai ir/ar dalyviai tiek VB lygmeniu, tiek šios funkcijos priskirtos ir 2 iš 3 (Rokiškio ir Zarasų RSVB) VB filialų darbuotojų pareigybių lygmeniu.

Panevėžio regione labiausiais paplitęs 1 tipas (58 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB), kai mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimas pareigybių lygmeniu: atsakomybė, koordinavimas, organizavimas, vykdymas ir dalyvavimas priskiriamas tik VB dirbantiems darbuotojams. 2 bibliotekos iš 12 (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimą pareigybių lygmeniu (vykdyti ir/ar dalyvauti) priskiria ir VB filialų darbuotojams pagal pareigybinius nuostatus.

69 proc. pačių Panevėžio regiono SVB nurodytų funkcijų (3 priedo. 2 lapas) arba neatitiko pareiginiuose nuostatuose vartojamų teiginių, arba atitiko iš dalies, nes buvo papildytos papildomais atsakomybės lygiais, kadangi nuostatuose naudojami terminai atskleidžia funkcijų dubliavimą.

Šie duomenys leidžia teigti, jog 58 proc. Panevėžio regiono tinklo SVB bibliotekų egzistuoja formalios mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimo struktūros, tačiau tai, kad net 69 proc. pačių bibliotekų nurodytų funkcijų neatitiko pareiginiuose nuostatuose vartojamų teiginių, arba juos atitiko iš dalies, leidžia manyti jog formaliai darbuotojų dokumentuose deklaruoti įpareigojimai neatitinka realiai darbuotojų atliekamų funkcijų susijusių su mokslo (tiriamajai) veiklai priskiriamomis funkcijomis. Arba daugelių atveju pareiginiuose nuostatuose dubliuojamos funkcijos, kai tai pačiai pareigybei pareiginiuose nuostatuose priskiriamos kelios funkcijos (pvz: ir vykdo, ir IAV), dažniau pareigų vykdymas ir realūs atliekami darbai siejami su IAV.

11. *Apibendrinant Panevėžio regiono tinklo SVB situaciją galime teigti, kad dažniausiai darbuotojams pagal pareiginiuose nuostatuose formuluojamus terminus priskiriama moksliniams tyrimams priskirtina funkcija ir atsakomybės laipsnis – tik vykdymo funkcija (būdinga 21 VB darbuotojui) arba tik dalyvavimo funkcija (būdinga 63 VB filialų darbuotojams). Tokie darbuotojai sudaro 43 proc. nuo visų 195 VB ir VB filialų darbuotojų, kuriems priskiriamos moksliniams tyrimams priskirtos funkcijos.* Panevėžio regiono tinklo SVB net 30 proc. darbuotojų priskiriami

įvairūs kompleksiški įpareigojimai (ir organizuoja, ir koordinuoja, ir vykdo, ir kitokie mišrūs įpareigojimai) ir IAV funkcijos.

Panevėžio regiono tinklo SVB struktūroje moksliniams tyrimams priskiriamų funkcijų vykdymas pavestas darbuotojams, kurių 56 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą ir 44 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą.
Panevėžio regiono tinklo SVB vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos moksliniams tyrimams priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 23 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 15 metų, amžiaus vidurkis – 50 metų.

Apibendrinant Panevėžio regiono tinklo SVB situaciją ir įvertinus darbuotojų pareiginius nuostatus, pastebime kad tik IAV funkcijos priskiriamos 85 pareigybėms (22 VB darbuotojai ir 63 filialų darbuotojai), kurių 46 proc. įgiję bibliotekinį išsimokslinimą ir 54 proc. turintys ne bibliotekinį išsimokslinimą.
Panevėžio regiono SVB tinklo vidutinis darbuotojų, kuriems pavestos tik IAV priskiriamos funkcijos, bibliotekinio darbo stažas 20 metų, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 13 metų, amžiaus vidurkis – 46 metai.
Panevėžio regiono tinklo SVB vidutinis darbuotojų, kuriems priskirtos mokslinei veiklai priskiriamos funkcijos ir IAV funkcijos bibliotekinio darbo stažas 22 metai, šiose pareigose dirba vidutiniškai po 14 metų, amžiaus vidurkis – 48 metų.

Panevėžio regiono SVB parengtų mokslo darbų analizė leidžia teigti, kad:

1. Mokslinių tyrimų kategorijai priskirtinų darbų Panevėžio regiono SVB tiriamuoju laikotarpiu atlikta nebuvo. 6 bibliotekos (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) atliko rinkos tyrimus: Anykščių, Biržų, Ignalinos, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB. 2 bibliotekos (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti. Daugiau nei 1 kategorijai priskiriamus darbus ir daugiau nei 1 tyrimą atliko 2 bibliotekos (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB): Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB.
Kiti tyrimai atlikti Panevėžio regiono SVB:
5-iose bibliotekose (42 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) tyrimus mokymosi (studijų) tikslais atliko studentai (Ignalinos, Kupiškio, Panevėžio RSVB, Panevėžio MSVB ir Visagino VB) – atlikti 7 bakalauro darbai ir 1 savarankiškas darbas;
1 biblioteka (8 proc. visų Panevėžio regiono tinklo SVB) dalyvavo kitų institucijų (ne Panevėžio apskrities bibliotekos) organizuotame tyrime (Ignalinos RSVB).

2. *Rinkos tyrimus ir tyrimai, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti atliko 6 bibliotekos (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) atliko rinkos tyrimus: Anykščių*, Biržų, Ignalinos, Zarasų RSVB, Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB. Šios bibliotekos atliko 8 rinkos tyrimus, kurių 86 proc. (7 darbai) Vartotojų elgsenos tyrimai (pažinimo aspektai). Bendras atliktų rinkos tyrimų vertinimo balų vidurkis 1,9. Daugiausia tai tyrimai, kurių tema jau daugelio tyrinėta ir nepagrindžia realių bibliotekos poreikių, tyrimo tikslų, uždavinių. Pasirinkta metodika, neįrodo, kad tyrimo tikslai tikrai bus pasiekti. Darbai neišbaigti, silpnai pristatyti darbo rezultatai, išvados suformuluotos neaiškiai ir neturi konkretaus adresato. Menkai susietos darbo dalys, šiuose darbuose nerandama citavimo ar bibliografinių nuorodų sistemos. Daugelyje darbų tekstas iliustruotas netinkamai, pasirinkti netinkami duomenų iliustravimo modeliai.

2 Panevėžio regiono SVB (17 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB): Panevėžio MSVB ir Pasvalio VB atliko tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti. Šie darbai apima Bibliotekų vidaus ir išorės aplinkos tyrimų lauką. Bendras tyrimų, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti įvertinimo balų vidurkis – 3,29.

Apibendrinant galima teigti, jog bendras visų atliktų tyrimų vertinimo balas 2,6. Tai vidutinis įvertinimas ir darbuotojams atliekantiems tyrimus būti kelti kvalifikaciją šioje darbo srityje, norint parinkti tinkamą temą, metodiką, tinkamai atlikti tyrimus, parengti jų apibendrinimus ir paviešinti.

3. *Bendras visų (2010 ir 2015 m.) veiklos ataskaitų vertinimo balų vidurkis –1,41 balų.* Toks vertinimas leidžia daryti prielaidą, kad Panevėžio regiono SVB rengiamos ataskaitos mažai atitinka analitiniams darbui keliamus reikalavimus. Daugeliu atvejų, tai aprašomojo metų veiklos pobūdžio darbai, kuriuose pateikiami kiekybiniai rezultatai, tačiau jie menkai interpretuojami, nenumatomos veiklos prognozės.

4. 38 proc. mokymosi tikslais atliktų darbų užfiksuota vienoje Panevėžio regiono SVB (Panevėžio MSVB). 5-iose Panevėžio regiono SVB (42 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) tyrimus mokymosi (studijų) tikslais atliko studentai (Ignalinos, Kupiškio, Panevėžio RSVB, Panevėžio MSVB ir Visagino VB) – atlikti 7 bakalauro darbai ir 1 savarankiškas darbas. 50 proc. visų darbų atliko Šiaulių kolegijos Verslo ir technologijų fakulteto, humanitarinių mokslų katedros studentai. Šiuose darbuose analizuojamos tokios temos: bibliotekų įtaka visuomenės skaitmeninės atskirties mažinimui, socialinių poveikio vartotojams įtaka; organizuojamų projektų, biblioterapinių renginių poveikis jų dalyviams; bibliotekininko mokymosi poreikis ir psichologinių, socialių kompetencijų taikymas savo veikloje; bibliotekos veiklos ir paslaugų kokybės vertinimas.

Analizuojant Panevėžio regiono SVB pateiktus duomenis, galima pastebėti, kad 50 proc. šių darbų saugomi tiek bibliotekų, tiek mokymosi įstaigų archyvuose. 38 proc. darbų saugomi tik mokymo įstaigų archyvuose. Kiti 12 proc. darbų buvimo vieta neaiški. Iš bibliotekų pateiktų duomenų matyti,

kad net 88 proc. (7 darbų) atliktų darbų rezultatai pritaikyti Panevėžio regiono SVB. Jų teiginių rezultatai buvo panaudoti skaitmeninės atskirties mažinimui, mokymo programų vartotojams tobulinimui, rekomendacijų darbui su skaitytojais, teikiamų paslaugų kokybės gerinimo rengimui.

5. Apskrities bibliotekos darbuotojų iniciatyva 2010-2015 metais buvo atlikti 5 tyrimai. Iš jų 3 tyrimuose dalyvavo Panevėžio regiono SVB darbuotojai ir 2 tyrimai, kuriuose Panevėžio regiono SVB buvo tik tyrimų objektas, tačiau jų darbuotojai šiuose tyrimuose tiesiogiai nedalyvavo. Šių tyrimai apima tokia temas kaip: veiklos planavimas (bendradarbiavimas), vartotojų elgsenos tyrimai (pažinimo aspektai), kultūrinės tapatybės formavimas, bibliotekų informacinių išteklių sudarymo ir struktūravimo problemos.

6. 1 Panevėžio regiono SVB dalyvavimo kitų institucijų (ne Apskrities bibliotekos) organizuotuose tyrimuose. Pagrindinis atlikto tyrimo tikslas – įvardinant rajono privalumus ir trūkumus, atsižvelgiant į įvairių visuomenės grupių ir kultūros vartotojų poreikius parengti Ignalinos rajono kultūros plėtros analizę.

Panevėžio regiono SVB atliktų mokslo darbų ir jų rezultatų sklaidai skirtų priemonių analizė leidžia, teigti, kad:

1. Atliktos tiriamosios veiklos sklaidą (rengė ir viešino straipsnius, organizavo renginius, pristatė pranešimus) vykdė 7 Panevėžio regiono SVB (58 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB), iš kurių 6 bibliotekos atliko tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti ar rinkos tyrimus. 6 Panevėžio regiono SVB (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) nurodė atlikę 29 tyrimams ar jų sklaidai priskiriamus darbus: straipsniai, bibliografijos, bibliografinės rodyklės, apklausos, analizės, leidiniai, pranešimai.

2. Visos 6 Panevėžio regiono SVB, atlikusios tyrimus, vykdė atliktos tiriamosios veiklos sklaidą (rengė ir viešino straipsnius, organizavo renginius, pristatė pranešimus, atliko kitus tyrimams ar jų rezultatų sklaidai priskiriamus darbus).

3. 62 proc. organizuotų mokslinių renginių – mokslinės, praktinės konferencijos (kraštotyros ir kalbotyros tyrinėjimams pristatyti, bibliotekų išorės ir vidaus problemoms spręsti, vartotojų įpročių pažinimui). 38 proc. – seminarai, skirti kraštotyros tyrinėjimams pristatyti, vartotojų įpročių pažinimui).

4. 6 Panevėžio regiono SVB (50 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) nurodė atlikę 29 tyrimams ar jų sklaidai priskiriamus darbus: straipsniai, bibliografijos, bibliografinės rodyklės, apklausos, analizės, leidiniai, pranešimai. 5-iose Panevėžio regiono SVB (42 proc. visų Panevėžio regiono tinklo VB) tyrimus mokymosi (studijų) tikslais atliko studentai (Ignalinos, Kupiškio, Panevėžio RSVB, Panevėžio MSVB ir Visagino VB) – atlikti 7 bakalauro darbai ir 1 savarankiškas darbas.

5. Visos Panevėžio regiono SVB atlikusios rinkos tyrimus ir tyrimus, skirtus vadybiniams sprendimams pagrįsti, nurodė ir šių tyrimų rezultatų pritaikymą bibliotekų praktinėje veikloje.

Atliktų rinkos tyrimų rezultatų panaudojimas Panevėžio regiono SVB:

Šių tyrimų rezultatų pritaikymas apima tokias bibliotekų veiklos sritis, kaip naujų paslaugų kūrimas, ar jau esančių patobulinimas. Sukurtos naujos paslaugos: 3D modeliavimo užsiėmimai, integruotos pamokos, skaitmeninės fotografijos ir filmavimo kursai, sustabdyto kadro filmukų dirbtuvės, paveikslėlių maketavimo kompiuterinėmis programomis mokymai. Atnaujintos kompiuterinio raštingumo mokymų programos gyventojams, praplėsta renginių temų įvairovė.

Kita rezultatų panaudojimo sritis apima darbo organizavimo tobuliną, susijusį su fondų atnaujinimo darbais, bibliotekos įvaizdžio ar prieinamumo lankytojui klausimais.

Atliktų tyrimų, skirtų vadybiniams sprendimams pagrįsti rezultatų panaudojimas Panevėžio regiono SVB:

Šių tyrimų rezultatų pritaikymas apima tokias bibliotekų veiklos sritis, bibliotekų veiklos prioritetų, tikslų, uždavinių nustatymas ir priemonių šiems tikslams įgyvendinti parengimas. Bei darbuotojų motyvavimo sistemos priemonių išplėtimas, siekiant gerinti bibliotekos teikiamų paslaugų kokybę.

Panevėžio regiono SVB vadovų ir darbuotojų, kurių funkcijos susijusios su mokslinės veiklos organizavimu, valdymu ir (ar) įgyvendinimu viešosiose bibliotekos anketinės apklausos analizė leidžia teigti, kad:

33 proc. vadovų teigė, jog mokslinių tyrimų vykdymo funkcija numatyta jų vadovaujamų bibliotekų bendruosiuose nuostatuose, tačiau išanalizavus mokslo (tiriamosios) veiklos identifikavimo praktiką VB veiklos nuostatuose (2016 metų duomenimis), galime teigti, kad nei viena šių bibliotekų apibrėždama mokslinę tiriamąją veikla savo bendruosiuose nuostatuose nevartoja tokių terminus kaip: „Mokslas, mokslinis, moksliniai tyrimai, ...“. Toks vadovų pateiktų atsakymų ir dokumentuose aptinkamų formuluočių neatitikimas, leidžia daryti išvada, jog bibliotekų vadovai painioja mokslinių tyrimus su tyrimais, kurie siejami su rinkos tyrimais ar viešosios nuomonės apklausomis, ar informacine analitine veikla, priskirdami juos mokslinių tyrimų kategorijai.

78 proc. (58 darbuotojai) labiau palaikė ar visiškai pritarė minčiai, jog tiriamoji veikla yra vertinama kaip intelektuali ir reikšminga bibliotekos veikla, daranti įtaką visos SVB sistemos raidai ir veiklos rezultatams. O manančių, kad bibliotekoje atlikti tyrinėjimai (arba analitiniai informaciniai darbai) daro teigiamą įtaką SVB sistemos veiklos rezultatams buvo net 81 proc. (61 darbuotojai) apklaustųjų. Tuo metu 67 proc. vadovų šią veiklą vertina kaip tikrai svarbią bibliotekų sektoriaus vystymui. Tuo

tarpu 33 proc. jų išreiškia abejonę ir mano, kad ši veikla mažiau svarbi, nei svarbi bibliotekų veiklos vystymuisi. Kalbant apie tiriamąją kaip apie intelektualią ir reikšmingą vadovų ir darbuotojų nuomonės išsiskiria. Tokią prielaidą galime daryti atsižvelgdami į vadovų teiginio „Tiriamoji veikla yra bereikalingas užsiėmimas, atitraukiantis darbuotojus nuo svarbesnių reikalų“ vertinimus, kur vadovų nuomonės pasidalijimo į dvi dalis, vieną jų 50 proc. visiškai pritarė, ar labiau pritarė šiam teiginiui. O kita dalis 50 proc. teigė visiškai nepritarė ar labiau nepritarė. Toks teiginio vertinimas leidžia teigti, kad tiriamoji veikla nėra prioritetinė savivaldybių viešųjų bibliotekų veikla, o darbuotojų atliekama tiriamoji veikla gali būti vertinama kaip nereikšminga veikla visų bibliotekoje atliekamų darbų kontekste.

Net 67 proc. vadovų , mano tai labai aktuali tyrinėjimų sritis – Dokumentų fondo vystymo tyrinėjimus (struktūros, turinio, dokumentų rūšių, dokumentų paskirstymo sistemose, naujinimo ir panaudojimo, bibliotekoje esančių ir jei prieinamų informacijos šaltinių reikšmingumo bei vietos fondo struktūroje ir pan. tyrinėjimai).

Net 67 proc. vadovų teigė, jog tiriamosios veiklos (taikomųjų mokslinių tyrimų, rinkos tyrimų, veiklos ar atskirų veiklos sričių analizės) rezultatai paskatino bibliotekoje įdiegti naujoves – diegiamos naujos ar tobulinamos paslaugos. Kiekvienoje vidutiniškai atlikta po 3 darbus, susijusius su naujovių diegimu, paslaugų ar veikla tobulinimu. 64 proc. vykusių pokyčių bibliotekose susiję su naujų paslaugų kūrimu ar jų tobulinimu.

Kokie tiriamosios veiklos darbai (taikomieji moksliniai, rinkos tyrimai ar informaciniai analitiniai darbai) tūrėtų būti atliekami savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir kaip tai tūrėtų vykti vadovų ir darbuotojų nuomonės sutampa iš dalies. Net 68 proc. apklaustųjų darbuotojų ir 59 proc. vadovų pasisako už tai, kad SVB savarankiškai vykdytų rinkos tyrimus ir planingai bei sistemingai atlikinėtų informacinius analitinius darbus. Didžiausio nepritarimo arba mažiau palaikymo 22 proc. apklaustųjų darbuotojų ir 17 proc. vadovų sulaukė mintis, jog SVB turėtų savarankiškai vykdyti mokslinius tyrimus. Vadovų nuomone, rinkos tyrimai ir informacinius analitinius darbai turi būti atliekami jų bibliotekoje, visiškai ar labiau pritarė, kad šiuos tyrimus bibliotekos tūrėtų atlikti bendradarbiaudamos su Lietuvos nacionalinės ar apskrities viešosios bibliotekos specialistais arba bibliotekos turėtų tik dalyvauti atliekant mokslinius tyrimus (surinkti reikiamus duomenis, atlikti apklausas bei kitus techninio pobūdžio darbus). O informaciniai analitiniai darbai bibliotekose turėtų būti atliekami savarankiškai, tačiau bibliotekai šiais klausimais turėtų būti teikiama informacinė, konsultacinė ir metodinė pagalba.

Kalbant apie tai kam iš bibliotekos darbuotojų (kuriai pareigybei, pareigybėms) yra pavesta parengti SVB sistemos metų veiklos ataskaitą, išanalizuoti ir apibendrinti metų veiklos rezultatus, galime teigti, jog šių darbų paskirstymas savivaldybių viešosios bibliotekose neturi aiškaus modelio kokioms pareigybėms tūrėtų būti priskirtos minėtos veiklos ir kiekviena biblioteka individuliai susikuria sau tinkamiausią modelį. Tačiau iš vadovų atsakymų matyti, kad 67 proc. atvejų šioje veikloje dalyvauja ar ją vykdo VB Skyrių vedėjai.

Paprašyti įvertinti pateiktus teiginius apie pastaraisiais metais jų bibliotekoje parengtas SVB sistemos metų veiklos ataskaitas, 85 visiškai ar labiau pritarė teiginiams:
1. Metų veiklos ataskaita yra labai svarbus dokumentas SVB sistemos veiklai, kuri rengiama labai atsakingai, prisilaikant visų šiam dokumentui privalomų reikalavimų;
2. Metų veiklos ataskaitos rezultatai visuomet panaudojami aiškinantis bibliotekos pasiekimus, trūkumus, spręstinas problemas.
77 proc. apklaustųjų visiškai ar labiau nepritarė teiginiui, kad Metų veiklos ataskaitos bibliotekoje rengiamos formaliai ir tik todėl, kad to reikalaujama „iš aukščiau“. Ir 50 proc. vadovų mano, kad bibliotekos darbuotojams trūksta laiko, kuris skiriamas metų tinkamam veiklos ataskaitos parengimui, tačiau darbuotojų nuomonė skiriasi nuo vadovų – tik 33 proc. darbuotojų mano, kad trūksta laiko tinkamai parengti veiklos ataskaitą. Toks nuomonių išsiskyrimas, leidžia manyti, kad vadovai skirtingai nei darbuotojai veiklos ataskaitos rengimą vertina kaip atsakingą imlų laikui darbą. Arba darbuotojai neatliekantys tokio darbo, negali realiai įvertinti laiko, kuris reikalingas jam atlikti. 48 proc. apklaustųjų vadovų ir darbuotojų visiškai pritaria teiginiui, kad bibliotekos darbuotojams visiškai pakanka žinių ir kompetencijų metų veiklos ataskaitai tinkamai parengti.

Vadovai 100 proc. pritarė teiginiui, kad SVB metų veiklos ataskaitos modeliai turi būti parengiami centralizuotai, laikantis vieningų reikalavimų visam SVB sektoriui. Tačiau tik 50 proc. vadovų teigė, kad būtina peržiūrėti šiuo metu rengiamos SVB sistemos metų veiklos ataskaitos formą ir turinį ir padaryti esminius pakeitimus.

Visi vadovai nurodė, jog rengia daugiau negu vieną ataskaitą. Be rengiamos metinės veiklos ataskaitos LNB 83 proc. teigė pateikiantys dar po vieną, 17 proc. pateikia dvi atskiras ataskaitas savivaldybei. 50 proc. vadovų nurodė savivaldybei rengiantys atskiras SVB metų veiklos ataskaitas pagal savivaldybės reikalavimus (rekomendacijas).

Kokios labiausiai reikšmingos kliūtis, kurios trukdo organizuoti ir vykdyti tiriamąją veiklą SVB sistemose, bibliotekų vadovų ir darbuotojų nuomone sutapo iš dalies. Visi jie teigė, kad:

1. Nepakanka tiriamosios veiklos kompetencijų; Praktinių tiriamajai veiklai būtinų įgūdžių stoka; Teorinių tiriamosios veiklos žinių trūkumas; Didelis pagrindinis darbo ir darbo krūvis kitose srityse trukdo tinkamai organizuoti ir atlikti tiriamąją veiklą SVB sistemoje.

Bibliotekų vadovai, dar išskyrė tokias kliūtis, kaip:

1. Nepakanka informacijos, žinių apie viešųjų bibliotekų ir visų bibliotekų sektoriuje vykdomus tyrinėjimus; Sunku įrodyti tiriamosios veiklos reikalingumą bibliotekos savininkui ir gauti finansavimą šiai veiklai; Trūksta kokybiškų metodinių priemonių tiriamosios veiklos organizavimui ir vykdymui.

67 proc. vadovų nemano, kad jiems stinga bazinių gebėjimų ir įgūdžių tiriamosios veiklos organizavimo ir vykdymo klausimais, tačiau darbuotojai linkę savo gebėjimus vertinti atsargiau – 48 proc. nejaučia teorinių nei praktinių žinių tiriamosios veiklos atlikimui.

71 proc. apklaustųjų linkę pripažinti, jog sustiprinti gebėjimus tiriamosios veiklos srityje jiems labiau reikalinga ar labai reikalinga. Labiausiais reikalingi gebėjimai, kuriuos norėtų sustiprinti bibliotekų vadovai:

Tiriamosios veiklos rezultatus apibendrinimo (ataskaitos ar kitokios medžiagos) parengimas ir tiriamosios veiklos rezultatų sklaidos organizavimas – šioje srityje gebėjimus patobulinti norėtų 83 proc. vadovų.

Surinktų duomenų apdorojimas, interpretavimas ir vertinimas; Tiriamosios veiklos organizavimas ir koordinavimas – šioje srityje gebėjimus patobulinti ir bibliotekų vadovai (67 proc.), ir darbuotojai (47 proc.). Kad darbuotojai labiausiai turėtų tobulinti šiuos gebėjimus pasisako ir bibliotekų vadovai. Kad tiriamosios veiklos planavimas labai naudingas mano tik 33 proc. bibliotekų vadovų.

Jie teigė, kad teorinių žinių apie mokslo tiriamąją veiklą, mokslinių tyrimų metodologijas, tyrinėjimų, informacinės analitinės veiklos rezultatų vertinimo, aprašymo, pristatymo ir viešinimo žinių ir įgūdžių jiems reikia mažiau ar mažiausiai.

Apie vadovų ir darbuotojų tiriamosios veiklos patirtį galime spręsti analizuodami jų atsakymus į klausimą „Ar per pastaruosius dvejus metus Jūs asmeniškai esate organizavusi (-ęs), savarankiškai atlikusi (-ęs) taikomąjį mokslinį tyrimą, rinkos tyrimą ar dalyvavusi (-ęs) tokius tyrimus atliekant?“. 83 proc. vadovų (5 vadovai) ir 44 proc. darbuotojų (33 darbuotojai) nepateikė atsakymų, o tai leidžia daryti prielaidą, kad per pastaruosius dvejus metus jiems netekę organizuoti, savarankiškai atlikti mokslinių ar rinkos tyrimų, ar dalyvauti juos atliekant. Kokius nors organizavimo, savarankiško atlikimo ar dalyvavimo patirties, susijusios su moksliniais ar rinkos tyrimais turintys nurodė 17 proc. vadovų (1 vadovas) – turi savarankiško atlikimo ar dalyvavimo atliekant mokslinius ar rinkos tyrimus

patirties, ir 56 proc. darbuotojų (42 darbuotojai) – turi mokslinių ir rinkos tyrimų organizavimo, bei savarankiško atlikimo ar dalyvavimo atliekant patirties.

Iš pateiktų atsakymų matyti, kad apklausos dalyviai dažniausiai organizuoja, savarankiškai atlieka rinkos tyrimus ar dalyvauja juos atliekant. Tai patvirtino ir darbuotojų pateiktų darbų pavadinimai, kurie leidžia, teigi jog 44 proc. jų priklauso rinkos tyrimų kategorijai.

IV. REKOMENDACIJOS

1. Parengti terminų, skirtų tyrimų kategorijoms ir mokslo (tiriamajai) veiklai apibrėžti;
2. Parengti rekomendacijas dėl mokslo (tiriamosios) veiklos indentifikavimo SVB veiklos bendruosiuose, struktūrinių padalinių ir pareiginių nuostatų dokumentuose;
3. Parengti rekomendacijas SVB apie mokslo (tiriamosios) veiklos organizavimą, vykdymą ir rezultatų sklaidą;
4. Organizuoti mokymus SVB darbuotojams tiriamosios veiklos organizavimo, tyrimų temų ir metodų parinkimo, tyrimo vykdymo, rezultatų apibendrinimo (ataskaitos ar kitokios medžiagos) parengimo ir tiriamosios veiklos rezultatų sklaidos organizavimas klausimais.

PRIEDAI:

1 priedas, 1 lapas. Mokslinės veiklos samprata, jos identifikavimas Panevėžio apskrities savivaldybių viešųjų bibliotekų teisės aktuose _suvestinė;

1priedo, 2 lapas. Mokslo tiriamosios ir informacinės analitinės veiklos organizavimas Panevėžio apskrities viešosiose bibliotekose _funkcijų paskirstymas;

1 priedas, 3 lapas. Mokslo (tiriamojoje) veikloje dalyvaujančio personalo charakteristikos Panevėžio apskrities savivaldybių viešosiose bibliotekose _suvestinė;

2 priedas, 1 lapas. Mokslo darbų registras organizavimas Panevėžio apskrities savivaldybių viešosiose bibliotekose _suvestinė_ vertinimas;

2 priedas, 2 lapas. Analitiniai darbai Panevėžio apskrities savivaldybių viešosiose bibliotekose _suvestinė_ vertinimas;

3 priedas Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos tyrimai susiję su Panevėžio regiono SVB ir vykdyti 2010-2015 metais;

4 priedas. Panevėžio regiono SVB darbuotojų ir vadovų apklausos rezultatai.